

350 Prætermiffa, & additamenta ad Collectan.

Hinc nota est hiftoria, & verum factum, quod inter Ioannem I. Aragoniæ Regem, & eius filium D. Ferdinandum Catholicum Castellæ Regem intervenit, quando pater in civitate Victoriz filio occurrit, quam referunt Anton. de Nebriffa *in chronica Regis Cathol. Hispano idiomate fcripta* p. 3. cap. 93. fol. 110. col. 1. & 2. Stephan. de Garibai *in compendio hiftor. Hispano lib. 18. cap. 12.* Ioan. Bapt. de Larrea *in decif. granatenf. tom. 1. difp. 1. num. 40.* Doctiffimus, & eruditiffimus in omniũ fcientiarum genere dominus meus D. Laurentius Ramirez de Prado in fupremo Castellæ fenatu Confiliarius meritiſſimus in ſua *de precedentia allegatione* num. 29.

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

XXXIV. QVÆSTIO II.

S V M M A R I V M.

1. *Cafus & refolutio huius text. proponitur.*
2. *Ratio dubitandi de decifione huius text. proponitur.*
3. *Intellectus vnus ad hunc tex. proponitur, & refutatur.*
4. *Intellectus alium ad hunc tex. præſtat Conar. ſed ille ſimiliter reprobat.*
5. *Maritus propter ignorantiam excuſatur ab inceſtu.*
6. *Cogneſcens aliquam conſanguineã, aut afſinẽ ignorans probabiliter illam eſſe talem, quamvis peccet peccato fornicationis, non tamen peccat peccato inceſtus.*

Cap. In lectum. VI.

Repoſito dubio ſub elegantis ſpecie cuiuſdam fororis vxoris propriæ, qua abſente in lectum iuit mariti, & ille vxorem putans eſſe, dormiuit cum ea, & cum valde controuerſum fuiſſet, vtrum marito indicenda foret penitentia ob perpetratum crimẽ, & an legitimum ſuum coniugium habiturus eſſet deinceps, reſpondit Concilium Triburienſe reſcriptum in hoc textu, quod ſi maritus per ſecuritatẽ veram probaſſet quod inſcius commiſerit tale ſcelus, penitentiam quidem, quæ ſibi indicenda fuerit, agat, & legitimum ſuum coniugium habere permittatur: in quo difficilis profeſſo reputatur locus ille Concilij Triburienſis, quia dum penitentiam maritum agere compellit, ſatis offendit ignorantiam facti illum non excuſaſſe contra *reg. ignorantia de regul. iuru in 6.* quæ quidem ignorantia voluntatem tollit, ſine

qua culpa non committitur, ex *reg. cap. cum voluntate, in princ. de ſentent. excom.* tum etiã, quia cognofcens coniugatam ignoranter, nullatenus adulterium committit, arg. *cap. ſi verò aliquis, de ſent. excom.* Sicut enim dicit Iureconſ. in l. ſi ignorans ff. locati, non contemnit diſciplinam, qui militem ignorans, etiam ſi locauit militi tanquam pagano, ignorans, abſque dubio poſſum mercedem recipere.

Quare *gloſ. verb. penitentiam, in hoc text.* in effectu fatetur ignorantiam facti vti probabilem de qua hic, in totum excuſaſſe maritum, penitentiamque impoſitam illi fuiſſe ad maiorem cautelam, non quod ſimpliciter neceſſaria fu erit: quam *gloſſæ ſententiam ſequuti ſunt Philip. Decian. in cap. 2. de conſtitut. num. 3. in 2. lect. Duen. reg. 139. limit. 6.* fatentes etiam ex ignorantia probabili maritum re vera in totum excuſari ſicut ab omni culpa, ita etiam ab omni pœna, & ſupplicio. Sed hic intelligendi modus manifeſtam continet diuſionem, cum in toto tenore verborum huius Concilij verbum aliquod non inueniatur, ex quo deduci poſſit, penitentiam, de qua hic, ad cautelam impoſitam fuiſſe. Obſtat deinde eadem interpretationi ſi attendas Concilium Triburienſe egiſſe de foro interiori, & non exteriori, vt ex contextu illius pluſquam liquidò conſtat ibi, *penitentiam quidem, quæ ſibi indicenda fuerit, agat, & legitimum ſuum coniugium habere permittatur, &c.* In interiori autem foro manifeſtum eſt non agi de penitentia ad cautelam, quo attento tantummodo cõſiderare debemus illud quod in rei veritate exiſtit, iuxta *text. in cap. 2. de ſent. excom. ibi, Nos igitur conſultationi tuæ breuiter reſpondemus quod iudicium Dei veritati quæ non fallit nec fallitur, ſemper inniſtitur: iudicium autem Eccleſia nonnunquam opinionem ſequitur, &c.*

Secundo loco *Con. in cap. alius mater p. 1. §. 10. num. 17. in verſ. hinc inferitur,* aperte docuit excuſari quidem maritum a peccato inceſtus, in cuius ſoror iuit vxoris, quam quidem putans ſuam eſſe vxorem cognouit, tamen penitentiam illi fuiſſe iniunctã ex eo quia mariti ignorantia craſſa fuit & culpabilis: nec id ex alio deducit Iuris fundamentum niſi quod in hoc text. dum penitentia marito iniungitur, inducitur ignorantiam illam aliquam culpam habuiſſe, ac per conſequens fuiſſe craſſam, aut culpabilem. Sed hæc tanti viri explicatio, quicquid ſimiliter ſenſerit Alphoñſ. de Caſtro *lib. 2. de lege penali cap. 14. fol. mibi 305.* nullo modo ſtare poteſt, quia licet in ſpecie huius text. non præſumeretur probabiliſſima ignorantia ex ſola allegatione parus, eo quod ignorans in effectu

effectu dabit operam rei illicitæ, nihilominus tamen stante iuramento per quod constitit de ignorantia probabili, ut patet ex illis verbis, *per securitatem veram hoc probaverit*, &c. necessarii præsumenda est probabilis ignorantia, ut in simili specie factus est Alphons. de Castro ubi supra fol. 286. & probat text. elegans in cap. si vero, el. 2. de sentent. excomm. ubi Alex. III. Pont. Max. pro eodem reputavit quem ignorasse alterum fuisse clericum, vel propria dumtaxat præstitisse iuramentum, quod eum esse clericum ignorasset, igitur postquam maritus medio iuramento affirmaverit quod inscius fecisset illud scelus, nullo pacto dici potest illius ignorantia culpabilis, imò probabilis, & legitima: idque satis colligitur ex verbis huius cap. ubi, *probaverit quod inscius fecerit*, &c. quæ verba perspicue denotant commixtionem illam cum forore uxoris habitum fuisse per ignorantiam probabilem, quandoquidē proprio mariti iuramento relinquatur an inscius fecerit necne, nullatenusque relinquatur iuramento viri nisi stante ignorantia probabili circa rem meri facti, & non iuris, quæ regulariter dum aliud contrarium non ostenditur, probabilis præsumenda est.

5 Tertio loco, & probabilis mihi dicendum videtur textum in presenti, nullatenus probare in specie de qua loquitur, penitentiam imponendam esse, sed solummodo maritum excusari ab incestu propter ignorantiam, quæ crimen perpetratum est, ex quo magis ac magis Couarr. intellectus conuincitur. Etenim si actus gestus non fuisset cum ignorantia probabili, & non crassa, proculdubio Concilium non asseruisset maritum excusari ab incestu propter ignorantiam; id autem expresse docuit quatenus dixit quod marito permitteretur legitimum suum habere coniugium, unde manifestè deducitur voluisse Concilium relatum in hoc textu maritum, de quo ibi, excusari à crimine incestus, propter quod aliàs in penam separatim faciendam erat, iuxta text. in cap. 1. & quæ ibi notant DD. de eo qui cognouit consanguineam suam. At verò, inquit Conciliū, si penitentia fuerit imposita illam esse peragendam, ut exprimitur illa verba, *penitentiam quidem, quæ sibi indicta fuerit, agat*: nullo modo asserens quod esset imponenda, nec de ea differens quæstione, ut Interpretes crediderunt. Ex quâ verâ interpretatione inferitur quod si quis cognouisset aliquam consanguineam, aut affinem, ignorans probabiliter illam esse talem, quamvis peccet peccato fornicationis, non tamen peccare peccato incestus, unde subinfertur aliàs sine vlla dispensatione posse si voluerit ma-

trimonium contrahere, non tamen cum eadem, sed cum alia.

S V M M A R I V M.

- 1 Fornicanti ex ignorantia cum duabus fororibus, post annos septem coniugia non negari ait text. in presenti.
- 2 Intellectus Couarr. ad hunc text. & similia iura proponitur.
- 3 Furari credens modicum, furatus fuerit multum, tenebitur non habito respectu ad intentionem, & ignorantiam suam.

CAP. Si quis cum duabus. VIII.

Text. iste ex Conc. Triburiensi desumptus probat quod si quis fornicatus fuerit cū duabus fororibus, & forem soror ab eodē antea stupratā nescierit, vel si ipse fororem eius, quam antea stuprauerat, non intellexerit, si dignè penituerit, & se continere non valuerint, post annos septem coniugia illis non esse neganda: si autem non ignorauerint usque ad mortem, à coniugio abstinere debere respondet Concilium, multum profecto in tam immani crimine deferens ignorantie, cum voluerit, quod si ignorauerint coniugia, illis non negentur quiqui tam graue scelus admiserint: cuius decisio procedit quando in actu illicito additur qualitas mutans speciem, vel saltem notabiliter augens malitiam ipsius actus, puta incestus ultra fornicationem quæ committitur. Quod quidem delictum admodum graue, magnique ponderis reputauit Triburiense Concilium, unde cum illa qualitas duarum fororum non solum notabiliter augeat, sed mutet speciem peccati, multum interfuit à delinquentibus ignoratam fuisse per ignorantiam probabilem, quia cū, ut dixi, præter substantialem malitiam additur actui illicito qualitas aliqua mutans speciem, seu notabiliter augens, ignorantia probabilis respectu illius qualitatē ignoratæ sine dubio delinquentem excusabit.

Vnde Cou. in cap. alma mater p. 1. §. 10. n. 17. elegantem præstat ad hunc text. intellectum, & ad cap. si quis cum matre, & ad cap. ult. hac ead. causa & quæst. in quibus iuribus quis non punitur poena incestus si operam fornicationi exhibens cognouerit consanguineam, aut affinem ex ignorantia, quia, ut ipse ait, ea ignorantia, de qua ibi mētio fit, probabilis & inuincibilis fuit, alioqui si foret crassa & supina, puniendus esset ut reus incestus, licet id non sit ex omni parte certum, si

352 Prætermiffa, & additamenta ad Collectan.

Inhæc doctrinæ Anglici Doctoris 1. 2. *quæ. 6. art. 8.* docentis in his, quæ causantur ab actione illicita, non dari ignorantiam probabilem; unde sequitur manifeste in d. *cap. si quis cum matre*, immane crimen illud non processisse ex ignorantia probabili, cum illæ femina, & vir ille illicitæ actioni operam dederint. *luat text. in l. vulgaris 21. §. si is qui, vers. si quis. at. surripuerit. ff. de furtis*, quo in loco Vlpianus mirificè confirmat Doctoris Anglici sententiam, asserentis in his, quæ proueniunt ab actione illicita, non dari ignorantiam probabilem, quatenus docet Iureconsultus quod si quis æs subripuerit dum aurum se surripere putat, vel è contra, aut minus esse putat cum plus esset, eius quod surripit, furtum committit, quod & Iuliano & Pomponio Iureconsultis placuisse apparet ex illo loco quem ad id optimè expendit Panor. in *cap. 1. nobis 21. num. 9. de sent. excom.* dicens & rectè deduci ex præfata Iurisconsultorum doctrina quod si quis credens furari modicum, furatus fuerit multum, tenebitur non habito respectu ad intentionem, & ignorantiam suam.

DE PÆNITENTIA.

De Pænitentia.

DISTINCTIO I.

Cap. Serpens. XLVII.

Leganter noster Aluarez Pelagius Syluentis Episcopus in Algarbiorum Regno, in suo doctissimo tract. de plantis Ecclesiæ lio. 2. *art. 2. col. antepen.* consultat ut in certis sit adhibenda iustitia, in dubiis utendum prudentia, in prosperis habenda temperantia, & in aduersis fortitudo necessaria; alias enim facientes nec iudicis recti nec hominis Christiani nomen meremur. Quid nobis prodest Christianos dici, & esse potius Antichristos? Quid prodest homines ab hominibus appellari, & iudicio veritatis canes malitia, sive immunditia, vulpes astutia, vana gloria volucres reputari. Aliquando specimen dationis differtur pœna, vel dissimulatur delictum, & dicit Augustinus. Ipsæ res est, quæ multos occidit cum dicunt, cras cras, & subito claudunt ostium, & remansit foris cum voce coruina, quia non habuit gemitum columbinum: cras enim cras vox coruina est. Et hinc inferi Pelag. ubi supra; quod consuetudinarij peccatores difficillimè conuertuntur. *Amos 1. super tribus sceleribus*

bus Damasci, & super quatuor non conuertam. Hieron. Primum peccatum est cogitare quæ mala sunt. Secundum cogitationibus acquieuisse peruersis. Tertium quod mente decreueris, opere complere. Quartum post peccatum non agere pœnitentiam, & suo sibi complacere delicto, *cap. super tribus, hac ead. dist.*

DISTINCTIO III.

SUMMARY.

1. Infantes vnius diei an & quomodo peccandi sint capaces.
2. Pueri, vel puella septem annorum doli capaces, culpa & peccati sunt compotes, secundum unam opinionem.
3. Pueri doli capaces existimantur ab aliis cum pubertatis sunt proximi.
4. Cap. si enim, vers. nos autem, de pœnit. distinctio 2. & text. in præfata declaratione.

Cap. Adhuc instant. XXXIII.

In text. ibi, nec infans vnius diei absque peccato super terram esse potest, consonat cum hac S. Augustini sententia, alia D. Hieronymi in c. si enim 40. vers. nos autem, de pœnit. dist. 2. ibi, & nemo mundus à peccatis, nec infans si vnius quidem diei fuerit vita eius, &c. Ex quibus videtur probari vnius diei infantes peccandi esse capaces. Quæ quidem Augustini & Hieronymi responsa difficilia reputantur, siue sequamur illorum sententiam asserentium doli capaces, ac proinde culpæ, & peccati compotes esse puerum, vel puellam septem annorum, ex quorum numero sunt glossæ in *cap. 1. de doli pueror. & Montali. l. 8. tit. 3. part. 7.* Stephan. de Gaëta in *reper. cap. ad limina, numer. 200. 30. quæst. 1.* & non dissentiunt Sanch. de matrim. lib. 1. disp. 16. numer. 15. & 16. & in præcepta Decalogi tom. 1. lib. 4. cap. 18. num. 4. Cuius in eod. tract. lib. 1. cap. 2. num. 11. Basil. Pont. in simili tract. lib. 4. cap. 1. siue admittamus aliorum opinionem, qui verius sibi videri asserunt tunc doli capaces pueros existimari, cum pubertatis sint proximi, hoc est, cum decimum annu cum dimidio habet masculus, & nonum cum altero dimidio femina, ex quibus sunt Cou. de spons. p. 2. c. 5. n. 5. in fin. & in c. alina mater p. 2. §. 4. n. 5. Clar. §. fin. quæst. 60. num. 2. Quintil. Mandos. de minore ætate cap. 4. num. 36. Flamin. Paris. de confident. quæstion. 20. numero 24. Farinacius in præxi crimin.

criminali: tomo tertio, questione 92. numero 67.

- ³ Quare glos. in præsent. & Turrec. in d.c. si enim, intelligunt Hieronymum, & Augustinum de peccato originali fuisse loquutos, sine quo nemo super terram exiit, idest existere incipit, nam post Baptismum, illo mundantur, cap. à parvulo 34. de consec. dist. 4. Sed cum vtroquo loco de peccato actuali sit sermo, ut bene agnoscit glos. verb. esse non potest, in præsent. & inde probatur quod si de originali loqueretur, non solum vnius dici infantes, super terram existentes, sed etiam in vtero post animationem viuentes peccatum habere profiterentur. Ideo mihi potius dicere libet per exaggerationem magis, quam ut res se habeat, hoc à præfatis Sanctis Doctoribus prolatum videri, ut neminem sine peccato esse edocentes omnes ad necessariam penitentiam facilius allicerent.

██

DISTINCTIO IV.

SUMMARIUM.

- 1 Peccatum originale à primo parente in omnes & singulos fuit transfusum.
- 2 Mors propter peccatum hominibus contingit.
- 3 Infantes punire à divina misericordia alienum est.
- 4 Peccatum originale traducitur per originem, non quidem directe, sed indirecte.
- 5 Pueri decedentes sine Baptismo quam penam pati debeant?

CAP. Quid est. XIII.

- ¹ **R**egorius in moralib. libr. 14. cap. 22. relatus in hoc text. ita ait. Peccatum originale à Patribus trahimus, & nisi per gratiam Baptismi saluamus, etiam parentum culpam portamus. Vnde colligitur peccatum originale à primo parente in omnes, & singulos fuisse transfusum, ita S. Augustin. in lib. de gratia Christi, & in 3. libr. de peccatorum meritis, Magist. in 2. dist. 30. & 31. S. Thom. in 4. contra gentes c. 50. Driedon. lib. 1. de gratia & libero arbitrio tract. 3. latè Araujo in 1. 2. S. Thomæ quæst. 81. art. 4. dub. 1. pagin. 427. Ratio inter alias desumitur ex ærumnis, & malis pænæ, quæ humana natura contraxit per primi parentis peccatum, quorum præcipuum est mors, quæ propter peccatum hominibus contingit, iuxta illud ad Roman. 5. per peccatum mors, & cap. 6. Stipendia peccati mors, & Sapient. 1. Deus mortem non fecit, sed impij manibus, & pedibus ac-

ceserunt illam. Nec in huiusmodi negotio Deus punit infantes, quod à divina misericordia alienum esset, sed tantum punit nocentes, & peccatores, hoc est, posteros Adæ, participes culpæ illius, quam Deo permitte iustis de causis per originem traduci contraxerunt inter quas hæc sola sufficeret, ut inde decretum mittendi Christum in Mundum occasionem acciperet, utque meritò posset Ecclesia cum Greg. Magno canere, *O felix culpa, quæ talem, ac tantum meruit habere Redemptorem.*

Hinc P. Araujo d. art. 4. dub. 2. num. 31. pag. 433. cum D. Thomæ, & communi, ac Catholica Theologorum sententia docet peccatum originale traduci per originem, non quidem directe, quasi aliqua efficaci causalitate producatur, virtute feminis & generationis, sed indirecte per quandam refulantiam; quatenus naturali generatione producitur homo, qui sit filius Adæ & membrum illius, ex quo habet ut nascatur privatus iusticia originali, quia dum primus parens pro se & pro posteris iustitiam originalem amisit, eo ipso & in primo instanti, quo quis generatur & efficitur filius Adæ, atque membrum illius, & de eius stirpe contrahit huiusmodi iusticiæ privationem, ac proinde peccatum originale. Deinde quæst. 83. art. 1. cum segg. pag. 454. & segg. latè disputat utrum peccatum originale sit magis in carne, quam in anima?

De pœna autem, quam debent pati pueri decedentes sine Baptismo, agunt Catharin. in opusc. de statu puerorum decedentium sine Baptismo, Albert. Pygi. in contron. 1. Card. Bellarm. tom. 3. lib. 6. de statu peccati, Azori. institut. moral. p. 1. libr. 4. cap. 33. Lorca in 1. 2. S. Thomæ quæst. 83. art. 4. disput. 58. & Montefin. disp. 14. & Araujo eod. art. 4. pag. 456. Ex quorum illa videtur magis vera assertio quod pueri huiusmodi nullatenus in ignem æternum sunt detrudendi, quia non pœnam æternam sensus, sed solius damni, quæ in carentia diuinæ visionis constituit, patientur; & sunt in perpetuum ad imum sub terra locum condemnandi, ut ibi in tenebris, & loco abiecto vicinoque ei, in quo dæmones cum reprobis cruciantur, sunt mansuri.

CAP. Nocte sancta. XLVIII.

AD n. 1. post med. Quod ante auroram nobis sanctæ possint omnes tres Missæ celebrari, ultra citatos in collect. resoluunt Fr. marc. de los Huertos de sacrif. Missæ qu. 13. Granados contron. 6. tract. 13. disp. 10. num. 5. in fine, Tamburin. de iure Abbatum tom. 2. disp. 5. quæst. 7. num. 3. Antonin. Diana moral. resol. p. 1.

CAP. Concedimus. XXX.

Cossā hīc Capellam dictam putat quod caprarum pellibus tabernacula tegerentur; pro qua videtur facere locus *Exod. c. 36. vbi de Moysē loquens ait, Fecit & saga undecim de pilis caprarum ad operiendum tectum caprarum.* Sed Ioan. Filesc. Theologus Sorbonicus in *querela Ecclesie Gallicane* credit capellam esse vocem græcam. Sed alia etymologia communiter traditur & recipitur: nam in expeditionibus bellicis, & in ipso cum hostibus conflictu Francorum Reges S. Martini cappam circumferebant tanquam palladium imperij, & auxilio futuram aduersus hostes cum spectatissimæ victoriæ. Eam verò commendabant fidei Sacerdotum aulicorum, qui Regem quocumque iret comitantes castra sequebantur, sacra mysteria facuri: unde tanquam custodes cappe capellani sunt vocati: sacrarium etiam ipsum siue tabernaculum in quo seruabatur, capella inde etiam est dicta, extrinseca altera p. vt scribit bona pars eruditiorum. Et hinc VValaf. Strabo Abbas Augiensis lib. de exordio & incrementum rerum Ecclesie. cap. ult. tenet quod dicti sunt primitus capellani à cappa S. Martini, quam Reges Fræcorum ob adiutorium victoriæ in præliis solebant secum habere, quam ferentes, & custodientes cum cæteris Sanctorum Reliquiis capellam cœperūt vocare. Ita D. Vincent. Turturret quondam, mei amicissimus in tract. de sacello Regio c. 1.

DISTINCTIO II.

Cap. Comperimus. XII.

IN text. ibi, aut integra Sacramenta percipiant, &c. his verbis Zanard. de casibus reſeruat. cap. 3. dub. 6. n. 7. & in direct. Confessor. p. 1. de Sacram. Eucharist. cap. 7. q. 15. colligit non posse Sacerdotem nulla existente urgente necessitate communicare personam Missam suam audientem diuidendo particulam ex Hostia consecrata, quia secundum S. Thom. per eum citatum necesse est quod Sacerdos quotiescumque consecrat, sumat integrè hoc Sacramentum. Sed magis communiter DD. cum aliqua causa id licitè fieri posse

tenent, Suar. de Sacram. disp. 85. sect. 2. §. secundum in sumptione, Caceres relect. 4. de Sacram. Euchar. qn. 4. num. 12. Scott. de sacrif. Missæ lib. 4. cap. 29. num. 19. Homobon. de examine Ecclesie p. 1. tract. 4. c. 11. q. 110. Fagund. in præcepta Decalogi præc. 1. lib. 3. cap. 20. num. 8. Ioan. Sanci. in select. disp. 22. num. 21. Antonin. Diana morali resol. p. 1. tract. 14. resol. 37. & p. 3. tract. 4. resol. 34. & p. 5. tract. 3. resol. 54. R. Fr. Hieron. Garcia in sum. morali tract. 3. diffie. 1. duda 2. puncto 5. n. 23.

Cap. Scenicis. XCVI. & vlt.

AD num. 1. in fine. Intellige si signa pœnitentiæ demonstrauerint etiam coram vno teste, ministranda erit illi Eucharistia, vt per Zambran. de casibus occurrent. in articulo mortis, cap. 4. dub. 2. num. 34. Ioan. Sanci. in select. disp. 34. num. 8. Extra verò mortis articulum peccatori publico ministranda neutiquam esse in publico Eucharistiam nisi signa pœnitentiæ publicè ediderit, itavt constet de eius conuersione, resoluunt Nauarr. in man. cap. 22. num. 13. & cap. 26. num. 27. Henric. in sum. lib. 3. cap. 10. num. 1. & cap. 13. num. 1. Alcozer in sum. cap. 11. casu 1. Heredia de Sacrament. tract. de Euchar. tit. de administranda peccatori publico, Vega in espejo de Curas, tom. 1. cap. 10. num. 134. Cantarelli. de præcept. Decalogi, lib. 1. cap. 5. num. 336. Anton. raguc. in lucerna Paroch. tract. de Eucharist. quest. 13. fol. 152. Coriolan. de casibus reſeru. part. 1. sect. 2. num. 6. fol. 179. Ioan. Sanci. d. disp. 34. à num. 2.

DISTINCTIO III.

SUMMARIUM.

1. Missa priuata in Sabbato sancto celebrari possunt, maxime legitima existente causa, vel ubi consuetudo circa hoc extiterit.
2. Missa priuata celebrari possunt in feria quinta in Cena Domini.

Cap. Sabbato. XIII.

AD num. 3. in fine. Quod Sabbato sancto priuata Missæ celebrari possint, maxime legitima existente causa, vel ubi consuetudo circa hoc extiterit, docent præter citatos in collect. Scott. de sacrif. Missæ lib. 2. cap. 6. Fagund. in quinque Ecclesia præcepta lib. 3. cap. 16. num. 16. præc. 2. Aegid. de Coninch qn. 83. art. 2. dub. 2. Laymann in Theolog.

356 Prætermiffa, & additamenta ad Collectan.

Theolog. moralis tract. 5. cap. 4. num. 8. Alphonsi. de Leone de officio Capellani cap. 8. sect. 17. n. 171. Antonin. Diana moral. resol. p. 1. tract. 1. tract. de celebrat. Missar. resol. 21. & p. 4. tract. 4. resol. 257. nouissimè Hieron. Garcia in sum. moralis tract. 3. diff. 2. d. 4. n. 14. nouissimè etiam Trullench in praxi resol. Sacrament. lib. 3. c. 8. dub. 9. num. 20. Ego de officio, & potest. Parochi c. 11. numer. 50. Si festum Annunciationis B. Virginis veniat in Sabbato sancto, plures Missæ in qualibet Ecclesia celebrari poterunt, vt per Ioann. de la Cruz in direct. c. c. sent. p. 2. de sacris. Missæ qn. 2. vbi refert tunc in Sabbato sancto anni 1617. plures Missas celebratas fuisse in Dicecefi Tolotana, Trullench in præcepta Decalogi lib. 3. cap. 1. dub. 6. n. 13. vbi quod in hoc die in quem incidit dictum festum Annunciationis, poterit celebrari vel Missa B. Virginis, vel Missa ordinaria illius diei cum introitu tamen missæ Refurrectionis sequentis diei, modo tamen missa Conuenualis sit de Sabbato sancto.

Ad *num. 4. in fine*. Quod in Feria quinta
in Crœna Domini priuare colle celebrari
ualeant, præter citatos *in collect.* resoluit
Bauny *tract. 10. de Presbyt. quest. 5.* Alphons.
de Leone *de officio Capellani quest. 8. sect. 17.*
num. 168. Anton Diana *moral. resol. pars. 6.*
tract. 5. res. 19. Machado *en su perfecto Con-*
fessor. 3. *Cara de Almas lib. 4. part. 1. tract. 11. do-*
cum. 1. nouissime Hieron. Garcia *d. d. 4.*
punct. 1. Ego ipse *d. cap. 1. num. 49.* Filliuc
in quest. mor. al. tom. 1. tract. 5. cap. 4. num. 105.
Villalob. *in sum. tom. 1. tract. 8. differenc. 20.*
num. 1. nouissime Trullench *in praxi resol.*
Sacramentor. lib. 3. cap. 8. dub. 9. num. 18. & sub-
dit quod ubi est consuetudo, vt primarius
Sacerdos tantum celebrat, ceteri commu-
nicent, seruanda est publice, priuatum verò,
secrete, & absque concursu secularium,
quisque celebrare posset, saltem antequam
ligentur campanæ.

*hominis c. 13. num. 6. ubi aduertit quod inter Catholicos magnopere curandum est ut quamprimum natus sacro Baptismo liberetur à seruitute peccati originalis, & à lamarum incurisibus, quæ quærent trucidare infantes nondum sacro Baptismo initia-
tos, ex Torrell. de magia cap. 38. n. 19. Anton. Diana moral. resol. cap. 3. tract. 4. resol. 8.*

CAP. Constat. XIX.

Quod cessante necessitate nullus alius
præter proprium Sacerdotem ido-
neus minister sit sacramenti Baptismi, vltra
in collect. citatos docent Filliuc. in *quæst.*
moralib. tract. 2. cap. 4. num. 69. Torrell. *de iure*
spirit. lib. 2. c. 5. n. 3. Trullench *in praxi sacra-*
ment. lib. 2. c. 1. dub. 5. n. 2. Diaconus tamen ex
vixu ordinationis, non est ordinarius Ba-
ptismi minister, est tamen capax huius mi-
nisterij ex concessione, vel iussu Episcopi,
aut Parochi, *cap. Baptisma, sub hac eadem dist.*
Torrell. *d. c. 5. n. 4.* Trullench *d. dub. 5. num. 3.*

SYMMARIVM

- 1 *Baptizare quilibet & populo potest cogente
necessitate sine carceribus sine masculis,
sine femina sit.*
- 2 *Minister Baptismi in necessitate potest esse
omnis homo habens usum rationis, po-
tentisque & sciens debitam formam profer-
re, & materiam applicare.*
- 3 *Obstetrices obligantur, non tamen sub mor-
tali, ad efficiendam formam Baptismi
saltem lingua vulgaris.*
- 4 *Ordo aliquis si possibile sit, seruandus est in
Baptismo in necessitate faciendo.*

CAP. In necessitate. XXI.

QVod quilibet & populo siue mafculus
siue femina cogente necessitate sine
extremoiniis est, non foletnitiu, possit
baptizare, vltra citatos tradit Torreblanca
de iure spirit. lib. 2. c. 5. n. 8. Et sic in necessitate
minister Baptismi potest esse omnis homo
habens vsum rationis, potensque & sciens
debitam formam proferre, & materiam appli-
care, nouissimè Trullench in *opere postu-
mo praxis Sacramentor. lib. 2. c. 1. dub. 5. num. 5.*
vbi n. 6. subdit obstrictes obligandas esse,
non tamen sub mortali, ad edicendam for-
mam Baptismi solum lingua vulgari, vt in
necessitate subueniant infanti periclitanti,
ad quod excharitate tenetur, non existi-
tente ibi tunc ministro magis idoneo, &
num. 9. aduerit seruandum esse ordinem
aliquem

DISTINCTIO IV.

CAP. Illud VII.

D num. 1. Apud nostros communi-
totius Catholice Ecclesie assensu
receptum est, vt elapso octauo na-
tuitatis die pueri & Baptismum & nomen
accipiant; ita Tiraq. ad l. i. vñqum, verbo
fufceperit liberos num. 167. Petr. Greg. f. yntag.
Iuris lib. 9. cap. 9. n. 2. Quintil. Mandof. de mi-
nure atate c. 1. num. 16. & 17. Caffan. conf. 19.
num. 9. Lazar. Phancu. de momento temporis c.
11. num. 7. Perez de Lara in compendio vite

aliquem si possibilis sit hoc modo, ut scemina non baptizet presente viro sciente baptizare, nec laicus presente clerico, nec clericus etiam Diaconus presente Sacerdote, nec Sacerdos presente proprio Parocho, & n. 10. asserit laicum baptizantem presente Diacono in casu necessitatis non peccare mort. & citat Villalob. in sum. p. 1. tract. 5. diff. 8. n. 10. Dianam res. moral. p. 3. tr. 4. res. 4.

Cap. Placuit. CXI.

Intellige vnicum testem de visu probare Baptismum quando agitur extra iudicialiter, ex adductis per Torrebl. de iure spirit. lib. 2. cap. 4. n. 40. non vero quando principaliter dubietur de Baptismo expositi infantis, quia tunc non est adhibenda fides simplici schedulae etiam subscriptae, aut assertioni vnius verulae, sed debet adhiberi sufficiens probatio vel ipsius baptizati, si maior sit assertio, quando solum agitur de Baptismo iterando, ut decisum est in Concil. Carthagin. V. c. 6. relato in hoc textu, dum ait pueros esse baptizandos, nisi ipsi aut certissimi testes esse eos baptizatos sine dubitatione testentur. Ita Torrebl. d. c. 4. n. 36. cum seqq.

S V M M A R I V M.

- 1 *Matris in utero qui est quasi vnum quid cum illa per colligationem fit.*
- 2 *Partus extra uterum visus debet baptizari.*
- 3 *Pregnantes femina quando moriuntur, debet fieri sectio ventris, ut in eo existens possit baptizari.*
- 4 *Proles occisa per martyrium matris, saluatur illo martyrio.*
- 5 *Fetus quando in utero est, baptizari non potest.*

Cap. Qui in maternis. CXV.

AD n. 1. Quapropter matre baptizata, qui in utero gestabatur, debet sacra ablutione tingi nam licet qui in utero matris est quasi vnum quid cum illa per colligationem sit, ut ex Iuree cons. probari potest in l. 1. §. ex hoc rescripto ff. de ventre in spec. & in l. curator, ubi gloss. ff. de ventre in posse. mitten. Orlthom. lib. 7. observat. c. 18. Olvuald. ad Donel. comment. lib. 5. c. 15. lit. B. Sibylla in speculo peregrinarum q. de ad. 2. c. 4. q. 4. Martin. de Roa de die natali sacro, & preseno c. 9. nihilominus cum dux sint nihil commune habentes animae, duxque voluntates, ut probatur in c. si ad matris 114. bac end. dist. Ideo partus extra Barbof. lur. Can. selecta. Tom. VI.

uterum visus, debet baptizari, ut vltra citatos docent Antonin. Diana moral. res. p. 1. tr. 1. missel. res. 43. & p. 5. tr. 3. res. 12. Didac. de narbona de astate ad omnes humanos actus requis. anno 1. q. 5. n. 11. Trullench in praxi Sacram. lib. 2. cap. 1. dub. 6. n. 5. pag. 34. etiam si infantis membrum extra uterum visum non sit caput, Tiraq. in l. si unquam, verbo suscepit liberos n. 156. & seq. C. de renouandis donat. Campan. in diuersor. luris Canon. rub. 1. n. 98. Perez de Lara in compendio vita homines cap. 7. n. 58. ubi quod hoc procedit tam in masculis, quam in foeminis, & n. 60. post Boer. decis. 952. m. 4. subdit quod quando praegnantem foemina moriuntur, debet fieri sectio ventris, ut in eo existens possit baptizari, aduertit tamen quod cauti sint ne circa hoc festinent, nisi testimonio medicorum constiterit foeminam praegnantem esse mortuam, & verisimile sit foetum viuere in utero ut possit consequi salutem spiritualem per baptismum, nam matris viuents viscera non sunt scindenda.

Bene tamen verum est, addit Perez de Lara d. c. 7. n. 61. quod si martyrio matris proles occisa sit in utero, saluatur illo martyrio, ut tradit Eman. Sa in aphorism. verbo matrimonium n. 3. sequitur Campan. d. rub. 1. n. 97. in fine. Nam alias quando fetus in utero est, baptizari non potest, ut habetur in hoc text. quia cum baptismus sit lotio, omnino requiritur quod corpus baptizandi aliquo modo aqua abluatur, ex S. Thom. p. 3. q. 68. art. 1. in corpore, at cum existens in utero non possit aqua tangi, ita nec baptizari, ut tenent Guillelm. Benedict. in c. Raynatus, verbo & soboles n. 21 de testam. Campan. d. rub. 1. n. 97. & 98. quos refert Perez de Lara d. c. 7. n. 58.

S V M M A R I V M.

- 1 *Ignorantia etiam probabilis nihil prodest ad excusandum rebaptizatum a poena irregularitatis.*
- 2 *Regula sine culpa, de regul. iuris in 6. declaratur.*
- 3 *Text. in presenti declaratur.*

Cap. Qui bis. CXVII.

AD fin. text. Nihilominus tamen sequenti dum priorem sententiam ex hoc text. desumpsum dicendum mihi videtur ignorantiam etiam probabilem nihil prodesse ad excusandum rebaptizatum a poena irregularitatis, ut noue tradit Anguian. de deleg. lib. 4. controu. 6. n. 31. ubi n. 32. ait non obflare quod potius excusandus veniret ignoranter rebaptizatus a poena irregularitatis, ne cum

H h fine

sine culpa puniri dicamus; quia tali obiectiōni respondet regulam illam locum non habere ubi adest causa propter quam lex possit poenam imponere, sicut praesentit Bonifac. *in reg. sine culpa, de regul. iur. in 6. ibi, nisi subsit causa*, significans ad poenam iniungendam non semper culpam requiri, sed sufficere causam aptam, & sufficientem ad inducendum legislatoris animum. In reba- ptizatis autem etiam non reperimus culpam, proculdubio Canones causam adinuenerunt, indecentiam scilicet ex qua impedimentum contrahitur, ut bene docuit gloss. *in d. reg. ignorantia. Et num. 33.* subiungit idem Anguian. recte procedere decisiōnem huius text. etiam in rebaptizatis per iuris ignoran- tiam probabilem, & ita culpabilem, nec re- fert, ait, quod hic text. Theodori sit non ha- bens potestatem condendi leges; quia ille non tantum Theodori auctoritate, sed sacris Canonibus innititur, ut constat ibi, secun- dum Canones, quorum auctoritate Concil. Carthaginense relatum *in cap. confirmandum 50. dist. omnes in vniuersū rebaptizati prohi- bi* fuerunt à sacris Ordinibus,

Cap. A paruulo. CXXXIV.

IN text. ibi, *vsque ad decrepitum senem*. Qui dicitur ille, cuius annorum numerus se- ptuagesimum excessit, ex Paul. Paris. *conf. 29. vol. 2. Grammat. decif. 34. n. 4.* Guil. Rouill. *in descript. iustit. & iustit. lib. 2. c. 13.* Genebr. *Pf. 89. n. 1.* Hortens. Cavalcant. *in tract. de testib. p. 1. n. 15.* Farin. *in praxi crimin. p. 2. q. 4. l. n. 25.* & 26. Steph. Grat. *discept. forens. tom. 5. c. 865. n. 43.* Vel quod securus, octuagesimum, ut in proposito scripserunt Ioan. Oinotom. *in §. minorum n. 4. insit de adop. Balzaran. de feud. lib. 2. tit. 14. n. 1.* Andr. Laurent. *in tr. de senect. c. 2. pag. mibi 1: 6.* Quamuis decrepitam aeta- tem post sexagesimum annum habere prin- cipium existimauerint Abb. *in c. quoniam fre- quenter n. 18. ut lite non constet.* Fernel. *physio- log. lib. 3. cap. 10.* Cardan. *contradiet. med. lib. 2. contrad. 10. tract. 5.*

2 Etymologiam decrepti ex Felto refert Thesaurus *lingua Latina verbo decrepitus*, & sic dictum vult ab eo quod propter senectu- tem nec mouere se, nec crepitum vllum fa- cere potest, quæ omnia octuagenario seni tantundem conuenire videntur, cum in ea nihil aliud sit praeter dolores, infirmitates, &

continuae moriendi impossibilitates, iuxta illud *Psalmi 89. vers. 10.*

De qua senectute decrepita intelligen- dus est Vlpian. *in l. laboribus 12. §. de illis ff. de v'sufr. vbi defectu senectutis hominem seruum appellat, cuius non aliter atque in- fantis, ob senij imbecillitatem operæ nullæ sunt, & in l. 2. §. ignoscitur ff. ad Syllan. quam vtiq; senectute merito defectum cogno- minat, quasi in ea homines ab omnibus ne- cessariis operationibus deficiant, & vix ali- qua sine alterius adminiculo exequi valeant, eleganter Andr. Laurent. *loce supra citato, ibi. Tandem postrema illa superius enij senectus, quam decrepitam vocat, in qua, ut ait Propheta Regius, nihil nisi dolor & langor singula corporis & ani- ma functiones debilitantur, hebescent sensus, de- perditur memoria, deficit iudicium, & tunc tem- poris in infantiam incidunt, iuxta sententiam Iacobi Simauch. de Repub. lib. 7. cap. 7. n. 781. asse- rentis senes decreptos bis pueros esse, quod etiam aduertunt Velsq; de Azevedo in arte me- moria lect. 4. §. 5. & Ioan. Alphons. à Ruiz in medicina medicorum in sp. lum. 2. fol. 65. Al- uarez de priuileg. miserabil. personar. q. 18. n. 11.**

DISTINCTIO V.

Cap. Nunquam. XXXIII.

D n. 1. *Miscram conqueror*, ait Petrus de Bollo *in economia Canonica c. 4. §. 3. in princip. pag. 119. eorum sortem qui animos etiam illustres pudendo ocio consumunt, & sedita rubi- gine inficiunt, ut eo celerius ad illecebras ferantur, cum nihil aliud cogitare norint, quam de escis, atque de ventre. Optimè Cassiodor. lib. 1. epist. 39. Natura humana sicut duris laboribus instruitur, ita per otia torpentia fatiatur. In orij detestationem plura praeter in collect. ci- tatos, congerunt Cael. Rhodigin. lib. 11. le- ction. antiq. c. 1. & 3. Alciat. & Brocens. ac Mi- nores eius commentatores emblem. 81. Petr. Greg. de Republ. lib. 2. c. 7. Matien. *in dial. Re- latoris p. 1. c. 1. n. 5.* Rutil. Benzon. *de anno ta- bilai pag. mibi 242.* Martin. Delris. *tom. 2. adag. sacr. adag. 221 & 297.* Camil. borrel. *in tract. Hispano sermone scripto, del honesto trabajo y daños de la ociosidad, Calixt. Ramirez de le- ge Regia in initio n. 75.**

F I N I S.

O M I S S A

Ad lib. 3. Decretalium, pag. 146.

De Clericis coniugatis.

T I T. I I I

S V M M A R I V M

Cap. Diuersis. V.

- 1 Salarium duplex debetur persone in qua duplex concurrat officium ratione vtriusque.
- 2 Officialium duorum loco si positus sit vnus officiatu, habebit vtriusque salarium.
- 3 Canonicus obtinens duo officia in Capitulo, debet habere duas voces.
- 4 Canonicus habens duo officia, duplices distributiones lucrari debet.
- 5 Archidiaconus si efficiatur Vicarius Episcopi dum visitat, duas procuraciones lucrari debet.
- 6 Ecclesia Canepario si debeantur decem panes die quolibet, & Falconerio alij decem, si vnus efficiatur Caneparius & Falconerius habebit viginti panes.
- 7 Cera si in funerabilibus debeatur clericis, duplicabitur pro qualibet qualitatum existentium in vna persona.
- 8 Doctor graduatius in vtroque iure debet duplicem propinam habere.
- 9 Cathedras duas legens in Vniuersitate, vtriusque Cathedra salarium habere debet.
- 10 Garzonus apotheca cum certo salario si postea effectus tabellio plura instrumenta confecerit pro apotheca Garzoni, & notarij salarium habere debet.
- 11 Capitanei & Potestatis officia si vni dentur, vtriusque salarium habere potest.
- 12 Officia duo habens, quorum cuilibet competat indultum licentia diuini super delatione armorum, poterit licet utiari duos.
- 13 Officialis salariatus per ciuitatem si pro seruitio ciuitatis mittatur ad Regem extra provinciam, debet habere aliud salarium pro illo accessu.
- 14 Sportule quando debeantur iudici ordinario, cui causa delegata fuit?
- 15 Officium quod habes certum salarium si inter duos diuidatur, censetur quoque diuisum salarium.
- 16 Ambasciatores duo si sint missi ad defendendam causam Principis, & vnus decedat, an totum salarium accrescat alteri ostenditur.
- 17 Officia distincta qui habuerit cum distinctione salario, vicem duorum sustinet.

Barbos. Iur. Can. selecta. Tom. VI.

AD n. 1. quando cuq; in persona vnus duplex concurrat officium, debetur illi duplex salariu ratione vtriusque officij, vel sollicitudinis debitum, *aut ibi* *ut indices sine quoquo suffragio § illud, l. huius scholaribus C. de dignitat. lib. 12. l. binos C. de aduoc. diuers. iudic. vbi Bald. subiicit quod qui gerit vtrumque officium, cui salarium est annexum, debet habere vtrumque salarium; ex quo generaliter infertur quod si loco duorum officialium positus est vnus officialis cum salario consueto, vel simpliciter absque mentione salarij, habebit vtrumque salarium, & Baldum ibi sequuntur omnes, Felin. in c. cum olim de re iudic. numer. 1. Bart. in l. 1. ff. de legationib. Cagnol. in l. diem sancto n. 159. & 161. ff. de assessorib. Afflict. in consuet. rub. 55. m. 7. d. b. 1. Paris de Puteo de syndicato § salarium, & §. Rex, & §. an si officiales, Corlet. de verbis geminatis n. 26. Brun. in tr. de augmento concl. 12. limit. 2. Auiles ad c. 1. Prator. verb. officio n. 9. & verbo salario n. 3. Becc. cons. 27. n. 2. Menoch. de arbit. casu 223.*

Ex quo primo infertur in Capitulo habere duas voces Canonicum obtinentem duo 3 officia, Ioan. Andr. in c. cum olim, de re iudic. quem sequuntur Bald. in l. si ad scribamur C. de appellat. Nicol. de Mil. in rept. verbo voces, Corlet. d. n. 26. Auil. vbi supra verbo officio n. 1. quod absque dubitatione procedere vbi aliquando ita seruatum fuit, tradit Bald. cons. 344. lib. 1.

Secundo infertur Canonicum habentem 4 duo officia, duas distributiones lucrari in choro, vt recte docuit Cardon. cons. 33. loquens in eo, qui simul erat Archidiaconus, & Canonicus: similiter si Archidiacono visitanti debeatur procuratio, & efficiatur Vicarius Episcopi, duplicem habebit procuracionem dum visitat, & tanquam Archidiaconus, & tanquam Vicarius, vt docuit Antoni. de Butrio in c. nuper, de censib. & tradit Bald. in l. si consul. ff. de adopt. Nec ab simile est quod tradit Bald. in c. 1. §. 1. de fundo guardia, quod si 6 Canepario Ecclesie debeantur decem panes die quolibet, & Falconerio alij decem, & idem efficiatur Caneparius, & Falconerius

H h 2 rius

rius pro vtroque officio habebit singulos decem panes. Inde infert Felin. in d. cap. cum olim n. 2. in fine, de re iudic. quod si in funera-

7 libus debetur cera, vel quid simile clericis concurrentibus, duplicabitur cera pro qualibet qualitatum existentium in vna persona.

8 Tertiò infertur secundum Bald. in d. l. si ad scribarum C. de appellat. quod Doctor graduatus in vtroque iure debet duplicem propinam habere, quem sequuntur Corset. de verbis geminatis n. 26. Paris. de Puteo de syndicato verbo salarium n. 1. Auiles ad cap. 1. Prator. verbo officio n. 10. dicens ita vidisse praticari in Doctore Tapia. Ideo docuit idem

9 Bald. in l. qui duobus ff. de condit. & demonstr. quod si duas legam in Vniuersitate Cathedralis, habeo salarium vtriusque Cathedre.

10 Quarto infertur secundum Roman. cons. 25. quem sequuntur Cagnol. in l. diem functio n. 159. & 161. Menoch. de arbit. casu 223. quod qui fuit guarzonus apothecæ cum certo salario, si effectus tabellio plura instrumenta conficit pro apotheca, habebit salarium vtriusque officij, guarzoni scilicet, & notarij.

11 Quintò infertur si capitaneo ciuitatis debetur salarium certum, & Potestati certum quoque, & postea dicta officia dentur vni, illum debere habere vtrumque salarium, vt notat Angel. in auth. vt iudices sine quoquo suffrag. §. illud, & in auth. vt determinatui sit numerus clericorum collat. 1. vbi subdit quod si quilibet illorum tenebatur certos familiares habere, poterit is, cui vtrumque officium datum fuit, habere vtramque familiam, sequuntur Auiles d. verbo officio n. 10. Paris. de Puteo de syndicato §. Rex concessit, vbi etiam dicit quod erit subiectus ratione vtriusque officij duplici syndicato. Qua etiam ratione

12 consuluit Lap. alleg. 99. quod habes duo officia, quorum cuiuslibet competit indultum licentiarum vnum super delatione armorum, poterit licentiare duos.

13 Sextò infertur quod si officialis eligatur per ciuitatem, vel dominum ciuitatis ad aliud quod officium cum gagijs solitis & consuetis, si deinde pro seruicio ciuitatis mittatur ad Regem extra prouinciā, debet habere aliud salarium pro illo accessu, vt voluit Paris. de Puteo de syndicato, verbo salarium, dicens ita fuisse de facto in Apulia obseruatum, ibique liberaffe quendam officialem a syndicato, quia debebatur illi aliud salarium, cum gessisset ultra administrationem officij aliud officium, scilicet legationem pro

ciuitate non cohærentem officio suo. Ita in simili traditur de Iudice ordinario, cui causa aliqua delegatur: nam cum ordinarij non possint sportulas habere, delegati vero possint, ideo si causa, quæ aliàs ad ordinarium spectabat, eidem ordinario delegetur, & solum excusetur ordinarij iurisdictioni, non poterit sportulas habere, quia non cognoscit tanquā Ordinarius, sed in vim suæ antiquæ iurisdictionis ordinariæ, quæ non alteratur, sed potius excusetur: & sic habebit suum salarium tanquam ordinarius, non sportulas tanquam delegatus. Si tamen ita Iudici Ordinario delegetur causa quæ aliàs ad eundem Iudicem ordinarium spectabat, vt ordinaria alteretur, & in delegatam conuerteretur, poterit sportulas habere, quia non cognoscit in vim suæ antiquæ iurisdictionis ordinariæ, sed nouæ delegatæ superuenientis, & sic habebit suum salarium tanquam ordinarius, & sportulas tanquam delegatus. Ita Anchar. cons. 201. per tot. quæ sequuntur Felin. in c. de hoc n. 7. de simon. Neuzan. in syn. nupt. c. 5. n. 97. Auiles ad c. 9. Prator. verb. communis n. 7.

Septimò infertur ex hac usque dictis, & ratione in qua fundantur, quod si pro vno officio consequitur dari salarium centum florenorum pro quolibet anno, & postea illud officij inter duos diuiditur, & ad illud duo officiales eliguntur, debebit vtrique salarium pro sua parte, quia cum officium diuidatur, censetur quoque diuisum salarium. Ita Bald. in vtramque partem disputans in l. bonos C. de aduoc. diuers. iudicum, quæ sequuntur Rom. cons. 25. Capic. dec. 27. n. 20. Cagnol. in l. 1. n. 159. & 161. ff. de assignat. Brun. de augmento concl. 12. limit. 2. Bec. cons. 27. n. 1. Menoch. de arbit. casu 223. Auiles ad c. 1. Prator. verbo officio n. 10. & verbo salaria n. 3.

Octauò infertur resolutio ad pulchram questionem per Bart. excitatam in l. 1. C. de legationib. quia quærit, an si duo Ambasciatores sint missi ad defendendam causam Principis vel fisci, & vnus decedat, vel aliàs officium non impleat, salarium decedentis, vel non adimplentis non accrescit ei, qui solus impleuit, quod dicit esse notandum, & putat verum si duo essent deputati ad idem officij, secus si ad diuersa, & vno decedente alter gereret vtrumque officium de mandato superioris, quia tunc cum officia sint distincta, & distincta habeant salaria, iste dicitur sustinere vicem duorum, & ideo duplex salarium habere poterit, allegat d. bonos C. de aduoc. diuers. iudicum, sequitur Afflict. rub. §. 55. Iusticiarios n. 7. lib. 1.

ERRATA M. pag. 351. col. 2. subiect. De consecratione, Distinctio 1. & pag. seq. 354. dele. Distinctio 1. & postea huc totum cap. concedimus 30. pag. 355.

INDEX

INDEX VII.

Rerum, & Verborum notabilium.

Prior numerus paginam notat, posterior est marginalis.

A.

Abiuratio.

ABIURARE in delictis Iure Canonico nihil aliud est quam detestari, & execrari crimen. 146.1
Abiuratio est erroris, vel suspitionis contra Fidem sub iuramento perfecta confessio, & detestatio. ibid.2
Hæreticus, vel de hæresi vehementer, aut leuiter suspectus ante reconciliationem cogi debet abiurare hæresim, vel suspitionem. ibid.3

Absolutio.

Absolutio cum claus. satisfacta prius parte, vel satisfactione præmissa, quomodo danda, ostenditur. 233.1

Absoluendus, satisfacta parte, si non potest satisfactionem præstare, quid faciendum? 234.3

Absolutio data ab ordinario non satisfacta parte valida, sed iniusta. ibid.4

Acceptio personarum.

Acceptio personarum in omnibus materiis, causis, & negotiis exterminanda. 269.3

Accusatio.

Accusatio quasi mixta, quæ dicatur? 35.5

Acta.

Acta absque editione mandati à Procuratore fabricata erunt nulla. 33.5

Actio.

Actionum usus an sublatus de iure Canonico? 56.1

Actionis nomen & qualitatem, quam intentat, nemo tenetur in iudicio exprimere, etiam de iure ciuili. 57.3

Actionis nomen agens in iudicio exprimere non debet. 75.1

Actio inepta ex causa vera, & probata non sufficit, vt per eam sententia proficatur. ibid.2

Actionis confessorie, & negatorie effectus quæstremis. 76.3

Actiones confessorie, & negatorie non tantum pro seruitutibus, sed etiam pro aliis iustis incorporalibus competunt. ibid.3

Actum ab initio nullum, non potest tractu temporis conualescere. 233.2

Actor.

Actor inuitus, quamuis excommunicatus, in iudicio admittendus. 58.4

Barbof. Iur. Can. sel. II. Tom. V. I.

Actor in iudicio tenetur libellum in scriptis pottingere. 51.1

Actor & reus, yterque (scilicet in iudiciis duplicibus) censetur. 109.1

Actus.

Actus inualidus quomodo iuramento confirmetur? 131.2

Actus iurantiando firmari quo sensu dicatur? ibidem 4

Admonitio, vide *Procuratio.*

Aduersarius.

Aduersarius hic quis. 233.2

Adulterium.

Adultera seipsam prodere non tenetur cum periculo vitæ suæ, vel famæ, ne iuxta proli officiat. 228.1

Adulterij crimen à laico commissum est mixti fori. 84.10

Separatio conceditur tam ob adulterium vxoris, quam viri. 91.1

Adulterij probationes præsumptiuæ sufficiunt ad illud probandum, quando agitur de separatione thori, & de restitutione dotis. ibid.2

Adulterium probatur si vir fuerit inuentus in domo, & camera alicuius pulchre mulieris. 92.3

Probatio sufficiens adulterij ex quibus deprehendatur? ibid.4

Adulterium ante 14. annum non puniunt. 223.4

Ædificium.

Ædificium in alieno solo Ecclesiæ pecunie constructum solo non cedit, sed ædificium solo. 322.1

Æqualitas.

Æqualitas omnimoda in iudiciis seruanda. 268.1

Æremanantia.

Æremanantia ex ære incantato per spectrorum representationes fiebat. 342.1.4

Æstimatio.

Æstimatio rerum dotalium quando facit emptiorem, tunc locum habet remedium, l. 2. C. de rescind. vendit. 161.1.1

Ætas.

Ætas quæ requiratur secundum leges Castellæ ad iudiciale munus? 25.4

Ætas quinquaginta annorum in feminis, & sexaginta in viris est legitimum tempus, quo non eget Religionis ingressu coniux si alter velit de ipsius consensu Religionem ingredi. 193.2

H b 3 Affibi

Index Rerum,

- Affabilitas.*
Affabilitas regina perpetua. 309.2
- Affectio.*
Affectio tollit præsumptionem donationis. 326.8
- Aleorum ludus.*
Aleorum ludus contractus quidam conditionalis est in ea causa factus, ut cui fors obtigerit, id quod appositum lutorie mensæ est, quæri debeat. 215.2
Aleorum ludo solvere promittitur, interim debet, & deinde repetere, si velit, coram Iudice, solum potest. ibid.4
- Alienatio.*
Alienatio à Rege facta ex qua notabilis Regie Coronæ diminutio resularet, etiam iuramento firmata non tener, & potest ipsemet concedens ratiocare. 132.2
Alienatio si sit utilis Ecclesiæ, Rector Ecclesiæ, qui eam fecit, immunitas manet à pœna priuationis benedicti. 283.14
- Alimenta.*
Alimenta præterita quando petuntur, appellatio non negatur. 141.3
Alimenta præterita dicuntur, quæ usque ad diem litis mortis, futura verò quæ à die litis mortis in futurum debentur. 142.4
Alimentorum in præstatione attendenda est conditio, & qualitas eius, cui alimenta præstanda sunt. 195.3
Et pro conditione familiæ ministrorumque ratio habenda. ibid.4
- Ambasciatores.*
Ambasciatores duo si sint missi ad defendendam causam Principis, & vnus decedat, an totum salarium accretat alteri. 360.16
- Amicitia.*
Amicitia cum dæmone etiam ad bonum finem non potest esse licita. 332.4
- Amniomantia.*
Amniomantia, quæ diuinitate fertur. 343.26
- Anathema.*
Anathema saltem ex vsu Ecclesiæ importat excommunicationem maiorem. 62.5
Anathema passim excommunicationem solemnem cum quibusdam maledictis, & imprecationibus, seu execrationibus, quæ publicè & solemniter sunt, importat. ibid.6
- Angelus.*
Angeli tutelæ nostræ præficiuntur in ipso animationis instanti. 250.7
Angelum vnum bonum, & alterum malum quis à natione habet, secundum aliquorum sententiam. ibid.8
- Anima.*
Animæ tam beatæ, quam purgandæ sæpè per se ad viuos ex Dei iussu redeunt. 323.1
Animæ Beatorum ad viuos redeunt. ibid.2
Animæ quæ in Purgatorio sunt frequentius ad viuos redeunt, ut elemosynas expolcant, & viuientium operis iuuentur. 324.11
Animæ quæ in Inferno sunt, rarissimè ad nos redeunt. ibid.12
Animæ in Inferno existentes aliquando ex speciali Dei privilegio ad nos redeunt, & quare? ibid.13
Vide *Apparuit*.
- Annexa.*
Annexa spiritualibus in iure exequantur eisdem spiritualibus in plerumque articulis. 30.4
Annexa spiritualibus spiritualis dicuntur, & sub spi-
- ritualium nomine continentur. ibid.5
Annexorum natura regulatur secundum ea, quibus annexantur, & coniunguntur. 145.2
Annexa spiritualibus in iure sub spiritualium nomine continentur. ibid.3
- Annus.*
Annos nobiles excessisse dicitur de consuetudine, quæ 22. annorum ætatem habet. 128.4
Annus sexagesimus generandi finem in hominibus facit. 206.2
- Apes.*
Apum Rex licet habeat aculeum, eo tamen non vtitur ad vindictam. 316.1
Apes quæ non obtemperant Regi, propria condemnatione se mulctant. ibid.2
Apum in examine nulla est otiosa. ibid.3
- Apparuit.*
Samuelis vera anima fuit, quæ apparuit Saulo. 323.3
Samuelis anima non magico carmine, sed iussu ac imperio Dei Saulo apparuit. 324.4
Onias Summus Sacerdos, & Hieremias Propheeta postquæ mortui sunt Iudæ apparuerunt. ibid.5
Moyles postquam mortuus esset apparuit cum Christo & Eliâ colloquens in Thabore. ibid.6
Apparuit Ioannis Precursoris. ibid.7
Apparuit Agnetis virginis. ibid.8
Apparuit Eulæ virginis. ibid.9
Leocadiæ sanctissimæ apparuit post mortem S. Ildephonsi Toletano Anacleti. ibid.10
- Appellatio.*
Appellari non potest à lege. 3.3
Appellandi facultas iure communi concessa est vnicuique dum offenditur. 9.5
Appellari potest à Concilio Prouinciali, quemadmodum à Collegio. 46.20
Appellare non valens propter paupertatem intra legitima tempora fataliorum currunt, nec in rem iudicatam sententia transit. 139.2
Appellatio suspendit pronuntiatum. ibid.3
Appellatio non suspendit sententiam excommunicationis, & quare. 140.1
Appellatio regulariter omni casu permilla est, nisi prohibeatur expressè. 141.1
Appellationi locum esse in dubio pronuntiandum. ibid.2
Appellatio an valeat per saltum. 149.5
- Arbitr. & Arbitrium.*
Arbitri dum in causis spiritualibus litem decidunt, non faciunt actum aliquem spiritualem, sed temporalem. 38.4
Arbitramentum, & amicabile compositio magis importat transactionem, quàm Iudicis, aut iudicij similitudinem. 40.14
Arbitrator super spiritualibus laicus perinde ac clericus esse potest. ibid.13
- Arbor.*
Arbores fructiferas cadere non licet conductori, emphyteutæ, vel usufructuario. 182.1
Arbores infructiferas cadere non licet conductori, vel emphyteutæ, si tales sint quæ excise non renascuntur. ibid.2
Arbores ex sylua, vel nemore credi possunt à conductore pro refectione fundi, vel etiam domus ad culturam destinatas. 283.7
- Archidiaconus.*
in Archidiacono duplex potestas. 149.10
Archidiaconus si efficiatur Vicarius Episcopi, dum visitat duas procuraciones lucrari debet. 360.5
- Architectus.*
Architecti & fabri lignarij non possunt vti remedio

& Verborum.

medio l. 2. *C. de res. ind. vend.* quando erant experti in suo officio. 162.17

Archium.

Archium debet esse publicum, & publica auctoritate confirmatum. 181.8.1

Archium debet habere officialem publicum, & deputatum ad custodienda instrumenta in eorum condita. ibid. 2

Archium custos qualiter de fide instrumentorum attestari debeat? ibid. 3

Ariolus.

Arioli qui sunt, & quod vt veri idololatræ debent ab Inquisitoribus puniri. 341.2

Arithmantia.

Arithmantia ab scrupulosa Arithmanticorum supputatione originem habuit. 342.17

Art magica.

Arte magica homines ad mulieres inutiles reddi possunt. 207.1

Aruspex.

Aruspices qui remissiuè. 341.3

Assessor.

Assessores, & Consilij etiam Iudicum Ecclesiasticorum super spiritualia laici esse possunt. 39.10

Vite Consiliarium.

Artheniensis.

Artheniensis popularis faciliè concitatur ad iram. 288.3

Auctoritas.

Auctoritas illa, *Quid ad nos de his qui foris sunt*, quomodo intelligenda. 279.3

Augurium.

Auguria dicuntur quasi auium guarria, & dicuntur diuinationes, quæ sumuntur ex auiu guarritu. 341.4

Auguria vniuersissima sunt præter illa, quæ pendunt ex instinctu naturali. ibid. 5

Augurandi vox generalis est, & extenditur ad omnem diuinationem. ibid. 6

Vide Aruspicum.

S. Augustinus.

Augustino magis creditur quàm Hieronymo & Gregorio in Theologia scholastica. 293.2

Aus.

Aues & alia huiusmodi, quæ in signum voluntatis diuinæ apparent, non sunt naturalia. 341.10

Auspicium.

Auspicia & auguria in quibus differant, ostenditur. 341.7

Auspicium confunditur aliquando cum augurio ex similitudine religionis. ibid. 8

Auxilium.

Auxilium brachij secularis conceditur etiam delegatis. 27.7

Auxilium brachij secularis quamuis implorandum non sit nisi pro vltimo remedio, secundum aliquos, verius tamen est implorari posse quotiescumque opportunum Ecclesiastico Iudici videbitur. ibid. 8,9

Auxilium brachij secularis Ecclesiastico Iudici tenetur impartiri secularis absque vlla examinatione processu ab eo facti. 28.10

Intellige in omnibus Ecclesiasticis criminibus, in his scilicet, quæ ratione materie prohibite talia sunt. ibid. 11

Auxilium brachij secularis concedendum in ciuilibus causis, quæ ad Ecclesiasticorum Iudicium cognitionem quomodocumque pertinent. ibid. 12

B.

Baptismus.

Baptizare quilibet è populo potest cogente necessitate sine ceteronijs huc masculus, huc femina sit. 356.1

Minister Baptismi in necessitate potest esse omnis homo habens vsum rationis, potensque & sciens debitam formam profertre, & materiam applicare. ibid. 2

Obstetrices obligantur, non tamen sub mortali, ad ediscendam formam Baptismi scilicet lingua vulgari. ibid. 3

Ordo aliquis si possibile sit, seruandus est in Baptismo in necessitate faciendo. ibid. 4

Baro.

Barones prohibentes ne quid vendatur nisi in sua taberna, inferunt iniuriam vassallis, & incidunt in censuram Canonis S. Bulle in Cornu Domini. 263.7

Bellum.

Bellum vt iustum sit necesse est vt publica auctoritate decernatur. 334.2

Auctoritas publica ad bellum iuste decernendum in quibus resideat. ibid. 3

Privatus bellum aggressiuum decernere non potest, secus dicendum in defensivo. ibid. 4

Privatus habet ius se defendendi in bello, interueniente necessitate, & recta intentione ibid. 5

Maieftatis læsæ crimine tenentur qui iniussu Principis bellum gesserit, delectumve habuerit, & exercitum comparauerit. ibid. 6

Principi Christiano an liceat iustum bellum gerenti aduersus alterum Principem Christianum vocare in auxilium milites infideles, remissiuè. ibid. 8

Bellum iustum esse non potest nisi denunciari, indictumve sit. ibid. 9

Belli iusti causæ. 335.10

Bellum iustum ex vtraque parte an possit dari ostenditur. ibid. 12

Bella quando sint iniustissima. ibid. 12

Beneficium.

Beneficia promoti ad Episcopatum in terris infidelium existentem non vacant. 17.4

Beneficij restitutionem petenti referri non potest quæstio non canonice institutionis. 47.1

Beneficia plura habens contra alium de pluralitate non excipit. 135.1

Beneficium ne quis conueniatur vltra quàm facere potest, non conceditur contra existentem in pari, vel maiori egestate. 183.9

Beneficium recipiens quando aliquid dæ ipsi conferenti, sed alicui tertio, qui est causa: immediata vt beneficium conferatur, prouisio non valet. 214.3

Beneficiorum fructus efficiuntur de Regalibus. 142

Beneficium simplex obtinens, cui nullus Ordo facit annexus est, suæ conscientie satisfaci, licet intentionem non habeat ad sacros Ordines se promoueri faciendi. 23.3.1

Beneficij fructus etiam non curati tenentur qui restitueret si eos percipiat cum intentione non suscipiendi Ordinem sacrum tali beneficio annexum. ibid. 2

Beneficium residentiam requirens acceptans tenetur habere propositum absolutam perpetuam Ecclesie inferuendi. 244.4

Index Rerum,

Beneficium eo animo acceptans vt illud teneat, donec habuerit pinguius, non est iuste promotus. *ibid.* 5

Intentio debita deficit illi, qui Canonicatum, aut aliud huiusmodi beneficium obsequio Ecclesie deputatum retinet cum animo ad matrimonium conuolandi, aut seculariter viuendi. *ibid.* 6

Auctores referuntur qui teneant licitam esse beneficij acceptationem donec permutauerit, vel resignauerit cum pensione. *ibid.* 7

Beneficium acceptare licite quis potest cum animo dubio, & conditionali illud retinendi donec commodiorem vitæ rationem habuerit. *ibid.* 8

Beneficij possessor tenetur titulum suæ possessionis ad requisitionem Ordinarij edere. 247.1

Beneficiarius non excusatur ad petitionem Ordinarij titulum sui beneficij edere, eo quod illud per triennium possederit. *ibid.* 2

Beneficiatus etiam ad instantiam patroni tenetur titulum sui beneficij edere. *ibid.* 4

Beneficiarius quibus casibus non teneatur ad petitionem Ordinarij, vel patroni titulum sui beneficij edere. *ibid.* 5

Pollicitanti similem non se facit Episcopus, qui beneficium confert absenti. 261.1

Beneficij collatio non est donatio, sed actus iudicialis, dicitur autem donatio improprie. *ibid.* 2

Vide *Fructus*.

Beneficiarius.

Beneficiario an debeat fieri pensionis, quam soluit, remissio pro rata damni, seu sterilitatis fructuum beneficij contingenti, remissio. 174.7

Beneficiarius à tituli sui exhibitione excusatur, quando ab ipsomet Ordinario institutionem, siue præsentationem à patrono obtinuit. 248.9

Vel quando sciente & patiente Ordinario, vel patrono diu steterit in beneficio. *ibid.* 10

Beneficiatus.

Beneficiatus si ingratus fuerit illi, qui contulit gratiam, amittit beneficium, nisi necessitate officij scribat, aut agat pro valde coniunctis. 185.5

Beneuolentia.

Beneuolentia erga corrigendos plus agit quàm seueritas. 100.1

Beneuolentia habet vim conciliandi amicos ex inimicis. *ibid.* 3

Blandimenta.

Blandimenta, non asperitatibus ad Fidem rectam extranei ab ea produciuntur. *ibid.* 1

Boni, Bona.

Bona patrimonialia clericorum an gaudeant eodem privilegio, quibus gaudent bona Ecclesiarum, ostenditur. 7.17, 18

Bona de demanio quando non possint per Principem concedi. 132.6

Bona Ecclesie donata patrimonium Iesu Christi efficiuntur. 318.3

Boni qui antea fuerunt, nunc quoque tales esse ac in futurum fore videri debent. 122.3

C.

Caducitas.

Caducitatem inducit nummi vnus defectus, etiamsi penio magna sit. 175.2

Calumniator.

Calumniator in Iure dicitur qui falsa crimina intendit. 98.2

Cambium.

Cambium quando constituitur contra formam Iuris, & Motus Pij V. interesse ex eo perceptum restitui, & sorti imputari debet. 181.3

Campana.

Campana vna tantum conceditur Fratribus Prædictoribus. 216.1

Campanarum numerus in vnaquaque Ecclesia qualiter addicendus. 227.3

Canon.

Canones in volumine Decreti inserti vim obligandi non habent. 285.1

Canones, qui asserunt clericos diuites ex patrimonio proprio nullam habere mercedem clericalis officij intelliguntur, & explicantur diuersimodè. 312.6, & seqq.

Canonicus.

Canonicus obtinens duo officia in Capitulo, debet habere duas voces. 359.3

Canonicus habens duo officia, duplices distributiones lucrari debet. *ibid.* 4

Capella.

Capella quid. 355

Capitaneus.

Capitanei & Potestatis officia si vni dentur, vtriusque salarium habere potest. 1199.11

Captiuus.

Dispositio pro redimendis captiuis, captiuos etiam ex delicto comprehendit. 322.3

Cardinalis.

Cardinalis debet esse annorum triginta, nisi quoddam Diaconus Cardinalis esse potest qui in vigesimo suæ ætatis anno fuerit constitutus. 17.3

Cardinales S. Rom. Ecclesie in Episcopos, vel Archiepiscopos electi ante ostensionem litterarum Capitulo præstamandæ, & ante captam possessionem iurisdictionem exercere, & beneficia conferre possunt. 280.5

Caro.

Carnis in delictis nemo ante 14. annum puniuntur. 223.3

Carolus Brabantia Dux.

Carolus Brantiæ Dux postquam Clerum exactionibus onerauit, omnia ei infelicitè successerunt. 199.8

Casus mirabilis.

Casus mirabilis, qui obuenit annis transactis, narratur. 121.4

Casus fortuitus.

Casus fortuitus, quis dicitur ostenditur. 155.11

Maris tempestas, & naufragium dicitur casus fortuitus. *ibid.* 12

Fluminis impetus dicitur casus fortuitus. *ibid.* 13

Grandinatio, & sterilitas dicitur casus fortuitus. *ibid.* 14

Casus fortuitus dicitur latronum insidia, incendium, furum, vis priuata, falsa testium depositio, iniqua sententia, & alia similia. *ibid.* 16

ex Casu fortuito nemo tenetur. *ibid.* 17

Casum fortuitum allegans tenetur illud probare. *ibid.* 18

Casus fortuiti probatio cum propriis famulis, domesticis,

& Verborum.

mefticis, & etiã filijs, & vxorẽ fieri poteft. *ibid.* 19
Incendium dicitur casus fortuitus, quando sine culpa habitantium ortum habuit. *ibid.* 20
Ignis quando accenditur ex subita vi ventorum, aut tempestate exorta est, & dicitur casus fortuitus. *ibid.* 21
Incendium quando oritur, ex eo quod quis comburit spiculas vt facilius ferere possit, dicitur casus fortuitus. *ibid.* 22
Ignis quando immittitur à publicis hostibus, vel quando scintilla de vno loco in alium euolu- uit, & domum descendit, dicitur casus fortui- tus. *ibid.* 23
Commodata res quando fuit ablata, ex facto Prin- cipis dicitur casus fortuitus. 156.24
Iudicis facto iusto, vel iniusto res ablata, dicitur euenire ex casu fortuito. *ibid.* 25
Furtum quando inter casus fortuitos connume- retur. *ibid.* 26
Casus fortuitus propriè dicitur qui communiter so- let euenire, insolitus verò qui rarissimè contingit. 173.4

Cathedra.

Cathedra duas legens in Vniuersitate, vtriusque Ca- thedræ salarium habere debet. 360.9

Catopromanteia, &c.

Catopromanteia, Crystallomanteia, Gastroloman- teia quæ? 343.27, 28, 29

Causa.

Cause alie merè spirituales, alie quæ spirituales non sunt. 38.6
Cause ecclesiasticæ ad Iudicium trãsummodo eccle- siasticum spectant, nec in seculari tractantur. 50.2
Cause clericorum secundùm Iura Canonica, non secundùm consuetudines laicorum terminari de- bent. 85.1
Cause clericorum contra laicos in terris Ecclesiæ secundum Ius Canonicum sunt decidende. *ibid.* 1
Iudex poterit prius causam possessionis definire, & proprietatis causam suspendere, si de posses- sione, & de proprietate simul actum fuerit. 97.1
Cause criminales non continent ius per partes re- missibile. 104.5
Causa & iurisdicção per appellationem deuoluitur ad Iudicem ad quem. 139.2
Super Causis iuspatronatus non potest in laicis compromitti. 142.1

Cautio.

Cautio qualis dicatur sufficiens, remissive. 98.2
Cautio non offendendo quando sufficiens sit, ar- bitrio Iudicis relinquitur. *ibid.* 3
Cautio non sufficiens dicitur iuratoria. 140.1
Cautio iuratoria non admittitur vbi satisfactio de necessitate, & substantia actus requiritur. *ibid.* 2
Cautio ab usufructuario præstanda de vtendo ar- bitrio boni viri est de substantia. *ibid.* 3
Cautio ab usufructuario præstanda, de vtendo ar- bitrio boni viri, requiritur pro forma, & non suffi- cienter iuratoria. 181.1
Cautio iuratoria sufficit quoties ob paupertatem sa- tisfactio cum fideiussoribus, vel pignoribus præ- stari non potest. *ibid.* 2
Cautiois fideiussoria præstanda impotentia pro- batur partis iuramento, quo se credere asse- veret de facili fideiussorem inuenire non posse. 183.6

Cephalomanteia.

Cephalomanteia quomodo fiebat? ostenditur. 342.

Cera.

Cera si in funeralibus debentur Clericis, duplicabi- tur pro qualibet qualitatum existentium in vna persona. 360.7

Chirurgus.

Chirurgus an liceat contractare vetenda infirmi si eueniat feminis emissio? 291.2

Chronica.

Chronicorum libris fides adhibenda. 112.4

Citatio.

Citatio partis in exemplatione requiritur. 120.2
Citatio generalis quando debeat fieri per edictum in exemplatione instrumenti. *ibid.* 3
Citatio non requiritur quando exemplatio fit per eundem Notarium, qui de originali fuit rogatus. *ibid.* 4
Citatio partis non requiritur in exemplatione facta de eius consensu, & approbatione. *ibid.* 5
Citatio, siue alia iudicij forma necessaria non est quando adest notorietas facti permanentis. 123.7
Citatio realis vt extra territorium fiat legitimè de- siderantur litteræ subsidariæ in legitima formâ expeditæ. 173.2

Ciuitas.

Ciuitas non appellâda, quæ non habet Episcopum. 307

Clausula.

Per claus. *Appellatione remota*, non omnino ad su- periorẽ aditus intercluditur, cum possit ad eum recurri per viam querelæ, aut restitutionis. 9.2
Non obstante claus. *Appellatione remota*, poterit victus vti remedio appellationis quoad effe- ctum duntaxat deuolutionis. *ibid.* 3
Clauſ. *Quandocumque*, vel toties, vel semper, in pacto de retrovendendo non facit vt illud desinat præ- scribi spatio triginta annorum. 165.4
Nisi partes assignassent maius tempus quàm tri- ginta annorum, vel si promissum sit toties re- trouendere, quoties huic remedio fuerit præ- scriptum, vel quando interuenit iuramen- tum. *ibid.*
Clauſ. *Renuntians omnibus, & singulis casibus fortuitis etiam*, &c. post exceptionem aliquorum casuum specialium, an comprehendat maiores, & graui- ores expressis. 173.5

Cleidomanteia.

Cleidomanteia vnde & qualiter fiebat? 342.23

Clericus.

Clerici ciuilibus Principum legibus non obligantur directè, sed indirectè, quatenus naturalis æquitas postulat. 4.3
Clerici Procuratoris, Aduocati officium exercere prohibentur. 31.1
Clerici pauperes in vtroque foro pro qualibet cau- sa in ciuilibus postulare possunt. 32.2
Clericus reum criminaliter accusatum defendere potest, sed tutius erit se à rei defensione abstinere. *ibid.* 3
Clericus apud secularem Iudicem crimen confessus, non est ob talem confessionem ab Ecclesiastico puniendus. 51.1
Clericus apud secularem Iudicem confessus deli- ctum, an ex tali confessione possit torqueri apud Ecclesiasticum Iudicem. 53.13
Clericus ab Ecclesiastico Iudice interrogatus non potest negare illud, quod apud secularem confes- sus est. *ibid.* 14
Clerici

Index Rerum,

Clerici de omni crimine apud suum Ecclesiasticum Iudicem conueniendi. 60.7
 Clericus ab Ecclesiastico Iudice iuxta formam huius *ext. in cap. cum non ab homine*, primò depositus deinde excommunicatus, & denique an athenatizatus dicitur incorrigibilis. 65.8
 Clericus incorrigibilis quomodo dicatur tradi Curie seculari 64.10
 Clericus delinquens an possit à laicis absque mandato Ecclesiastici superioris comprehendi, capi, seu detineri saltem per spatium viginti horarum, *ibid.* 12
 Clericus debitor fugiens potest capi à laico creditore vt ad Ecclesiasticum Iudicem trahatur. 65.13
 Clericus ex defectu iustitiae in Ecclesiastico foro non potest trahi ad seculare iudicium. 77.1
 Clericus per suum expressum consensum non potest efficere vt secularis Iudex contra se etiam consensientem cognoscere possit. *ibid.* 5
 Clericus coram proprio Episcopo, & non coram alio nisi de licentia, & vtriusque partis consensu conueniri potest. 81.1
 Clericus non potest sibi constituere Iudicem laicum etiam cum iuramento, & de consensu alterius partis. 87.1
 Clericus non possunt prorogare iurisdictionem Iudicis ecclesiastici sine proprii Episcopi consensu. 89.1
 Clericus delinquendo, vel contrahendo potest prorogare iurisdictionem Iudicis illius loci, in quo contraxit absque vlla sui Episcopi licentia. *ibidem* 4
 Clerici olim iurare prohibebantur. 95.1
 Clerici arma portantes non possunt illis spoliari per Iudices seculares. 143.1
 Clerici arma gestantes per legem ciuilem prohibita possunt eis spoliari per ministros seculares in Hispania, & in Gallia. *ibid.* 2
 Clericus prohibitam venationem, aut piscationem exercens, non potest à seculari Iudice auius, canibus, & aliis venationis instrumentis spoliari. 144.3
 Clericus debitor si aufugiat, vel fugam meditetur, an & quando à Iudice seculari detineri possit *ibid.* 4
 Clericus prehensus à seculari Iudice statim recto tramite ad Iudicem Ecclesiasticum deducendus est. *ibid.* 5
 Clerici à negotiationibus secularibus se abstineant. 145
 Clericus non debet in domo sua tenere feminas. 145.1
 Clericus grauecentis ætatis poterit ad seruitium mulieris domi reuocare. *ibid.* 2
 Clericus senex vt mulierem in suo seruitio habere possit, debet esse ætatis 70. annorum. *ibid.* 4
 Clericus potest nominari depositarius à Iudice seculari. 156.1
 Clericus potest compelli ad depositi restitutionem, per ipsam Iudicem secularem, qui eum nominauit. *ibid.* 2
 Clericus venditor tenetur emptorem laicum defendere coram suo iudice. 171.25
 Clerici omnes Episcopi inferiores restari possunt in Hispania. 187.1
 Clerici non possunt per iudicem laicum compelli ad reparandas vias. 198.3
 Clerici non possunt compelli ad soluendam poenam impositam eis, qui effuderint amurcam, vel his similia vergeta effundendi per vias publicas. *ibid.* 4

Clericus in sacris tabellionatus officium interdicitur. 100
 Clerici exemptionem & immunitatem non amittunt etiam si dimisso habitu grauissima delicta committant, nisi incorrigibiles existant. 219.1
 Clericus, & personis ecclesiasticis, non est licita venatio. 224.1
 Clerici octuagenarii qui antea choro interesse consueverunt, excusantur ab obligatione interessendi choro. 261.6
 Clerici octuagenarii de iure infirmi sunt & debiles *ibid.* 7
 Clerici quando non eximantur à legibus ciuilibus, ostenditur. 264.10
 Clericus possessor beneficii tenetur ad requisitionem Ordinarii titulum suæ possessionis ostendere. 268.3
 Clericus in sacris constitutus in Ecclesia Latina semper fuit prohibitum contrahere matrimonium tam post ordinem susceptum, quam vxores contractas retinere. 296.2
 Clerici potius sunt prouidendi de beneficiis, de quorum bonis fundata fuit Ecclesia. 303.8
 Clerici diuites ex patrimonio proprio an debeant habere mercedem clericalis seruitij. 311.1
 Clericus beneficiarius redditus sibi percipere potest, patrimonialesque ex integro conseruare. *ibid.* 2
 Clericus omnia bona sua consanguineis donare potest, & ex redditibus beneficiorum suorum velle viuere. 312.3
 Clerici an puniri possint in Ecclesiastico foro ex confessione facta in seculari. 313.1

Coadiutus.

Coadiutus, vt ei detur coadiutor, ad quam senectutem peruenire debeat ostenditur. 261.4

Coitio.

Coitio impossibilitas ex quibus possit procedere 267.2

Colligans.

Colligans superstes potest vt remedium huius textus. 256.4
 Colliganti superstiti collatio & institutio facienda. 257.5
 Auctor colligans quando viuuit, & reus decessit, non militat eadem ratio. *ibid.* 6
 Colligans superstes eo ipso quod alius colligans decessit statim in iure defuncti succedit. *ibid.* 7
 Ex duobus presentatis colligatis vno mortuo, patroni in præiudicium superstitis alium presentantes nulliter, & de facto presentant. 257

Colonus.

Colonus, emphyteute, vel fructuario non licet syluæ formam mutare, etiam si ex mutatione res efficeretur melior. 283.10

Columba.

Columba quæ visa est ipso Angelico Doctore alloquenti, naturalis non fuit. 341.11

Commodatarius.

Commodatarius de leuissima culpa tenetur, nisi commodatum fiat gratia vtriusque. 354.1
 Commodatarius solum tenetur de dolo si commodatum fuit tantum gratia commodantis, *ibidem* 2.
 Commodatarius de inritu rei commodatæ tenetur si culpa præcessit casum. *ibid.* 8

Commune.

Commune quod est meum est. 219.3
 Commu

& Verborum.

Communio priuatio ex vi solius censuræ contrahitur sine ope Iudicis. 141.6

Compensatio.

Compensationem iurans non apponere, si paupertate prematur, iuramento non obstante, poterit compensare. 127.3

Competentia.

Competentia super iurisdictione pendente, Iudices contentendos non possunt iudicare, & si ad vltiora procedant, omnia attentatorum remedia poterit reuocari. 267.1

Concilium.

Concilium Africanum Prouinciale, non vniuersale fuit. 42.6.7

Concilium Africanum cur vocetur, vniuersale, cum fuerit Prouinciale. 43.8

Concilium Oecumenicum recusari non potest. 45.18

Concilia Prouincialia licet non omnino certam, & infallibilem, probabilem tamen & magnam in materia Fidei auctoritatem faciunt. ibid. 10

Concilium Prouinciale, seu Nationale potest tanquam suspectum recusari. 45.15

Concilium Prouinciale conueniente Pontifice & lente, ac consentiente Episcopo, potest eum depositionis pena corrigere. 46.25

Conclusio.

Conclusio principalis à quibus DD. probetur, remissiuè. 42.2

Conductor.

Conductor, & locator laxis vltra dimidium iustæ mercedis, conceditur beneficium, l. 1. C. de re scind. vendit. & multipliciter declaratur. 162.15

Conductor cessans in solutione per biennium, an & quando expelli possit à locatore declaratur. 175.14

Conductor ad longum tempus, & emphyteuta arbores scindendo, quæ non renascuntur, possunt expelli & iure suo priuari. 283.4

Conductor scindere potest ramos, frondes, pallos pedamenta, & arbores siccas, vel tempestates, aut ni ventorum auulsas, dum modo ita faciant proprii tantum vsus gratia. ibid. 6

Conductor arbores in casibus permissis cadere poterit proprii tantum vsus gratia, & in casu necessitati. ibid. 8

Conductores, & emphyteutæ, seu vsufructuarij syluam extirpare, & ad culturam reducere non possunt. ibid. 9

Confessio.

Confessio delicti coram incompetenti Iudice facta non valet. 51.2

Confessiones iudiciales factæ coram iudice quando valent? 52.7

Confessio in processu, & iudicio inualido quando valet? ibid. 9

Confessio facta ab eo, qui legitimam personam standi in iudicio non habet, inualida est. 53.10

Confessionis extrajudicialis effectum, an & quando habeat confessio coram incompetenti iudice facta. ibid. 12

Confessio vt paratam habeat executionem necesse est, vt fiat in iudicio coram competenti Iudice. 54.15

Confessio dandus est locus, & tempus vt se defendat. 104.4

Confessio, probatio, & acta contra Clericum apud Iudicem seculari competentem facta vbi ad eum cognitio spectabat, idem faciunt. 313.3

Secus in illis casibus, in quibus seculares Iudices omnino incompetentes sunt. 314.4

Confessus crimen sponte in iudicio punitur eadem pena, quæ is, qui de eodem ex probationibus convictus condemnatur. 54.17

Confessus sponte mirus punitur, quàm si negans conuinceretur, nisi certa pena in iure præscripta sit. ibid. 8

Confessio in iudicio legitime facta sufficit, vt quis de crimine, quod constat esse commissum, à Iudice competenti condemnari valeat, nisi sit confessio spontanea, quæ sit absque tormentis. ibid. 19

Confitens incidenter crimen, quamuis directè contra illum agatur, puniri potest, & debet pena ordinaria. 103.1

Confiscatio.

Confiscata vniuersitate, villa vel castro, cuius patronatus accedit, præsentandi facultas non transit in fiscum, sed Ecclesia libera manet, vel probabilius ex iuris patronatus clausula ad heredes venire potest. 375.17

Coniugium.

Coniugia permixta sunt in Orientalibus clericis in sacris ante ordinationem contracta, non possunt. 296.1

Coniux an & quando de consensu alterius in seculo manentis, Religionem ingredi valeat, ostenditur. 193.1

Coniunctus.

Coniunctus pro coniuncto vsque ad quartum gradum in prophans pro coniuncto admittitur cum cautione de rato. 34.15

Coniunctus pro coniuncto in beneficiis non admittitur, secus paupertatis fauore. ibid. 6

Consanguinitas.

Consanguinitatis exceptio si opponatur mulieri petenti aliquem in virum, prius de illa cognoscendum est, quàm matrimonij questio terminatur. 93.1

Consensus.

Consensum præstare prorogationi à clerico factæ spectat ad habentem iurisdictionem quasi Episcopalem, & non ad Episcopum. 89.2

Consensus in hoc text. requisitus sufficit tacitus. ibid. 5

Conseruator.

Conseruatores sunt iudices delegati. 246

Consiliarius.

Consiliarij & Assesores Iudicum Ecclesiasticorum an & quando possunt esse laici, ostenditur. 47.7

Constitutio.

Constitutionis nomen latius diffusum. 2.5

Constitutio huius text. est localis ad clericos Parisiis commorantes solum pertinens. 85.4

Constitutionis nomen strictè pro Principis lege designatur. 287.1

Constitutionis appellatio ad omne ius scriptum facile recurrit, vel Supremi Principis illud sit, vel inferioris. ibid. 2

Constitutionis nomen generalius est, quàm lex. 287.5

Consuetudo.

Consuetudo quævis immemoralis, si sola sit, & nullo titulo Pontificio lauetur, non potest Ecclesiæ iurisdictioni quicquam derogare. 6.14

Papa

Index Rerum,

Papa quatenus toleret consuetudinem recurrendi ad iudices laicos. *ibid.* 5
 Consuetudo vincere legem non potest. 14
 Consuetudo assignat locum sedendi & standi. *ibid.* 1
 Consuetudo attenditur in materia præcedentiarum, etiam si iuri repugnet. *ibid.* 2
 Consuetudo siue sit contra Ius, siue præter Ius, de cæno inducitur. *ibid.* 3
 Consuetudo irrationabilis quæ dicatur? 15.5
 Ratio an sit de essentia consuetudinis, aut legis? *ibid.* 4
 Consuetudo præscripta quæ dicatur? *ibid.* 5
 Consuetudo an propriè præscribi dicatur? *ibid.* 6
 Consuetudo consideratur, vel ut præscribit ipsa aliquid, vel ut præscribitur ab aliquo. *ibid.* 7
 Consuetudo dicitur Ius non scriptum. *ibid.* 8
 Consuetudinis tempus qui dixerint esse arbitrium Iudici. 16.9
 Tempus certum consuetudini præfixi quatenus. *ibid.* 10
 Consuetudo longa, longæva, inueterata, diuturna, verus, vetustissima. *ibid.* 11
 Decennium sufficit ad inducendam consuetudinem longam, vel diuturnam. *ibid.* 12
 Consuetudo per quam clerici, maxime in criminalibus causis, trahuntur ad Iudicem secularem, non tenet. 59.1
 Consuetudinis inutilitas, quæ præiudicium aliquod Ecclesiis, seu Ecclesiasticis personis irrogatur, ponderatur. *ibid.* 2
 Consuetudo, quæ Ecclesiis manifestum onus, & grauen inferre reprobatur. *ibid.* 3
 Consuetudo rationalis, & irrationabilis quomodo dignoscatur. *ibid.* 4
 Consuetudo contra libertatem Ecclesiæ non valet. 60.3
 Consuetudo tollens clericis privilegium, competens est contra libertatem Ecclesiæ. *ibid.* 6
 Consuetudo an & quando valeat ubi non valet lex? *ibid.* 8
 Consuetudo non tenet, quæ circa causas civiles Iudices seculares intendunt usurpare iurisdictionem contra clericos. *ibid.* 9
 Consuetudo etiam immemoralis non potest aliquid operari contra libertatem Ecclesiæ. *ibid.* 10
 Consuetudine introduci potest, ut plena fides adhibeatur scripturæ priuatæ. 118.1
 Consuetudo semper primum locum obtineat si controuertatur inter nobiles, & plebeios super præcedentiam. 151.8
 Consuetudo præualet nobilitati, & vincit ordinem gradualem statuum, & qualitatum. *ibid.* 9
 Consuetudo non valet, si tendat contra immunitatem ecclesiasticam. 232
 Consuetudo immemoralis vim habet privilegij. 236.5
 Consuetudo potest quantum Rex, aut Imper. aut alius supremus Princeps cum causâ. 237.7
 Consuetudo immemoralis habet vim tituli. *ibid.* 9
 Consuetudine immemoriali probata quis habere dicitur meliorem, & efficaciorẽ titulum de munda. *ibid.* 10
 Consuetudo accepta non differt à more. 286.1
 Consuetudo est Ius, quod moribus institutum est. *ibid.* 4
 Consuetudo est Ius quoddam moribus institutum, quod pro lege seruetur. 287

Consuetudo alia contra legem, alia secundum legem. *ibid.* 5
 Consuetudinis manus est, ut legem interpretetur. *ibid.* 3
 Consuetudo est partim redacta in scriptis, partim moribus vrentium reuerata. *ibid.* 1
 Consuetudo redacta in scriptis, constitutio, siue Ius vocatur. *ibid.* 4

Consultores S. Officij.

Consultores S. Officij laici esse possunt. 40.12
Consensio.

Vide Rixæ,

Contractus.

Contractus irritus foro externo ex defectu solemnitatis substantialis, erit etiam irritus in foro conscientie. 21.3
 Contractus meticulousus meo iure tenet. 35.1
 Contractus meticulousus non est rescidendus, si per aliquem actum voluntarium cessauerit causa illationis metus. *ibid.* 4
 Contractus Principis, per quem Regnum seruituti subicitur, non tenet. 132.5
 Contrahentibus qualiter liceat in pretio se decipere. 160.1
 Contractus ubi est validus, sed tamen rescinditur, gabella non potest repeti, nec laudemium, nec releuium, secus si annuleretur. 163.20
 Contractum rescindens ex quacumque causa, siue læsionis, siue pacti, soluere debet alteri quicquid vel fisco, vel domino ab altero solutum fuerit. *ibid.* 21
 Contractum vsurarium an efficiat modicitas pretij cum pacto de retroendendo. 164.1, 2, 3
 Contractu resoluere ex pacto legis commissoria, tenet emptor fructus ex re emptæ perceptos venditori restituere. 179.6
 Contrahentes se inuicem decipere in foro conscientie non licet. 336.1
 Dolo aliquem inducens ad contrahendum, eumque decipiens in utroque foro tutus non est. *ibid.* 2
 Deceptio quando reipia interueniat absque dolo contrahentium, uterque contrahens est tutus in conscientia. *ibid.* 4
 Contrahentes non sunt tuti in conscientia quando sciunt iustum rei estimationem, & emptor plus iusto offert, vel venditor viliori pretio offert. *ibid.* 5
 Scientia veri valoris in contrahente læso non operatur. *ibid.* 7

Contumacia.

Excommunicationis sententia ferenda ob contumaciam. 8.1
 Contumacie penam evitat qui ob paupertatem comparere absque dedecore in iudicio nequit. *ibid.* 2
 Contumax non dicitur quis nisi contumacia accusetur. *ibid.* 3
 Contumacia lato modo per se delictum dicitur. *ibid.* 4
 Contumacia in excommunicatione quatenus contrahatur. 45.19
 Contumacia, propriè loquendo, importat vitium virtuti obedientie contrarium. 100.1
 Contumacia multipliciter diuiditur. *ibid.* 2
 Contumax in non comparando verè & propriè dicitur, & est contumax. *ibid.* 3
 Contumacia in non parando, vel in non comparando, in quo differat? 101.4
 Contu

& Verborum.

Contumacia, seu inobedi^{entia} pro qua sola excommunicatione ferri potest, semper est peccatum mort.
ibid. 5

Pœne contra contumaces à Iure latæ. ibid. 6

Contumax qui non vult comparere apud Iudicem, vel superiorem à quo vocatus est, potest excommunicari. 44.15

Contumax in dubio malam causam habere præsumitur. 112.1

Contumax non auditur nisi adversario restitutus, recteque expensis. 25.5.1

Contumax audiri non debet si denarius deficiat vnius ante realem, integramque solutionem. 256.2

Corpus.

Corpus viri & femine quo tempore formetur in utero? 290.2

Correctio.

Correctionis fraternæ fundamentum quod? 69.4

Correctio fraterna an locum habeat in Prælati, & superioribus? 70.6

Correctionis fraternæ correctio comprehendit bonos & malos. ibid. 8

Correctionis fraternæ præceptum non solum fratrem correctionem absoluit, & in se, verum etiam ordinem in Evangelio præscriptum respicit. ibid. 10

Correctionis fraternæ præceptum an locum habeat ubi illa profutura speratur? ibid. 11

Correctionis fraternæ præceptum & ordo obligat pro loco, & tempore. 71.12

Corripere fratrem peccantem, an teneatur prius a cuni detrimento salutis, famæ, & bonorum. ibidem 13

Correctionis præceptum, & ordo obligat in peccatis occultis. ibid. 14

Corripiens ubi in prima correctione assequitur emendationem fratris, statim sistere debet. 72.6

Correctionem fraternam debet præcedere primò secreta, deinde cum duobus, vel tribus testibus facta monitio. ibid. 8

Corripiens etiam in causa denunciationis Evangelicæ potest existere testis. 113.1

In correctionibus & denunciationibus Evangelicis, quæ solum ad peccantis emendationem diriguntur, non videtur agi de gravi, seu notabili eiusdem præiudicio. 114.8

Coscinomanteia.

Coscinomanteia quomodo peragebatur. 341.2

Cratonomanteia.

Cratonomanteia ad furta domestica comperienda. 342.24

Creditor.

Creditorem adstringere ad relaxandum iuramentum aliud profectò non est, quàm eundem compellere vt dimittat quod eo dimittente simul dimissurus Deus sit. 123.7

Creditor ex re sibi pignoratæ fructus percipiens, eos in forem principalem imputare debet, deductis expensis, aliàs vt iurarius erit. 125.1

Crimen.

Deprehensus in crimine quando absque vlla cõuictione condemnari, & puniri valeat? 64.1

Crimen occultum fratris seclusa extrema necessitate non licet auctore secretam monitionem detegere. 72.15

Crimina testibus obiecta ante sententiam probanda sunt. 134.3

Barb. Iur. Cau. secl. Tom. VI.

Culpa.

Culpa quæ ad casum præordinata non est, nocere non solet. 4.3

Culpa alia lata, alia levis, & alia leuissima. 154.3

Culpa leuissima est non præstare eam diligentiam, quàm diligentissimus paterfam. præstaret. ibid. 7

Culpa ad casum ordinata tribus modis dicitur. ibid. 9

Culpa on nis in depositario excluditur si res suæ, & depositæ simul perierunt. 117.2

de Culpa lata solum quis tenetur ad interesse sue in committendo, siue in omittendo culpa sit. 111.3

Culpa non cadit in infantem. 224.4

D

Dactylomanteia.

Dactylomanteia quæ? 342.18

Dæmon.

Dæmones quando ad aliq. opus inuocantur, hæreticæ fascinus est. 265.1

Dæmon ratione scientiæ multa cognoscit, quæ iacent rebus naturalibus. 343.1

Dæmon diuturna experientia sibi non modica comparauit melius quàm homines. ibid. 2

Dæmones ante orbem creati sunt, & non senescunt. ibid.

Dæmon nescit ex subtilitate intellectus rerum naturalium facultates, & hominum inclinationes. ibid. 4

Dæmones multa prædicere possunt, quæ nouerunt. 344.9

Dæmones possunt renuntiare cogitationes cordis signis manifestatas exterioribus. ibid. 8

Dæmones contra Dæmones non cognoscunt ex sua natura, sed casu. ibid. 9

Debitor.

Debitor ob suam paupertatem restituere non potest moderatè & parçè viuere debet. 128.2

Debitor vt dilatione concessa gaudere possit, si fideliorem ob paupertatem inuenire non potuit, præstando iuramentum cautionem, dilatione remissa satisfactio fruetur. 183.1

Debitor non admittitur ad beneficium cessionis bonorum contra creditorem in pari, seu maiori egestate existentem. ibid. 8

Deceptio.

Deceptio toleratur in foro contentioso, sed non in foro conscientie quando interuenit ex re ipsa & ex proposito, quamuis non intrinsece dolus partis. 326.6

Decima.

Decima debetur ex arboribus de nouo plantatis in solo ubi nuces, vel vites erant. 189.2

Decimam præscribens in certa terra videtur quod omnes illius terræ fructus præscripsisse. ibid. 3

Existens in quasi possessione decimandi fructus vnius fundi, ex quo solum fructum antea colligebatur, dicitur etiam in quasi possessione de cimanadi milium & alios fructus, qui postea loco frumenti sati fuerunt. ibid. 4

Quasi possessionem percipiendi decimas in aliena Parochia habens de vna specie fructuum, non ei datur manutentio respectu alterius speciei. ibid. 5

Papa eximere potest laicos à solutione decimarum. 190.1

Index Rerum,

- Papa potest concedere alicui Principi laico quod percipiat decimas omnium locorum in iudicium, vel hereticorum, quos poterit subiugare. *ibid.* 2
- Hispaniarum Regibus concessit Alexander VI. ut Indiarum decimas & primitias haberent, cum certo onere, de qua hic. *ibid.* 3
- Regia suprema Tribunalia priuatim cognoscunt de litibus, & questionibus exortis super decimis, quae semel Regibus concessae sunt. *ibid.* 4
- Decimandi ius spirituale sicut & decimae, à laicis possideri, seu praescribi non possunt. 137.1
- Pauper à decimarum praestatione excusatur. 191.1
- Decimarum exemptio nunquam censetur concessa per extensionem, aut communicationem priuilegiarum aliarum Religionum. *ibid.*
- Exemptio à decimis non suffragatur nisi in specie derogetur dispositioni cap. nuper, de decimis. *ibid.* 2
- Decimae multis Regibus à summis Pontificibus concessae. 328.3
- Decretum.*
- Decretum ex falsa causa interpositum nullius est roboris. 151.1
- Defectus.*
- Defectus substantialis per ignorantiam quantumcunque probabilem, non supplicetur. 214.2
- Delegatus.*
- Delegatus debet dari maior viginti annorum. 24.1
- Aetas minor 20. annorum sufficit in delegato Pontificis, si Pontifex habuerit de ea notitiam. *ibid.* 2
- Delictum.*
- Delicta per edicta generalia ab Episcopo denunciata intelliguntur praecedente monitione, seu correctione fraterna. 73.19
- Correctio fraterna ubi locum non habet, an denuntiatio sit facienda Praelato? *ibid.* 20
- Peccator quando non audit fraternam correctionem, ex praepcepto tenetur corripiens denunciare illum Ecclesiae? *ibid.* 21
- Intellige ubi denuntians in foro Ecclesiae probare potest quod denuntiat. *ibid.* 22
- Delictis mixti fori saltem atrocioribus laicus puniatur à Iudice ecclesiastico potest condignis penis iterum puniri à Iudice seculari. 84.11
- Delicta non praesumuntur in homine fene qui in iuventute maturum, & honestum se exhibuit. 122.1
- Denuntiatio.*
- Denuntiare vel revelare iussus crimen sub excommunicatione non alter tenetur, quam si apud superiorem probare valeat id ipsum. 74.23
- Denuntiatus & per Ecclesiam monitus si audiat, & emendetur, nullatenus contra illum ad penam aliquam procedi potest. *ibid.*
- Denuntius, & monitus, de cuius crimine constat, si non emendetur, potest Ecclesia contra illum procedere. *ibid.* 25
- Denuntians, testis, & Iudex existere possunt in hac causa. 713.2
- Denuntians est principalis persona in causa denuntiationis. *ibid.* 3
- Denunciatio multoties fit de peccatis commissis contra ipsum corripientem. *ibid.* 4
- Denuntiationis Evangelicae in causa primò & principaliter agitur de lucro fratris peccantis. 114.7
- Denuntiatio qualiter facienda venditori ut de euctione teneatur, ostenditur. 168.7
- Denuntiatio etiam venditori scienti litem motam esse, facienda ad hoc ut de euctione teneatur. 169.10
- Denunciatio necessaria non erit quando nulla venditori competeret defensio, & res omnino erat euincenda. *ibid.* 12
- Denunciatio ad effectum euctionis necessaria non est quando emptor est minor, si alius venditor sciat litem esse motam. 170.1
- Vide *Correllus.*
- Depositarius, & Depositus.*
- Depositarius praesumitur in dolo si rebus suis salvis existentibus dicit depositas perdidisse. 156.1
- Depositae res quando sunt aequaliter pretiosae cum suis, non tenetur depositarius si periculat suas. 157.3
- Compensationis exceptio in deposito ad retardandam eius restitutionem non admittitur. *ibid.* 3
- Depositum committitur fidei depositarii, ea tacita conditione ut illud restituat deponenti quando ipse voluerit. *ibid.* 6
- Deus.*
- Deus est mentis inspector. 132.2
- Deus si remitteret praeuia causae cognitione non adhibita, afficeretur iniuria per capturam, & remissionem. 274.9
- Diaconus.*
- Diaconus an ex officio teneatur sanctum Evangelium decantare. 327.3
- Dias a zigos, Hispanè quid.*
- Difficultas.*
- Difficultas excusat à perituro. 128.4
- Dignus.*
- Dignior non semper requiratur ille ad beneficium Curatum qui est doctior, vel sanctior, sed ex eo quod sit ad bonum commune utilior. 304.15
- Dignior ad Parochialem dicitur qui rei gerendae aptior est. *ibid.* 16
- Diligentia.*
- Diligentia media, est quam diligens paterfam. adhibere solet in rebus suis. 154.5
- Diligentia maxima ea est quam diligentissimus, & industrius paterfam. in rebus suis adhibet. *ibid.* 6
- Disciplina.*
- Disciplina à domesticis inchoanda, ut reliquos pudeat errare. 320.5
- Disparitas.*
- Disparitas qualitarum inter contrahentes non attenditur ad hoc ut filij naturales per matrimonium subsequens legitimantur. 209.1
- Dispensatio.*
- Episcopi circa potestatem dispensandi an affirmativa, vel negativa regula constituenda sit? ostenditur. 54.21, 22
- Dispensandi potestas aliquando conceditur Episcopis expressè, aliquando tacitè, & implicite. *ibid.* 23
- Dispositio.*
- Dispositiones oppositae & repugnantes per modum possibilem ad concordiam sunt reducendae. 10.10
- Dispartio.*
- Dispartitionis timor fesequitur causam dat. 103.3
- Distributio.*
- Distributiones quotidianae senio consecratis debentur, licet choro non intersint. 162.5
- Distributio graduum unitatem & concordiam sequatur. 309.2
- Dimissio 18.*

& Verborum.

Diminutio.

Diminutionis necessitas in rebus agendis, & litibus
dicimendis quæ. 341.2

Dimissio.

Dimissio bonorum ex iudicio familie hereticundæ
habet locum remedium l.2.C.de rescind. vendit.
161.9

Dimissio quando fit per sortes, an locum habeat d. re-
medium l.2. C.de rescind. vend. latè ostenditur.
ibid.10

Doctor.

Doctori, aut Sancto in quibus materis magis stan-
dum sit quàm alteri. 293.1

Doctori vnus professionis in ea magis credendum
quàm alteri, qui plures proficitur. ibid.5

Doctor graduatus in vtroque iure debet duplicem
propinam habere. ibid.

Dolus.

Aduersus leges de dolo excipi non potest. 3.4
Dolus ex actu clandestinè facto præsumitur. 22.1

Dominus.

Dominus qui feudum concessit inter vassallos de
feudo contententes iurisdictionem habet. 56.3

Dominium.

Vide *Regimen.*

Domus.

Domus reddenda est conductori post refectionem
donec conductionis tempus finem accipiat. 174.
12

Domus si comburatur facto famulorum malæ op-
inionis, dominus non ad penam incendij crimi-
naliter, sed solum ad interesse tenetur. 212.2

Domus ædificata intra 40. vel 30. passus respectu
ab Ecclesia matrice, seu minore, etiam si forent ha-
bitæ per laicos olim, secundum aliquos, gaude-
bunt immunitate, secus hodie. 329.5

Domus Parochorum, Canonicorum, & aliorum Ec-
clesiasticorum Ecclesiæ coherentes gaudent im-
munitate. ibid.6

Domus Ecclesiæ ipsi coherens gaudet immunitate.
ibid.7

Donatarius, & Donatio.

Donatarius si ob suam paupertatem donatori egen-
ti subuenire non potest, ob id donatione priuari
non potest. 185.3

Donatio rei dotalis cum iuramento valida. 131.1

Donatio propter ingratitudinem donatarij reuocari
potest. 183.1

Donatio facta pauperi in moderata quantitate præ-
sumitur facta ratione paupertatis. 214

Donatio reuocatur ex graui iniuria verbali facta do-
natari. 186.12

Iur reuocandi donationem ex causa ingratitudinis
non transit ad heredes. ibid.13

Donator si ignouerit causam ingratitudinis, ad eius
heredes transit ius reuocandi donationis. ibid.14

Donator contra heredes donatarij agere non potest
propter ingratitudinem à donatorio commissam,
si eo viuente de ea non fuit conquestus. ibid.15

Donator si euictionem promittit, tenebitur de euic-
tione, idem si promittat donationem bo-
norum. 168.4

Dos.

Dotis nimia constitutio facit locum esse remedio
Barb. l. iur. Can. s. l. i. Tom. V. l.

l.2.C.de rescind. vend.

Dos à patre data propter ingratitudinem non po-
test reuocari. 185.7

Dos filij spurijs à patre dada ad mensuram debi-
torum alimentorum taxanda. 206.7

Dubius.

Dubius in fide qualiter habeatur pro heretico,
ostenditur. 206.1

Dubitans circa interpretationem alicuius loci sacræ
Scripturæ, vel circa ea, in quibus variæ sunt Do-
ctorum opiniones, eligens vnam non dicitur he-
reticus. ibid.2

E

Ecclesia.

Ecclesia nullum habet privilegium, quod absque
— apprehensione actuali illi adquiratur domi-
nium rerum emptarum, aut donatarum. 15.1

Ecclesia pauper alteri Ecclesiæ non Curatæ, vel Cu-
ratæ per Episcopum poterit vniri. 19.2

Ecclesia iure imperij gaudet. 37.1

Ecclesia etiam data scientia enormiter læsa post qua-
driennium restitutionem consequitur. ibid.2

Ecclesia quando dicatur non habere vltra quid faci-
at? 63.7

Ecclesia quando non habet supream potestatem
temporalem tunc, inter laicos & contra illos ser-
natur Ius Ciuile. 85.3

Ecclesia quando est emptrix, non tenetur denuntia-
re ad effectum euictionis. 180.6

Ecclesia non habet tacitam hypothecam contra bo-
na Prælati pro debito contracto ex alia causa ad-
ministrationis. 181.5

Ecclesia non tenetur en mutuo nisi ex parte mu-
tuantis probetur versum fuisse in eius utilita-
tem. 148.5

Procedit quamvis Prælati & Capitulum recipe-
rent mutuum si per solutionem deueniendum
esset ad distractionem bonorum mobilium præ-
toriorum, vel immobilium Ecclesiæ. ibid.2

Ecclesiis excusabitur à præstandis alimentis parro-
no pauperi, si nihil illi superfit præter necessaria
Rectoris alimenta, & necessarios sumptus in ea
faciendos. 156.2

Ecclesiæ nomen strictè, quandoque largè sumitur.
200.5

Ecclesia largè sumitur quando tractatur de privile-
gio immunitatis, strictè vero ad effectum indu-
cendi sacrilegium. ibid.6

Ecclesia pauper, tenuisque redditus potest alteri
Ecclesiæ etiam curatæ vniri. 242.5

Ecclesiæ quod datur Christo donatur pro anima
donantis. 318.2

ecclesiarum vnio facièda propter vicinitatem & po-
puli raritatem. 327.1

Ecclesiæ matrix seu Metropolis per circuitum 40.
passuum, & minor per triginta gaudet immuni-
tate. 327.1

Intellige de Ecclesijs extra muros ciuitatis instru-
ctis. ibid.2

Ecclesiæ Canepario si debeantur decem panes die
quolibet, & Falconerio alij decem, si vnus effici-
atur Caneparias & Falconerius, habebit viginti pa-
nes. 381.6

Index Rerum,

Electio.

Electio danda decipienti, illi non datur quando est dolosus, & dolus dedit causam contractui, vel interuenit latio enormissima. 166.4

Elisabetha Regina Hispan.

Elisabetha Hispania Regina vna cum Ferdinando eius marito Aragonum Rege simul Hispania Reges cognominati sunt, ac Regum feliciter gubernarunt. 246.5

Emphyteusis.

Emphyteusis concessio potest rescindi remedio l.2. C.de rescind. vend. quando pensio praestatur in recompensationem fructuum. 162.16

Emphyteusis pensionem soluere cessat per biennium in ecclesiasticis à iure suo, in commissumque cadit. 175.1

Emphyteuta.

Emphyteuta, qui moderatam soluit pensionem ratione domini vilis non est facienda illius remissio. 173.6

Emphyteuta qui per biennium à canonis solutione ob pauperatem cessauit, excusatur. 175.3

Emphyteuta qui cum iuramento soluere pensionem quolibet anno promissit, si primo anno desitit ab emphyteuti, cadit statim à iure suo. 176.4

Emphyteuta conductor, fructuarius, & similes ex radice sciendere non possunt arbores fructiferas. 28.5

Vide Colonat.

Emphyteuticario datur electio supplendi pensionem, vel restituendam in emphyteuticum acceptam, si est latio, & de ea agatur. 166.3

Emphyteuticari, vel feudatari solita res quando & ex quibus actibus dicitur ostenditur. 177.3

Emptio, & Emptor.

Emptio definitur ut sit contractus iurisdictionis bonae fidei, vitrocircoque obligatorius, qui consensu re & pretio perficitur. 157.2

Emptor conueniens remedio l.2. C.de rescind. vend. eligere rem restituere, & non supplere iustum pretium, non tenetur rem cum fructibus restituere. 164.25

Emptor debet litem super re empti motum venditori nuntiare, aliis de euictione venditor non tenetur. 167.1

Emptor & venditor quando simul in eodem iudicio conueniuntur, denunciatio non requiritur ad effectum euictionis. 170.18

Emptor si fuit contumax tempore sententiae non potest agere de euictione. ibid. 19

Emptor de euictione agere non potest si victus à sententia contra eum lata non appellauit. ibid. 20

Emptori non datur actio euictionis contra venditorem quando per imperitiam, errorem, vel iniquitatem iudicis, res fuit euicta. 171.27

Vel quando factio Principis res ab emptore fuerunt sublatæ, aut fuit compulsus eas alteri vendere. ibid. 28

Episcopatus.

Episcopatum diuisio ex quibus causis facienda. 327.13

Episcopus.

Episcopus creari nemo potest, nisi post trigessimum ætatis annum perfectum. 17.1

Episcopo non titulari facta collatio beneficii, vel dignitatis non valet, nisi procedente Apost. dispensatione. ibid. 5

Episcopus ob reddituum tenuitatem, pauperatatem

que beneficiorum vniões facere tenetur. 19.3
Episcopi in suis diocesisbus possunt crimina inquirere & punire. 25.1

Crimina de quibus Episcopi in suis diocesisbus cognoscere possint, quæ sint? 26.1

Episcopi ad punitionem criminum in suis diocesisbus commissorum possunt, cum opus fuerit, brachium seculare inuocare. ibid.

Episcopi auctoritas non sufficit ut laici in causa spirituali iudex existat. 38.3

Episcopus an & quando accusari possit in Concilio Provinciali? 46.22

Episcoporum minores cause possunt in Conciliis Provincialibus agitari. ibid. 23

Episcopi quas causas laici delegare valent? 48.10

Episcopus in causa suæ Ecclesiæ iudicare potest. 67.7

Episcopus quando possit creditorem compellere ad iuramenti remissionem. 123.4

Episcopus potest habere in sui seruicium duos Canonicos suæ Ecclesiæ, licet Canonici huiusmodi nunquam accesserint ad suam Ecclesiā. 147.6-7

Episcopus de bonis patrimonialibus & aliunde, non autem intuitu Ecclesiæ quaslibet disponere potest. 186.1

Episcopo regulari de bonis etiam patrimonialibus, vel aliunde acquisitis testari non licet. ibid. 2

Episcopus, vel alius Prelatus Ecclesiā suam visitans, non potest exigere per occasionem à pauperibus clericis. 197.1

Episcopus, & quilibet ordinarius potest facere statuta etiam penalia, & ipso iure penam insignificantia, iuri tamen Canonico non aduersantia. 241.1

Episcopus potest compellere per edictum generale ad editionem titulum beneficiū cum ad diocesim de nouo venit. 248.8

Episcopus tempore quo Episcopatum consequitur, tenetur facere inuentarium illarum rerum, quas ipse ex patrimonio vel aliunde cōparauit. 295.1

Episcopus compellendus est facere inuentarium de patrimonialibus. ibid. 2

Episcopi Regulares an de bonis patrimonialibus, & aliunde quaslibet disponere possint. ibid. 3

Episcopi consecratio potest ex dispositione Papæ vno tantum Episcopo fieri. 306

Episcopo licet prædicandi licentiam concedere illi qui adhuc non est in sacris, Ordinibus constitutus. 317.4

Episcopus Regularis omne quod habuerit, & lucratu fuerit intuitu Episcopatus, Ecclesiæ, in qua est Episcopus, acquirit. 310.1

Episcopus Regularis, quod sibi legato, donatione, aliove quoquoque modo debitum est, qualiter recipere, retinere, & expendere valeat, optime declaratur. ibid. 2 & seq.

Ethnicus.

Ethnici infideles an teneantur præcepto fraternæ correctionis. 69.5

Tu, & in peccato conceptus mater mea, interpretantur. 290.6

Euangelium.

Euangelij auctoritas circa duos gladios quomodo intelligenda, ostenditur. 281.1

Eucharistia.

Eucharistia sacrosancta olim in primitiua Ecclesiā mortuis orī includebatur, sed postea variis de causis sublatum. 260.4

Euictio.

Euictio non competit aduersus donantem, si donatio incipiat à traditione etiam si sit filia. 168.3

Euictio

& Verborum.

Euitio si intercedat donatoris dolo, aut culpa, ipse de euitione tenebitur. 168.5

Euitio actio donatorio contra donatorem datur, quando donatio est remuneratoria, vel ob causam facta. ibid.6

Euitio vt competat debet libelli copia aduersus emptorem produci, ad venditorem transmitti, vt omnino de liti motæ qualitate sit certus. 169.9

Exceptio.

Exceptiones dilatorias præcipue incompetentiæ Iudicis, qui opponere omittit, satis in Iudicem consensisse videtur. 136.2

Exceptio excommunicationis in foro seculari admittenda. 258.5

Excessus.

Excessus in pretio si non est materia parua, inducit culpam lethalem, & ad restitutionem obligat, & si est materia parua, inducit peccatum veniale. ibid.1

Excommunicatio.

Excommunicatio vbi dicta est, illico statum mutat condemnati, & cum præscindit à communione Fidelium, & perceptione Sacramentorum. 140.2

Excommunicatus potest denunciari sine metu attentatorum, post appellationem. ibid.3

Excommunicationis sententia in scriptis proferenda, non autem memoriter. 229.1

Excommunicationis sententia proferri debet à Iudice, vel ab alio ipsius nomine, ex scriptis. ibid.2

Excommunicationis sententia debet saltem esse subscripta manu Iudicis. ibid.3

Excommunicationem non sufficit excipienti exprimere, sed oportet vt species illius exprimat. 258.1

Processus cum excommunicato habitus in iudicio de lure nouo huius libri Sexti valet quamdiu ille per exceptionem legitimè non repellitur. ibid.

Excommunicatio, vel quæcunque alia censura, aut pœna, si feratur contra scientiæ fauentes, illum contrahit is, qui contra facit, etiam ex ignorantia affectus talis pœnæ. 277

Excommunicandi forma quæ antiquitus fuerit, declaratur. 44.12

Excommunicatio non habet certa & determinata aliqua verba quibus proferri debeat. ibid.13

Excommunicatus donec satisfecerit per satisfactionem non absoluitur. ibid.14

Excommunicatio ferri non potest pro peccato præterito etiam graui absque contumacia. 45.16

Excommunicatus stare non potest in iudicio, nisi tanquam reus. 57.1

Excommunicatus actor admittitur in omnibus illis casibus, in quibus limitatur tit. ille C. vt nemo inuitus agere. 58.6

Excommunicatus nisi sit nominatim denunciatus, à iudicij limine non expellitur. ibid.7

Excommunicatus maior excommunicatione non potest procurator constitui etiam pro reo. 111.3

Excommunicatus an possit agere aduersus alium similiter excommunicatum ostenditur. 135.1

Excommunicatus maiori excommunicatione non potest in criminali causa aliquem accusare. ibid.3

Communicans cum excommunicato incurrit minorem excommunicationem. ibid.4

Excommunicatus appellatus non est audiendus super appellationis prosecutione, nisi postquam ab excommunicatione fuerit absolutus. 231.1

Barb. l. tur. Can. selsit. Tom. VI.

Excommunicatus appellare potest à sententia, seu grauamine iudiciali, secus ab extraiudiciali. 232.4

Excommunicato beneficiorum fructus subtrahendi sunt non Iudice intercedente, sed ipso iure. 241.5

Excommunicatus ob non solum debitorum, si propter paupertatem soluere non possit ostendat, absolui debet. 278.4

Excommunicationis sententia ob non solum debitum lata, si de paupertate impotentia debitoris notoria. ibid.5

Executio.

Executio in bonis clericis ad depositum restituendum debet fieri per Iudicem ecclesiasticum. 156.3

Executores meri nullam habere possunt causæ cognitionem. 23.1

Exceptionem aliquam admittere non debent meri executores. ibid.2

Executor merus quando superfedere debeat in executione sententiæ nullæ, & iniustæ. ibid.3

Executor ad distribuenda bona in causam piam, potest ea distribuere in liberandis carceratis ad penam etiam pecuniariam pro maleficiis condemnatis. 322.2

Exemplum.

Exemplum scripturæ ex temporis antiquitate non fit solemne, nisi illa excesserit centum annos. 116.2

Exemptus.

Exemptus non potest sine licentia Pape, cui subditur, prorogare aliorum Iudicum iurisdictionem. 59.3

Expensas.

Expensas ob contumaciam solutas non recuperat qui eas soluit. 256.5

Expositio.

Filij expositi, de quorum parentibus non constat, legitimi sunt censendi. 217.2

Expositi an admittantur in collegiis, vbi requiritur vt admittendi sint sanguine puri. ibid.3

Expositi dicuntur ciues, & naturales illius loci in quo fuerunt expositi. ibid.4

Filium exponere ob mortis timorem, vel ob infamiam vitandam licet parenti. 218.2

Exponens septennio minorem filium, vel seruum puniendus. ibid.3

Abieci à patre vel domino post septennium non expositi, sed pro derelicto habiti dicuntur. ibid.4

Patriam potestatem amittunt parentes filios exponentes exponique consentientes. ibid.5

Expressio.

Expressio facta sub inuolacro verborum rescriptum vitiat. 119.3

F

Factum.

Factum, & ea, quæ in facto consistunt, litigantes per se & nomine suo, non verò per Aduocatos proponi debent. 74.1

Facultas.

Facultas generalis cum expressione aliquorum casuum, non comprehendit maiora quam in ipso mandato continentur. 292.

Famulus.

Famulos improbos, & male vitæ qui retinuerint, possunt pro eorum delictis puniri. 212.1

11 3 Fatalis

Index Rerum,

Fatale.
Fatale primum & secundum si offer lapsum tertium
competit per restitutionem in integrum pauper-
tatis inuitu. 139.1

Febratio.
Febrationes apud Genes quæ. 345.4
Febrationes antiquæ carnalibus dederunt origi-
nem. 346.8

Feudum.
Feudi dominus est Iudex competens ubi super il-
lud vertitur lis inter vassallos, nec alius Iudex adi-
ri potest. 16.1
Feudo cuius contra dominum, feudatarius de cui-
sione agere potest. 170.13
Feudum domino irrequisito alienatum amittitur.
178.4

Feudum vacans ob culpam cum omnibus meliora-
mentis liberè ad dominum remittitur, vt de eo
prohibito disponat. ibid.6
Feudum ob alienationem irrequisito domino fa-
ctum amittitur, & ad dominum liberè reddit. ibi-
dem 7
Intellige in feudo nouo, siue denuo acquisito ab
alienante. ibid.8
Feudum acquirens domino præiudicare nequit per
alienationem eo irrequisito factam. ibid.9

Fides.
Fides est dictorum, & conuentorum constantia.
126.5
Fides dicitur si fiendo, vt videlicet fiat quod fieri di-
dum est. 127.6
Differentia an sit aliqua si dicatur in fide, aut per
fidem. ibid.7
Fidem fraganti non debet fides obseruari. 124.2

Fideiussor.
Fideiussorem inuenire difficile in quolibet reputa-
tur, in paupere verò impossibile. 183.5
Fideiussorem quòd debitor non inueniat, sufficit
probare per ipsius debitoris iuramentum, nisi
creditor in eadem, vel maiori egestate sit. ibid.7

Filia, & filius.
Filia vt exheredari valeat, non sufficit inuitis paren-
tibus, aut indigno nubere, sed requiritur vt tur-
piter viuat. 128.1
Filia maior 25. annis non potest à patre exheredari
si publica meretrix sit. ibid.3
Filia gratis nihil accepto sola dote contenta si renun-
tiauit hæreditatibus parentum, an possit vti re-
medio l.2.C.de rescind.vend. si laza sit ostenditur.
162.13

Filia si modica contenta dote Religionem ingredi-
tur, & renuntiauit opulentissimæ hæreditati, an
illa vel monasterium possit intentare remedium
d.l.2.C.de rescind.vend. ostenditur. ibid.14
Filiam spuriam tenetur pater dotare. 205.4
Filiatio probatur ex confessione parentis seriosè fa-
cta. 111.1

Filiationis coniectura resultabit ex nominatione, &
tractatione fratrum, & consanguineorum. ibid.2
Filius pauper patrem altere non tenetur. 185.9
Filius non tenetur credere matri asserenti ex adul-
terio cum concepisse. 128.2
Fili Regum regni successores puberes relictis, cura-
tores an accipere teneantur, ostenditur. 206.6
Filius spurius nec ex testamento, nec ab intestato,
aut alio contractu inter viuos quicquam præter
alimenta à patre obtinere potest. ibid
Filius naturalis in bonis parentum, an & quando
succedere possit, ostenditur etiam de iure Regni

Castellæ. ibid.7
Filij naturales, si præteriti sint in testamento patris,
qui filios legitimos non habet, an possint aliquid
præterendere præter alimenta. ibid.8,9

Fiscus.
Fiscus quando est emptor, & venditor litem contra
eum esse motam scit, non tenetur eam denuntia-
re. 170.15
Fiscus potest ad suum Iudicem trahere actorem
agentem contra emptorem super ore ab ipso ven-
dita. 171.16

Fæmina.
Fæmina fidelis cum infideli de matrimonio con-
trahendo conuenire potest ea conditione, si fiat
Christianus. 300.2

Funerator.
Funeratores ad exhibendum suarum Codices ratio-
num censura ecclesiastica sunt compellendi.
279.1

Fatus.
Fætus quandiu in utero est baptizari non potest.
4.5

Forniciarius.
Forniciarius neminem purat coactum. 321.2

Fornicatio.
Fornicationis ob causam vir ab vxore diuertens,
aliam vxorem supersistere adultera accipere non
potest. 348.1
Fornicanti ex ignorantia cum duobus fororibus, post
annos septem coniugia non negari ait text. in
præsent. 351.1

Francia.
Francorum Rex oleo miraculoso inungitur. 20.2
Francorum Rex est Canonicus Ecclesiæ S. Hilarij
Picciacensis, & Ecclesiæ Cenomanensis, & Ande-
gauiensis. ibid.5

Fructuarii.
Vide Colonum.

Fructus.
Fructus pignoris lucro debitoris cedunt. 125.2
Fructus & redditus beneficiorum tantum æstimari
debent, quantum valent deductis oneribus.
248.2
Fructus beneficiorum sunt qui supersunt deductis
oneribus, & impensis. ibid.3
Fructus integri intelligantur deductis oneribus, ibi-
dem 4

Fructus decimarum ex concessione Pontificis bene
possunt cadere in laicos. 328.4

Furtum.
Furti tenetur vtrens ad alium vsum, quam ad quæ
sibi commodata fuit. 155.10
Furtum committens paupertatis, miserique suæ
leuandæ causæ, excusatur. 181.1

Necessitate in extrema existens aliena furari, vel
contractari non dicitur. 219.2
Furti crimen excusat necessitas famis. ibid.4
Furti credens modicum, si furatus fuerit multum,
tenebitur non habito respectu ad intentionem, &
ignorantiam suam. 352.3

Futurum.
Futurorum cognitio duplex est. 344.5
Futura ex præteritis conuenientes iudicamus. ibidem
12
Vide Dæmon.

G.

& Verborum.

G.

Gabella.

Gabellarum & regionum reddituum Regi pertinentium in conductione, locum non habet remedium l. 2. *C. de resind. vmd.* 163.19
Garzonus apothecæ cū certo salario, si postea effectus tabellio plura instrumenta conficit pro apotheca, garzoni & Notarij salarium habere debet. 360.10

Generalitas.

Generalitas obscuritatem parit 119.4

Geomantia.

Geomantia prohibetur vt hæretica, falsa, & scandalosa. 341.12

Gladius.

Gladius temporalis vltra spirituale an sit in Ecclesia. 281.2

Gratia.

Gratia causatur in persona contrahentis matrimonium, non in procuratore. 252.8

Grus.

Grues concordiam exercent inter quas nullus est primatus. 216.4

H.

Hæreditas.

Hæreditas in diuisione facta inter coheredes, cui, qui ledit, datur electio, vel supplendi id, quod deest coheredi, & in quo latus reperitur, vel quod iterum diuifio fiat, nisi interueniat latio enormissima. 166.2

Hæreticale.

Hæreticalia sunt magica omnia in quibus demonibus funesta offeruntur sacrificia. 265.1

Hæreticale est si Hostie consecratur, vel aliarum rerum sacrarum interueniat abusus. 266.3

Hæreticalia sunt omnia illa, quæ fiunt ab hæretico, vel mago. ibid. 5

Hæreticus.

Hæreticorum penas non incurrit ille, qui errorem contra fidem etiam positum dummodo ex ignorantia quamuis crassa committit in interno, et si perfectè explicet illum in externo. 27.1

Hæreticus est, qui sanctissimam Hostiam maleficiis præsertim amatoris immiscet. 266.11

Vide *Abiuratio.*

Hierarchia.

Hierarchia Ecclesiastica instar celestis ordinatur. 309.7

Hieremias.

Hieremias Propheta postquam mortuus fuit, Iudæ apparuit. 324.5

S. Hieronymus.

Hieronymo magis quàm Augustino creditur in interpretatione SS Scripturarum. 29.1

Hieronymo in historiis & translatoribus magis creditur quàm aliis. ibid. 3

Historici libri.

Historicis libris fides omnino adhibenda, & quando. 112.3

Hispania.

Hispaniæ Reges nullum superiorem neque etiam Imperatorem in temporalibus recognoscunt. 204.1

Hispaniæ Reges Gothorum temporibus inungebantur. 20.3

Hispaniarum Reges habent Canonici in Ecclesia Burgenfi, Toletana, & Legionensi. 20.6

Hispani dicunt *dum aziagos* quasi Ægyptiacos. 347.8

Homo.

Homines in quibus casibus ligari possint vt mulieribus reddantur inuitiles. 208.3

Homo qui non vult esse in ciuili societate aut Deus, aut bestia. 309.4

Homo animal sociabile. ibid. 5

Hydromantia.

Hydromantia, quæ ex aqua captatur, prohibetur vt hæretica. 342.13

Hypotheca.

Hypotheca comperit in bonis Prælati pro mala administratione bonorum Ecclesiæ. 181.1

I.

Ianuarius.

Ianuarij Kalendis comestiones, cantus, & bona verba fieri prohibentur. 345.1

Ianuarij prima dies auspicialis dictus est. ibid. 2

Ianuarij Kalendarum læticia hodie quare? 345.7

Vide *Kalenda.*

Ignorantia.

Ignorantia in iis, quæ fidei sunt, non excusat, nisi in rustico, & omnino ignaro. 216.3

Ignorantia crassa circa mala prouenientia ex actione illicita minuire voluntarium. 324.1

Ignorantia etiam probabilis nihil prodest ad excusandum rebaptizatum à pœna irregularitatis. 359.1

Illiteratura.

Illiteratura totalis, & omnimoda requiritur ad inducendam inhabilitatem ad Ordines & beneficia. 297.1

Immunitas.

Immunitas Ecclesiastica, seu exemptio clericorum à secularium Principum Iurisdictione tam quoad personas, quàm quoad bona est de iure diuino. 6.12

Ecclesiæ rectum gaudet immunitatis priuilegio. 199.1

Immunitatis priuilegio gaudet qui pedem, vel manum in Ecclesia, vel cœmeterio habet. ibid. 2

Immunitate Ecclesiæ gaudet ille qui parietem ipsius Ecclesiæ parietis exterioris tetigerit. 200.3

Aër ipsi cœmeterio respondens gaudet priuilegio immunitatis. ibid. 4

Immunitatis Ecclesiasticæ defensio commendatur. 310.3

Immunitas 40. vel 30. passuum non seruatur de consuetudine. 329.5

Immunitati vltra cœmeterium iam hodie nullum spatium cedit. ibid. 4

Impeditus.

Impedito non currit tempus. 151.1

Imperator.

Imperatores Romani potestatem, & dominationem in vniuerso orbe nunquam habuerunt. 303.2

Imperium.

Imperium attentum suæ origine non à Sede Apostolica, sed à Deo est. 18.3

Imperium est indiuisibile, & monstruosum esset si Regnum haberet duo capita. 132.3

Vide *Regnum.*

Index Rerum,

- Impotentia.**
 Impotentia correfpectiva fimul & perpetua poteft
 effe. 208.1
 Impotentiam correfpectivam quando dicatur habere
 virtutem. ibid. 2
 Impotentia refpectiva quando datur. ibid. 2
 Impotentia quomodo fe habeat. 349
- Impubes.**
 Impubes puer precipue fi non fit doli capax occi-
 dens non contrahit irregularitatem. 223.1
 Impuberum 14. annorum peccata, qui muliebrici pa-
 tiuntur, refervationibus Epifcoporum non sub-
 duntur. ibid. 6
 Impuberes qui dicantur oftenditur. 240.4
 Impuberum testimonia fidem faciunt ubi veritas
 aliter haberi non poteft. 315.6
- Impunitus.**
 Sanctius & fecurius eft impunitum relinqui faci-
 nus nocentis quam innocentem damnare
 121.3
Id est, in ore duorum, &c. non conftituunt novum ali-
 quod, feu Evangelicum praeceptum, fed tan-
 tummodo referuntur tanquam iudiciale il-
 lud fcriptum in lege veteri iuxta vim, quam
 tunc temporis habebat. 114.10
Id est in ore duorum, vel trium fiat omne verbum, de-
 clarantur. 115.11
- Incontinentia.**
 Incontinentia in fexagenario non praefumitur.
 124.3
- Incorrigibilis.**
 Incorrigibilis quis dicatur. 61.1
 Incorectus, & incorrigibilis an differant? 62.1
 Incorrigibilis verè & proprie quis dicatur? ibid. 3
 Conftitutio agens de incorrigibili, intelligenda
 de illo, qui abfolutè, fimpliciter, & iuxta pro-
 prietatem verbi talis dicitur. ibid. 6
 Incorrigibilis delinquens abfque vlla traditione, vel
 degradatione, dimittitur ut feculari poteftate
 comprimatur. 63.9
- Indecentia.**
 Indecentia an fit ut laici poffint effe arbitri in caufis
 fpiritualibus. 38.5
- Indicus.**
 Indicus homo trecentos & triginta quinque vixit
 annos. 194.4
- Indigena.**
 Indigenæ forenſibus praeferendi in proviſionibus
 Parochiarum Eccleſiarum. 301.1
 Indigenæ inducantur facilius ad refidentiam quam
 extranei. 303.9
 Indigena magis quam extraneus praefumitur dilige-
 re patriam, & Eccleſiam in qua eft nutritus. ibi-
 dem 11
 Indigenæ magis quam extranei amantur, & colun-
 tur à populo. ibid. 12
 Indigena idoneus aptior, & melior eft ad benefi-
 cium Curatum ſuae patriæ. 304.14
- Indultum.**
 Vide Lex.
- Infamia.**
 Infamia incurritur ipſo iure propter perjurium.
 127.4
 Infames infamia canonica notati, quæ ex lethali
 culpa contrahitur, è testimonio repelluntur. 134.1
- Infans.**
 Infans, vel pupillus fi ſcienter à Principe delegatus
 nominetur, tunc habitu iuriſdictionem illi dele-
- gaſſe videtur. 25.3
 Infans doli capax poteſt ex delicto puniri fi proxi-
 mus fit pubertati. 213.1
 Infantes excommunicari non poſſunt. 224.4
 Infantes Iudæorum, ſicut adulti, non ſunt per vim
 ad fidem trahendi. 348
 Infantes vnius diei an & quomodo peccandi ſint
 capaces. 352.1
 Infantia tam in viris quam in ſceminis terminatur
 ſeptimo anno expleto. 217.1
- Infidelis.**
 Vide Iudæus.
- Ingratitudo.**
 Ingratitudinis in detractionem qui ſcripſerint refe-
 runtur. 185.2
 Ingratitudo diſplicet Deo, & dicitur hoſtis gratiæ,
 & inimica ſalutis. ibid. 3
- Inhabilis.**
 Inhabilis non tollitur, nec ſuppletur ex mixtura
 alterius habilis & capaci. 41.2
- Inimicus.**
 Inimicus offenſus, qui fideiſſorem non invenit po-
 teſt relaxari cum cautione iuratoria de non offen-
 dendo. 99.2
 Maximè cum pauper bonæ conditionis, ac fumæ
 fit. ibid. 3
- Iniuria.**
 Iniuriatus & malo, aut damno aliquo affectus, tene-
 tur ſic peccantem contra ſe corripere. 69.3
- Iniuria.**
 Iniuria propter, & peccata transfert Regna de ge-
 te in gentem. 189.6
- Inops.**
 Inops quis. 194.1
- Inquilinus.**
 Inquilinus qui domum propter peſtem, aut bellum
 deſit habitare, faciendi eſt remiſſio mercedis pro
 rata temporis. 173.2
- Inquiſitio, & Inquiſitor.**
 Inquiſitionis Officium committi non debet niſi at-
 tingenti quadageſimum annum. 278.1
 Ex moderniori Poſtſifico Decreto hodie ſufficit
 attingiſſe trigelimum annum. ibid. 2
 Aetas triginta annorum ad Inquiſitores neceſſaria
 pro Commiſſariis requiritur. ibid. 3
 Inquiſitores contra hæreticam pravitatem hodie
 magis pro ordinariis, quam pro delegatis ſunt
 exiſtimandi. 24.3
 Inquiſitores litteras ſibi iuriſdictionem tribuentes
 edere tenentur. ibid. 4
 Inquiſitores Apoſt in Regnis Portugaliz, Aragoniz,
 & Valentiz ſimoniz crimen punire poſſunt.
 84.8
 Inquiſitores contra hæreticam maieltatem proce-
 dunt contra Magos Sacramentis abutentes. 166.9
- Inſons.**
 Inſontes puniri à divina miſericordia alienum eſt.
 353.3
- Inſtitutum.**
 Inſtituta antiqua rationabiliter ordinata impoſte-
 rum obſervanda. 339.1
- Inſtrumentum.**
 Inſtrumentum procuratorum ex longinqua regio-
 ne allatum quando praefumatur à Notario con-
 ſectum. 33.9
 Comprobatio & recognitio inſtrumenti ex lon-
 ginquæ regione allati an ſit neceſſaria. ibi-
 dem 9

Inſtru

& Verborum.

Instrumentum quando sit legale vt illi fides adhiberi possit? 34.11

Instrumentum presumitur & habetur pro legali quando pars aduersa tempore citationis non opponit contra illud. ibid.13

Instrumentum mandati procuratorij non probatur ex eo quod tabello attestetur coram ipso fuisse confectum. 61.4

Instrumenta qui ratione officij conficiunt, ea edere tenentur. 108.9

Instrumenta quoad proprietatem communia reus edere compellitur. 109.15

Instrumenta communia ratione utilitatis edere reus actori non tenetur. ibid.17

Instrumentorum appellatione contineri testes. 116.1

Instrumenti exemplum non solemniter sumptum fidem non facit abque originali. ibid.1

Instrumenta si exemplentur in partibus virtute litterarum compulsiuorum, an sufficiat citari procuratorem in Curia. 119.6

Interesse.

Interesse quando debeat non solito negotiari? 121.9

Interesse lucris cessantis, & damni emergentis quando abque viurum labe ultra sortem exigi possit? 122.1

Interpretatio.

Interpretatio vbi simpliciter prohibetur, prohibita censetur generalis extrinseca, vel que hominis interpretatio non dicitur, non vero magistralis, seu legalis. 66.3

Irregularitas.

Irregularitas omnis an tollatur per professionem in Religione approbatam? 77.5

Irregularitas est pena, quae imponitur pro culpa. 124.2

Iudex.

Ecclesia in Iudex circa quae potestatem habeat. 279.2

Iudex an sub hac Clementina contineatur? ostenditur. ibid.4

Iudri, vel infideles, an & quando possint à Christianis Principibus expelli & bonis priuari ostenditur. 336.2

Iudeorum & Maurorum expulsio ab hispania à Ferdinando & Elisabetha hispaniarum Regibus quare facta. 317.2

Iudex an, & quibus casibus per Inquisitores puniri valeant? ibid.3

Vide *MAIUS*.

Iudex.

Iudices delegati litteras suae commissionis quando edere tenentur, ostenditur. 215.1

Iudices Conseruatores litteras sibi iurisdictione tribuentes ad ipsam fidem edere tenentur. 24.2

Iudices Ecclesiastici possunt censuris, & aliis penis arbitriis seculares compellere ad auxilij brachij secularis exhibitionem. 26.6

Iudex laicus quando possit cogi auxilium brachij secularis impartiri in delictis non ecclesiasticis, sed mixti fori à seculari commissis. 29.13

Iudex secularis non tenetur impartiri Ecclesiastico auxilium suum vbi aliis constaret de iniustitia, vel nullitate sententiarum. ibid.14

Vel vbi fuerit à sententia Iudicis ecclesiastici auxilium requiritis appellatum, vel supplicatum, aut de nullitate dictum. ibid.15

Iudex iudicare debet secundum allegata, & proba-

ta. ibid.16
Iudices fori omnino diuersi sibi adinuicem auxiliari debent. ibid.17

Iudex ecclesiasticus vtpote excellentiore vnius iurisdictione cogere censuris poterit secularem ad praestandum auxilium, non ita secularis ecclesiasticum. 30.18

Iudicum distinctio refertur. 51.3

Iudices omnino competentes sunt illi attentius abque vlla prorogatione, vel consensu litigantium adiri possunt. 52.4

Iudices omnino incompetentes sunt illi, qui attentio iure, nec etiam de consensu litigantium competentes sunt, aut prorogari possunt. ibid.5

Iudices incompetentes, sed non simpliciter, sunt omnes illi, qui ex partium consensu competentes effici possunt. ibid.6

Quid si Iudices ecclesiastici laicorum iudicium sequi tenentur. 40.11

Iudex aliis incompetens quando fiat competens per confessionem partis. 53.11

Iudex ex officio potest & debet providere vt in iudicio interueniant omnes solemnitates, & requisita necessaria. 61.1

Iudex ex officio potest videre de vicibus mandati, & Procuratorem sine illo agentem repellere. ibidem 3

Iudex sententiam pro actore ferre potest ex causa ab eo probata, licet alia in libello deducta fuerit, si procedat sola facti veritate inspecta. 75.3

Iudex aliis competens potest vt suspectus reuocari ex eo quod habeat causam similem. 78.1

Iudex nimis fauorabilis vni parti, suspectus est alteri. ibid.2

Iudex in causa quam vt priuatus habet, aequum putat id, quod in ea petit aut pretendit litigans. ibid.4

Iudices si de causa principali, & de exceptionibus simul cognoscunt, vel aliis si super ipsa principali causa lite nonnum conuicta testes recipiant, licet ab eis appellatur. 79.1

Iudices pronuntiare debent ante negotiorum principale super omnibus exceptionibus, quae de se impediunt litis ingressum. ibid.2

Iudex quoties non cognoscit à principio de exceptionibus praedicialibus diuissim à negotio principali, licet ab eo appellatur. ibid.3

Iudex ecclesiasticus adiri potest ob negligentiam Iudicis secularis in administranda iustitia. 86.1

in Iudicem consentire, & postea eum suspectum allegare non licet. 136.3

Iudex delegatus non aliter acquirit iurisdictionis exercitium, nisi prius ostensis suae delegationis litteris. 139.1

Iudex ex officio publicum excommunicatum repellere debet. 258.4

Iudex vnius territorij an & quando possit citare in territorio alterius, quaestio proposita. 273.1

Iudex in alieno territorio subsidium suum per se, aut per nuntium potest citare abque eo quod litterae subsidiales Iudici alterius territorij dentur. ibidem 4

Contrarium verius. ibid.5

Iudices similis fori, diuerso tamen territorio degentes, litteris requisitorijs vtantur ad executionem suarum sententiarum. 271.7

Iudex requisitus pro Rei remissione non praemissa causae cognitione, vel saltem summatim informatione illum remittere non tenetur. 3.4.8

Iudex requisitus debet inspicere delictum, procul-

Index Rerum,

- sum, & acta, & non debet credere simplici sententia in criminalibus. 274.10
- Iudex secularis non potest cognoscere de possessione rei spiritualis. 318.1
- Suspectus an sit auctor alicuius libri, qui vt Iudex cognoscere debet de causa in qua disputatur dubium in eo diuinit. 336.1
- Iudici, qui composuit librum, impedimento esse non potest ad iudicandum super articulis, quos in eodem resoluit. ibid.2
- Iudicium.*
- Iudicium à citatione incipit. 22.2
- Iudicium mixtum quod dicatur? 34.1
- Iudiciorum nomine in hac regula quæ veniant. 289.2
- Iuramentum.*
- Iuramenti vinculo non tenetur qui promissit si alter ex parte sua non adimpleuit. 124.1
- Iuramentum de Iure Digestorum & Codicis olim accessione vice fungebatur. ibid.2
- Iuramentum quando cepit obligare, licet actus non valeret. ibid.3
- Iuramento promissorio inest assertorium. ibid.4
- Iuramentum nihil aliud est quam probatio. 125.5
- Iuramentum de soluendis viuris cur valeat, cum tamen vsurarium promissio non valeat. ibid.6
- Iuramentum de soluendis vsuris quomodo valeat si peccati auritium est. ibid.7
- Iuramentum non est dicere, per fidem meam, absolute loquendo. 126.8
- Iuramentum est si dicatur in fide Dei, vel Christi, f. vel Christiana. 127.9
- Iuramentum de genere est probatoris. 131.5
- Iuramentum promissorium non est sine assertorio. ibid.6
- Iuramentum facit valere actum eo modo, quo potest, remissive. ibid.7
- Iuramentum super actu à lege prohibito principaliter in fauorem priuatum, secundario in fauorem publicum præstitum obseruari debet, si absque vi, dolo aut tertij præiudicio fiat. ibid.8
- Iuramentum litis decisorium nec recusari, nec referri potest si à Iudice sit delatum, secus si à parte. 133.1
- Iuramentum suppletorium à Iudice delatum ad constituendum integram probationem, non potest à parte recusari. ibid.2
- Iuramentum subire recusans an pro confesso habeatur. ibid.3
- Iuramentum obligationem parit, quæ verborum non tam solemnitate, quam Religione contrahitur. ibid.4
- Iuramentum semel præstitum non augetur, vel minuitur vltra effectum naturalem, quem habet. ibid.6
- Iuramentum nihil aliud quam probatio est. ibid.9
- Iuramentum in supplementum probationis semiplene probanti in causa matrimoniali non deferendum, secundum vnam sententiam. 192.1
- Iuramentum suppletorium in causa matrimoniali deferendum, secundum aliorum sententiam. ibidem 3
- Tertia opinio distinguit an petens iuramentum suppletorium mittatur pro matrimonio, aut contra matrimonium. ibid.4
- Aliter distinguunt alij inter casum, in quo solum adest semiplena probatio, & inter illum, in quo aliquid vltra semiplenam probationem probatum est. 193.5
- Iuramentum de non reuocando mandatum ad contrahendum matrimonium, licet præmissum sit nihilominus reuocatio valet. 254.22
- Iuramentum est Dei in testem assumptio. 331.1
- Iuramentum potest solo intellectu solaque interiori voluntate perfici, ac consummari. ibid.2
- Iuramentum si præscribatur fieri tactis Euangelis & Cruce, si hæc non tangantur, nullam habebit vim in foro externo. ibid.6
- Iuramentum valet quod per lapidem præstitum fuerit. 332.1
- Iuramentum ex intentione eius, qui iurat, non eius cui iuratur, accipi oportet. 333.1
- Iurare per lapidem vt sic idololatria est. ibid.5
- Iurare licet per creaturas non absolute spectatas, & à seipsis, sed vt ad Deum relatas. ibid.6
- Iuramentum est testimonium fidei, quia Deum Opt. Max. veritatis fontem profiteamur. ibid.7
- Iurisdicção.*
- Iurisdicção delegata odiosa est, ac proinde restringenda. 24.1
- Iurisdicção ordinatiorum vt naturalis & fauorabilis amplianda. ibid.2
- Iurisdicção ecclesiastica instituta ad gubernandos Fideles secundum legem Euangelicam. 26.4
- Iurisdicção in feudali causa domino feudi relinquentia, etiam si contra personas ecclesiasticas agatur. 56.2
- Iurisdicção Iudicis à quo suspenditur per appellationem tam quoad executionem sententia, quam quoad officium illius. 139.1
- Iurisdicção ex die, vel sub conditione data, ante aduentum Dei, vel implementum conditionis non existit actu. 247
- Vide *Causa.*
- Ius.*
- Ius municipale, ius peculiare. 1.5
- Ius commune, & municipale, an, & in quo differant. ibid.4
- In Iure nouum non est, vt in corpore Iuris inferantur leges & privilegia. 85.5
- Iura quæ de sigillo nullam faciunt mentionem quomodo intelligenda. 110.2
- Ius relaxandi habens ius & retinendi ius habere non ambigitur. 123.5
- Iura, quæ Regibus competunt in signum superioritatis, imprecipabilia sunt. 137.1
- Ius Pontificum, quasi quid diuinum dicitur. 288
- Iura quæ de subiectione facta per Pontifices Imperatoribus loquuntur non ad subiectionem iudicam, sed arbitratiam ex libera Pontificum voluntate pendente referenda sunt. 305.2
- Iuspatronatus.*
- Iuspatronatus causa coram Iudice ecclesiastico agitata. 49.1
- Iuspatronatus auctoritate Ecclesiæ velut preparatoria, & antecedens ordinatur ad spiritualia. 50.3
- Iuspatronatus ex natura sua & per se temporale. ibidem 6
- Iuspatronatus annexum, & coniunctum spiritualibus cur dicatur, ostenditur. ibid.7
- Iuspatronatus non transit cum hereditate in fideicommissarium omnium bonorum, sed apud hæredem remanet. 199.2
- Iuspatronatus qui non perdit per confiscationem Iudicis secularis. 274.11
- Iuspatronatus annexum villæ, vniuersitatis, &c. per sententiam

& Verborum.

sententiam Iudicis secularis transit in fiscum, in quem transit villa, vniuersitas, &c. 174.13
 Insuperonatus quod de per se, & principaliter sub-
 sistit, & non est vnitum, seu annexum, non tran-
 sit in fiscum per sententiam Iudicis secularis con-
 ficientem. ibid.14

Institia.

Institia defectus in ecclesiastico Iudice sufficit vt
 ad ecclesiasticum competentem superiore re-
 curatur. 77.2

Iuuenis, & Iuuentus.

Iuuenis si sciat legere, & spes sit quod discat, non di-
 citur illiteratus omnino. 197.2
 Iuuentus propria venatorum ætas. ibid.1

K.

Kalenda.

Kalendarum, præcipue Ianuarij festiuitate
 apud Gentes maximè celebres. 345.3

L.

Lactatio.

Lactare filium nulli mulieri nec heroinæ dede-
 cori esse potest. 290.1

Laesio.

Remedium subueniendi læso procedit in omni-
 bus bonæ fidei contractibus. 160.2
 Contractibus reciproci ratio læsionis congruere
 non potest. ibid.3
 Feudi in concessione locus est remedio læsionis
 vltra dimidiam quando conceditur ob pec-
 uniam domino præstendam. ibid.4
 Læsionis remedio vltra dimidiam locus est in da-
 tione in solum extra iudiciali. 161.5
 In locatione etiam decimarum, aut vectigalium
 locum habet remedium læsionis vltra di-
 midiam. ibid.6

Laicus.

Laicus titulo locationis potest decimas exigere. 137.1
 Laici super spiritualibus, & ecclesiasticis negotiis
 arbitri esse non possunt. 38.1
 Laici per viam iurisdictionis, & potestatis publicæ
 Ecclesiastica negotia tractare non possunt. ibid.2
 Laici circa res ecclesiasticas, & negotia super spiri-
 tualibus emergentia possunt consilium suum præ-
 stare. 39.9
 Laicus in simul cum clerico potest esse arbitri in
 causa spiritali. 40.1
 Laici non possunt ecclesiastica negotia tractare, sed
 solum Prælatorum iudicio disponi debent. 47.1
 Laicus tractare ecclesiastica negotia prohibetur,
 quando velut Iudex & superior in vim iurisdic-
 tionis ea tractat, secus si ministerialiter. ibid.2
 Laicus etiam in spiritualibus Procurator constitui-
 tur ad vnum, vel etiam ad plura negotia siue in
 iudicio, siue extra iudicium. ibid.3
 Laicus iure & auctoritate legitimi superioris eccle-
 siastici potest ecclesiastica negotia tractare. 48.9

Legatus.

Legatorum potestas restringenda. 24.3

Legitimatio.

Legitimatio personarum necessaria est etiam in cau-
 sis summaris, & executiuis. 35.3
 Legitimatio, quam subsequens matrimonium ope-
 rat, operatur veram & non fictam legitimatio-
 nem. 209.4

Filij legitimi vbi vocantur ad maioratum absque
 dubio succedunt legitimati per subsequens ma-
 trimonium. ibid.5

Ta legitimi, & de legitimo matrimonio nati, sunt sy-
 nonyma. 210.6

Legitimari quando excludantur, consentit exclusi
 legitimati per rescipitum, & non per subsequens
 matrimonium. ibid.7

Lex.

Lex quomodo dicatur respicere futura, & non præ-
 terita. 2.1

Lex, aut indultum Principis an stare possit si tertio
 præiudicet. 3.7

Leges laicorum Ecclesias, & earum bona nullatenus
 ligant. 4.1

Nemo tenetur directè legibus eius, qui in ipsum
 non habet potestatem. ibid.2

Lex Civilis prohibens alienari bona immobilia in
 Ecclesias, an sit valida? 6.16

Lex nulla naturalis, aut diuina hodie obligans repe-
 ritur, quæ necessariò concludat non sufficere vni-
 cum testem, & ideo potest lex humana ex causa
 statuere quod vnus sufficiat. 115.12

Legem Civilem quando irritare Pontifex possit? 131.3

Lex commissoria non est improbat generaliter, aut
 in venditione specialiter, sed tantum in pignori-
 bus, præcipue cessante fraude. 180.8

Vide *Pactum*.

Libet.

Libri rationum à personis particularibus fabricati
 pro conseruatione rei familiaris non sunt ex obli-
 gatione edendi. 108.13

Libellus in actione rescissionis contractus ob læsio-
 nem vltra dimidiam quomodo formandus. 167.5

Libertas.

Libertas ecclesiastica in quibus casibus offendatur,
 in quoue consistat, remittitur. 265.11

Liū, & Lex.

Litigans cum alio censetur eius aduersarius. 42.4

Litigans cum alio veluti inimicus recusari potest. ibid.5

Litigans necum recusari à me potest ne in alia cau-
 sa Iudex sit. 97.1

Lite pèdère super se paratione thori, an potius vxor
 sequestrari debeat in aliquo monasterio, quam
 apud honestas matronas, ostenditur. 93.1

Legis præsumptis in foro poli nulla est potestas, si
 veritas pateat. 202.1

Lex an statuat super præsumpto quasi comperto. 203.2

Lex ob duas causas præsumere solet. ibid.3

Litigantibus duobus super electionibus de se in dis-
 cordia celebratis, si contingeret aliquem ipso-
 rum mori, ad electionem alium non est proceden-
 dum. 256.1

Lis super titulo & quidem principaliter exigitur vt
 locus fiat decisionis huius text. ibid.3

Litem fuisse iustam saltim coloratè sufficit ad esse-
 tum regule. 257.8

Leges aptari debent iuxta regionem, quibus scri-
 buntur, temperiem. 189.4

Leges qui facit, pari maiestate legibus obtemperare
 decet. 192.3

Legum solemnibus solum Principem aliqui cre-
 dunt. ibid.4

Leges Civiles quando obineant in foro Ecclesiasti-
 co. 294.1
 leges

Index Rerum,

Leges Ciuiles in spiritualibus parum, aut nihil pos-
sunt. *ibid.* 2
Littere sigillo Episcopi munire plenam faciunt pro-
bationem in iis, quæ ad eius officium spectant.
110.1

Loth.

Loth an nesciens cum filiabus coierit? 314.2

Ludus.

Quæ sita ex ludo non tenetur qui lucratur, resti-
tuere, nisi compellatur à ludice. 224.1

Leges non reddunt iurum ludi contractum, nec af-
ficiunt ludentes inhabiles ad dominium transfe-
rendum. 225.3

Ludo se potiores partes habere certo sciens, sponso-
nem auget, an teneatur restituere? ostenditur.
26.7

Lulor bene cautus peritusque an possit ab imperi-
tore lucrari ostenditur. *ibid.* 8

M.

Magistratus.

Magistratus laicos posse cognoscere de causis
possessoris beneficiorum, qui teneant, re-
feruntur: sed contrarium verius. 79.1

Majoratus.

Majoratus possessor scripturam fundationis edere
ad peticionem alterius compellitur. 109.16

Majoratus per viam donationis facti institutio pos-
test reuocari si ingratiudo aduersus instituentem
sit commissa. 185.4

Maiuma.

Maiuma festa S. Crucis inuentionis festiua pietate
purgata sunt. 346.9

Maius mens.

Maij mensis lætitiæ Maiumæ Deæ celebratur.
345.5

Malefactor, & Maleficium.

Malefactor: Ecclesiæ in utroque foro conue-
niri possunt. 82.1

Maleficium vt tollat non potest quis petere à male-
fico etiam parato. 207.3

Maleficium respectum ex quibus inducatur, re-
missiue. 108.1

Malefico petere vt per alterum maleficium tollat
maleficium, licitum non est. 331.1

Curari per alterum maleficium postea in dolore
grauissimos, & sæpe in morbos maiores inci-
dunt. 331.2

Maleficio vri non licet etiam ad bonum finem. *ibi-*
dem 3

Malum non est præsumendum de illo qui bene vi-
xit. 122.2

Mandatum.

Mandatum speciale posterius derogat priori rescri-
pto generali secundum lus commune obtento.
108

Mandatum procuratorum non præsumitur. 33.6

Mandatum per Procuratorem debet præsentari, vt
ipsenullo temporis cursu ab huiusmodi præsen-
tatione possit excusari. *ibid.* 7

Mandatum procuratorum probari potest per testes
sicut per instrumentum. 34.4

Mandatum ex sui natura stricti iuris est, & eius fines
excedi non possunt. 149.1

Mandatum in quo adest claus. Et ad omnia ea ne-
gotia & lites quas habeo, & habere spero, non
extenditur ad lites, seu causas futuras, nisi cause

future ortum habeant ex negotiis de presenti.
250.3

Mandatum procuræ concessum alicui ad exigen-
dum pecunias extantes penes inquilinos,
non extenditur ad pecunias exactas per alios. *ibi-*
dem 4

Mandatum concessum contra Titium, aut aliam
personam, non comprehendit vniuersitatem, vel
collegium. *ibid.* 5

Mandatum ad matrimonium contrahendum debet
esse speciale. 251.1

Mandata duo si dentur ad contrahendum cum di-
uerfis, si contrahatur cum secunda, an matrimo-
nium sit validum ostenditur. 254.17

Mandatum procuræ licet sit iuramento vallatum,
reuocari potest. 255.25

Manutentio.

Manutentio an & quando detur ex possessione ha-
bita in re, quæ mutauit formam? 189.7

Manus.

Manus deosculandas tradere mulieribus Religiosis
non licet, maxime iuuenibus. 297.2

Maritus.

Maritus præstando cautionem iuratoriæ satisfacit
si ob pauperatatem suam cauere non potest de
non offendendo vxorem. 59.1

Marito cum iuramento asserenti vxorem carnaliter
cognouisse, credendum non est, si vxor contra-
rium probauerit. 110.1

Maritus quamuis ex vi iuramenti non possit vxorem
adulteram ciuiliiter accusare, ad suam priuatam
vilitatem, poterit tamen criminalem accusatio-
nem contra eam instituere ad publicam vindic-
tam. 119.4

Maritus si noluerit accusare vxorem adulteram, vel
ab accusatione criminali desisteret, nullum pec-
catum incurrit. *ibid.* 5

Maritus propter ignorantiam excusatur ab incestu.
331.5

Cognoscens aliquam consanguineam, aut affi-
nem ignorans probabiliter illam esse talem,
quamuis peccet peccato fornicationis, non
tamen peccat peccato incestus. *ibid.* 6

Martyr.

Martyrum natalitia vnde originem sumpserint.
346.11

Masculus.

Masculus quadragesimo die, & 90. femina animam
rationalem suscipit. 289.6

Mater.

Mater siue legitima siue alia, tenetur partum lactare,
& nutrire quousque in trismus efficiatur, & eius
ætatis quæ oblectari possit. 205.1

Mater licet teneatur lac intra triennium filio exhibe-
re, ceteros tamen sumptos etiam intra id tempus
pater facere tenetur. *ibid.* 2

Mater à lactationis onere excusatur vbi ipsa adeo
pauper existeret, vt propria industria victum
quaret, vel si vberum siccitate laboraret. *ibi-*
dem 3

Mater si sibi persuasum deat ex adulterio filium conce-
pisse, tenetur in foro conscientie satisfacere hære-
dibus mariti ex propria substantia. 228.5

Matris in vtero qui est, quasi vnum quid cum illa
per colligationem fit. 357.1

Matrimonium.

Matrimonialis causa est grauis, & ardua. 191.2

Matrimonium lite pendente valet. 205

Matrimo

& Verborum.

Matrimonium articulo mortis contractum validum est. 209.2
Matrimonium operatur retrotractionem legitimitatis ad diem natiuitatis. ibid. 3
Matrimonium virtute generalis mandati celebratum, si addit aliud mandatum speciale ad contrahendum cum eadem, quæ illius ignara fuit, an conualideret? 212.2
Matrimonium ex defectu legitimi consensus in utroque coniuge, an possit ex postfacto conualidi ob legitimum vnius consensum. ibid. 3
Matrimonium per procuratorem contractum validum est non tantum in ratione contractus, sed etiam in ratione Sacramenti. ibid. 6
Matrimonium contrahens per procuratorem peccabit mort. si eo tempore, quo per procuratorem ipsius nomine matrimonium contrahitur, non sit in gratia. ibid. 9
Matrimonium per procuratorem contractum Sacramentum est. 213.10.
Matrimonium per procuratorem contractum eo ante celebrationem reuocato non valet, quamvis reuocationem non ignoret. ibid. 14
Etiā in foro exteriori. ibid. 15
Matrimonium a procuratore contractum erit validum etiam si superueniat furor in constituyente mandatum ad contrahendum. 214.21
Matrimonij iugum fidelis cum infidelis ducere non potest, si tamen contrahatur, nullo iure stare prohibetur. 348.1
Intellige dum non timeatur de alterius coniugis peruerfione. ibid. 1
Mauri.
Mauros & Iudæos baptizatos in quibus casibus expellere liceat, ostenditur. 337.4
Vide Iudæos.
Medicus.
Medici gratis pauperes curare debent. 307.1
Concurrente opportunitate locorum, temporum, & rerum. 308.2
Medicus recusans pauperes curare, a Iudice poterit officio priuari. ibid. 3
Medium.
Medium deslorandi feminam artificio aliquo an sit licitum? 208.3
Melioramenta.
Melioramenta in re vendita penes emptorem facta soluere tenetur venditor. 163.22
Melioramenta in re emphyteutica facta non recuperat ab emphyteusi cadens ob non solum canonem, sed ad dominum pertinet, secus si absque culpa cadat. 176.5
Melioramenta in re emphyteuta de mandato, vel consensu domini facta, tenetur ipse dominus soluere quamvis pauper sit. ibid. 7
Melioramenta quando dominus ob paupertatem soluere nequit, qualiter illa tollere debet, qui fecit, ostenditur. ibid. 8
Mercator.
Mercatores huius temporis suorum librorum rationes edere tenentur. 108.10
Mercatori muruanti solito negotiari debetur interesse ratione solius moræ. 221.8
Nerces.
Mercedis, seu pensionis remissio cessat quoties casus fortuitus ex culpa coloni, vel a terius, qui contendit sibi fieri remissionem, acciderit. 174.8
Meritum.
Merita quando sunt æqualia, Episcopus ex duobus
Barbof. l. i. c. de re iud. t. i. v. l.

æqualiter presentatis illam instituet quem voluerit. 307.3

Merx.

Mercurium in assecutionibus habet locum remedium l. 2. c. de rescind. vend. 161.8

Metus.

Protestatio multum adiuuat ad probationem metus. 35.1
Metum non probat protestatio, nisi & alia concurrant. ibid. 2
Metum allegans necessariò illum probare tenetur. ibid. 3
Metus reuerentialis per se solum non est sufficiens ad rescindendos contractus simili metu initos. 36
Metus qualis iustus & sufficiens ad rescissionem actuum, seu contractuum relinquatur iudicis arbitrio. ibid. 1
Iudex vt possit arbitrari qualis sit sufficiens metus, debet considerare personæ metum paxæ qualitatem. ibid. 2
Personam incutientis metum debet Iudex prospicere, vt iudicare possit, an sit sufficiens. 37.3

Miles.

Milites qui privata auctoritate desistant oppida, aut ea incendunt, tenentur ad restitutionem. 334.7

Minor.

Minori de punitione quando agitur, hæc duo simul requiruntur, quod doli capax, & proximus pubertati sit. 223.2
Minores in causis beneficialibus, & momentaneæ possessionis in procuratores eligi, & iudicio comparere possunt. 250.2

Missa.

Missa celebratio ante auroram. 353
Missam audiendi præcepto quis satisfacit illam audiendò ab Evangelio vsque ad finem. 354.1
Missa præcepto satisfacit qui post Epistolam, aut Evangelium veniens legit, aut audit a legente, quæ non audiuit. ibid. 2
Missarum duarum duas dimidietates audiens an præcepto audiendi Missam satisfacit? ibid. 3
Missa priuatæ in Sabbato sancto celebrari possunt, maxime legitima existente causa, vel vbi consuetudo circa hoc extiterit. 355.1
Missa priuatæ celebrari possunt in feria quinta in Cæna Domini. 356.2

Monachus.

Monachus etiam coram Iudice laico pro monasterij sui necessitate postulare potest. 32.1
Monachi comparere non valent in iudicio absque sui Prelati licentia, vel mandato. 61.2
Monachus testari non potest. 186.1
Monachus litigans cum Abbate, vel cum accusans à monasterio ad viuendum, & ad litigandum sumptus consequi debet. 217.1
Monachus in possessione existens, si monasterio iniuste expellatur, sumptus consequi debet. ibid. dem.
Alimenta, litisque sumptus sequestrum passo subministrandi sunt. ibid. 3
Etiā si bona sint ob delictum sequestrata. ibid. dem. 4

Monasterium.

Monasterium si paupertate prematur, absque summo
 K k nix

Index Rerum,

- nix labe poterit cum ingredientibus de sustentatione pacifici. 215.2
- Morbis.*
Morbi qualiter à demone inferri possint. 344.10
- Mors.*
Mors propter peccatum hominibus contingit. 357.2
Mortuus ille presumitur qui iam natus est centum retro annis. 314.5
- Mos.*
Mos est longa consuetudo de moribus tantummodo tracta. 286.1
Mos frequentiam significat, & multiplicationem in actibus. ibid.3
Mores aliquando distributiue, aliquando collectiue sumuntur. ibid.4
- Mulier.*
Mulier nupta, quæ vicum inuilem habet, priuilegiis viduarum gaudet. 18.1
Luxuriose viuere quando dicatur mulier. 128.2
Mulierum tactus impudicus condemnatur. 299.1
- Mutuum.*
Mutui versio in utilitatem Ecclesie quibus modis, & concessuris probetur, remissiue. 184.3
Non potest aliquid pretio æstimabile extra mutuum exigi. 221.6
Mutuus propter onus, quod sustinet in numeranda pecunia, vel in mercedi triticum, non potest ultra sortem quicquam recipere. ibid.7
- N.*
Narratio.
Narratio debet fieri in specie, & non in genere, ubi requiritur notabilis expressio, quæ retardare posset Principem à concedendo. 119.2
- Necessitas.*
Necessitas & paupertas laborantem in diebus Dominicis excusat. 93.1
Necessitas à peritio excusat. 128.6
Nisi difficultas, seu impotentia seruandi iuramentum iurantem culpa fuerit causata. ibid.7
Necessitas propria propter quam potest conductor à domo sua inquinam expellere, quæ dicatur, ostenditur. 174.9
Necessitas publica non tribuit iurisdictionem laico vel statuat contra non subditos. 264.9
- Negligentia.*
Negligentia minima est quando quis ad eam est negligens, aut ingenij, vel negotiorum expertus, ut eam in rebus suis diligentiam non adhibeat quam communiter solent adhibere homines illius artis & professionis. 154.4
- Negotium.*
Negotia, quæ legibus certa & determinata non sunt, ubi succedunt, arbitrio ipsorum iudicium relinquuntur. 214
Negotia mandatum speciale de poscentia quæ sunt? 250.2
- Nobilitas.*
Nobilitatis priuilegio an possint nobiles renuntiare. 87.4
Nobilitati multum deferendum. 150.2
Nobilis nullus presumitur prodere suum Principem. ibid.3
Nobilitatis proprium est fidem non frangere, sed conseruare. ibid.4
Delictum committere posse nunquam suspicatur de nobile. ibid.4
Nobiles sunt præferendi plebeis in quibuscumque actibus. 151.7
Nobilitati multum deferendum. 299.1
Nobilitatis fidelitas est proprium attributum. ibidem 2
Nobilitatis proprium est fidem conseruare. ibid.3
Delictum committere nunquam suspicari potest de nobili. ibid.4
- Nominatio.*
Vide Tractatus.
Notarius.
Notarij & tabelliones esse possunt laici apud ecclesiasticum forum in spiritualibus, & ecclesiasticis causis. 47.6
- Notorium.*
Notorium indiget declaratione Iudicis. 11.3
- Novitas.*
Novitas viranda. 339.2
Nouum omne, & incognitum quod est, virandum est. ibid.3
- O.*
Obligatio.
Obligatio ex iuramento soli Deo acquiritur. 123.6
- Obreptio.*
Obreptionis dolosa cognitio penes quem. 12.1
Obreptio nocet ipso iure in scriptis ad beneficia, & in rescriptis ad lites ope exceptionis. ibid.3
Obreptio an differat à subreptione. 13.10
- Obstetrix.*
Vide Baptismum.
Officialis.
Officialium duorum loco si positus sit vnus officialis, habebit vtriusque salariam. 359.2
Officialis salarius per ciuitatem, si pro seruicio ciuitatis mittatur ad Regem extra provinciam, debet habere aliud salariam pro illo accessu. 360.13
- Officium.*
Officio concesso omnia illius emolumenta & salaria concessa videntur quamuis in titulo non exprimantur. 30.1
Officia Reipublicæ auium indebitè inhiantes peccant mort. 300.3
Officia duo habens, quorum cuiuslibet competit indultum licentiandi vnum super delatione armorum, poterit licentiare duos. 360.12
Officium quod habet certum salariam, si inrer duos diuidatur, censetur quoque diuisum salariam. ibid.13
Officia distincta qui habuerit cum distincto salario, vicem duorum sustinet. ibid.17
- Omphalomantheia.*
Omphalomantheia quæ? 343.25
- Onomanteia.*
Onomanteia quæ? 342.19
- Ongre.*
Ongre deduci debent in computando valore beneficij. 248.1
- Opinio.*
Opinio quæ prævalere debet quando SS. Patres inter se contrarij sunt. 285.4
- Optio.*
Ecclesias duas habens non potest vtraque, vel altera

altera præcisè enici, sed in optione eius est, vnam quam velit retinere. 148.1
 Optionem retinendi vnam ex duabus Ecclesiis per anteriores Canones præmissam, & ab utroque Concilio Lateranensi sublatam qui teneant. ibidem 2
Ordo.
 Ordo concordiam alit & fouet. 309.3
 Ordo est de consecratione viniuer. ibid. 6
Originarius.
 Originarius præsumitur scire mores, & consuetudines patriæ suæ. 303.10
Oriundus.
 Oriundus non oriundo, & diocesanus non diocesano ceteris paribus præferendus. 302.3
Otium.
 Otium vitii, turpitudinibusque occasionem præbet. 297.2
P.
Pactum.
 Pactum nudum quale sit, & cur ita dicatur 30.1
 Pactum aliquod an sit vestitum quod nudo respondeat. 31.2
 Pactum nudum à Iure Ciuili nullam producit obligationem, & quare. ibid. 3
 Pactum nudum cur obliget de Iure Canonico iudicem 4
 Pactum de retrouendendo redditu vsuariu quando conuenitur non nisi post certum tempus rem venditam redimere cum conditione expressa de lucrands interim fructibus. 105.5
 Pactum de retrouendendo facit rem esse minoris valoris. 166.6
 Pactum de non expellendo cum hypotheca non operatur quando ex noua causa debet fieri expulsi. 174.11
 Pactum legis commissoriæ in pignoris reprobatum non solum quando pignora dantur ex causa mutui, sed ex aliis causis, & debitis. 179.1
 Pactum vt si debitum non soluat statuto tempore pignus pro eo obligatum creditori pro ipso debito cadat in solum, non valet. ibid. 2
 Pactum inter emptorem, & venditorem, vt si intra duos menses pretium rei vendite solum non sit, res sit inempta, non valet. ibid. 3
 Pactum legis commissoriæ directis verbis conceptum operatur resolutionem contractus, ipso iure, & translationem dominij in venditorem absque noua translatione. ibid. 4
 Pactum legis commissoriæ obliquis verbis conceptum non transfert dominium ipso iure. ibid. 5
 Pactum inter debitorem & creditorem mutantem, vt si non soluent intra mensem quod talis res, vel domus debitoris sit inempta creditori pro debito si nullum erat pignus constitutum, valet. 180.7
 Pactum legis commissoriæ in pignoris ex intervallo appositum non valet. ibid. 9
 Pactum legis commissoriæ in pignore dato si dos non soluat viro, fauore dotis valet. ibid. 10
 Pactum legis commissoriæ in pignoris, vt si debitor infra diem certam pecuniam mutuatam non soluerit, res pignoriata sit empta creditori iusto pretio arbitrio boni viri, valet. ibid. 13
 Intellige quando pactum fit ad tutiorem cautionem debite pecunie, non verò quando venditor cogitur hoc modo vendere propriam

rem. 14
 rem. 14 quam alioquin non esset venditurus. ibid. 14
 Pactum legis commissoriæ in pignoris non format iuramentum, eo quod vltra vitium habet. ibid. 15
 Pactum de fructibus ex pignore perceptis non computandis in sortem non valet. 181.1
 Pactum an valeat si mutuum tibi triticum dedit quando stabat decem denariis, vt solus mense Augusti, quando verisimile esset quod statet quinque denariis ostenditur. 220.1
 Quid quando timeatur triticum, vel oleum minus valiturum? ibid. 2
 Pactum valet quod mutuatarius interim quod non restituit mutuum, soluat redditus eius pecunie, quam creditor accepit in censum. ibid. 3
 Quid in pacto mutuatarij perentis à mutuantem animos, quos paratos habebat ad redemptio nem censu? 221.4
 Pactum valet in quo debitor promissit à principio soluere nuntio, qui ad exigendum debitum iter, certam quantitatem, valet. ibid. 5
Palca.
 de Palca agit Boet. Epo. 283.5
Papa.
 Papa super translatione Imperij ad Germanos, electione, confirmatione, coronatione, & iuramento Imperatoris, potestatem exercet. 170.1
 Papa in temporalibus exercendis procedit indirectè, & minus principaliter. 182
 Papa in translatione, electione, & confirmatione Imperij non politicum, aut seculari, sed ecclesiasticam potestatem exercet. ibid. 4
 Papa potest laicis committere iurisdictionem spiritualem. 49.12
 Papa solus potest cognoscere de priuilegiis ab Apostolica Sede concessis. 66.1
 Papa potest esse iudex in sua causa. 67.3
 Papa, Rex, seu Princeps regulariter in suis causis iudicare possunt quoad subditos & subiectos, solum de honestate debent causas aliter delegare. ibid. 6
 Papa non gladium temporale, aut potestatem aliquam temporalem directè habet, sed indirectè. 106.1
 Papa per se solus iuste & valide Reges, & Imperatorem priuare potest. 259.1
 Papa principibus Catholicis titulum, & Regia insignia concedere valet. ibid. 2
 Papam submittere se posse alterius imperio, & iurisdictioni, non fuerunt qui teneant. 314.1
 Contrarium verius. ibid. 2
 Papa potest Regem Regno, & Imperatorem Imperio priuare. 325.1
 Intellige quando sic opus erat in sistem spiritualem, & in bonum spirituale, ac Ecclesiæ defensionem. ibid. 2
 Papa ex eisdem causis, quibus potest Regem regno priuare, poterit in eisdem terminis impedire ne Rex institatur. ibid. 3
 Papa quatenus talis non priuat Imperatorem imperio, aut Regem regno tanquam iudex ordinarius, sed tanquam summus, & vniuersalis Pastor. ibidem 4
 Papa absque Concilio, & per se solum iuste, & valide Regem Regno ex iustis causis priuare potest. ibid. 5
 Papa ex iustis causis decimas laicis concedit. 328.1

Index Rerum,

Papa potest laicos immunes facere à solutione decimarum. *ibid.* 2
Vide Penitentiam.
Partus.
 Partus extra uterum visus baptizari debet. 357.2
Pastor.
 Pastorum bonorum exempla nos poterunt ad virtutem allicere. 320.5
Patres.
 Patrum Sanctorum dicta an & quando habitura sint in Ecclesia vniuersali vim legis ostenduntur. 285.2
Vide Sancti.
Patronus.
 Patronus pauper vni cum familia, filiisque ab Ecclesia pro dignitate est alendus. 296.1
Patronatus.
 Patronatus ad quoscumque heredes de sui natura transitorius est. 295.1
Pauper.
 Pauper à solutione meliorum mentorum excusatur, si aliunde absque rei meliorate venditione solvere non potest, nisi quando dominus pauper eadem similia esse facturus. 176.6
 Pauper alium pauperem alere non tenetur. 285.10
 Ecclesia, seu eius ministri debent cum paupere misericorditer se agere. 191.2
 Pauperes expensas, & sportulas iudici prestare non tenentur. 241.1
 Aduocati pro pauperibus gratis patrocinari debent. *ibid.* 2
Paupertas.
 Paupertas non prodest ei qui propria culpa in illam se coniecit. 4.1
 Intellige vbi culpa ad casum præordinata non est. *ibid.* 2
 Paupertas impetrentis iusta ad beneficia plura obtinenda dispensationis causa est. 19.1
 Paupertas excusat à mora, à penitentià, à pena. 127.3
 Paupertas non excusat à restitutione quando magnum detrimentum sequeretur creditori, vel ille esset in simili indigentia. 128.3
 Paupertas superueniens an dirimat sponsalia? & quid si nulla pignora dote promissione, aut mentione facta contracta fuerint? 129.2
 Quid si sponsus ita sponsaliorum tempore admalesset sponsam, vt etiam si tunc pauper esset, cum ea matrimonium contraheret? *ibid.* 3
 Paupertas excusat à collectis, & tributis. 196.1
 Intellige de extraordinariis, & personalibus, non vero de realibus, & ordinariis. *ibid.*
 Paupertas vera excusat simoniacos à penis contra eos statutis. 2.5.1
 Paupertas est iusta causa ad excusandum parentes, & dominos, qui filios, seruosque exponunt. 2.7.1
 Paupertatis favore concessum iudicis officio compelli posse diuites, vt pauperibus subueniant. 301
 Paupertas senis semper maior & virgenter reputatur. 3.8.2
Vide Necessitas.
Peccator.
 Peccatores multi à iudiciali correctione repellantur. 70.9
Peccatum.
 Peccatum originale à primo parente in omnes & sin-

gulos fuit transfusum. *ibid.* 355.1
 Peccatum originale contrahitur in ipso instanti animationis. *ibid.* 396.3
 Peccatum originale quid sit. *ibid.* 4
 Peccatum illius, qui aliorum curæ præfectus, est peccatissimum. 320.2
 Peccatum originale traducitur per originem, non quidem directè, sed indirectè. 353.4
Pecunia.
 Pecunia lucrata in ludo sub fide præstita de lucro soluendo, non potest peti. 226.9
Pensio.
Vide Merces.
Periti.
 Periti de quorum consilio Inquisitores in causa Fidei sententiam proferre debent, an possint esse laici, ostenditur. 48.8
Peritium.
 Peritij crimen à laico commissum mixti fori est. 84.9
Periurus.
 Periurus non est ille, qui futura difficultate, vel impotentia promissum adimplendi præuila, iuramento se ad implementum aditrixit. 128.5
Persona.
 Persona miserabilis potest laicum conuenire interdicto *Vide vi.* coram iudice Ecclesiastico. 87.1
 Persona principalis in hoc textu, & in cap. noui. de iudic. non dicitur quasi suam propriam causam agat, sed quia principaliter mouet causam. 113.5
 Compens in causa denunciationis Evangelicæ an & quando reddatur suspectus, vt in ea causa testimonium dicere valeat. 114.6
Pertinacia.
 Pertinacia consistit in hoc vt quis sciens, & aduersus testimonio, & auctoritatē Ecclesiæ propo-
 nentis resistere velit. 27.1.2
 Pertinacia ad heresim requisita sumitur ex scientia, quis quis nouit suam opinionem esse propositioni Ecclesiæ Catholice contrariam, nec requiritur vt quis de suo errore contrarium admissio moneatur. *ibid.* 3.4
 Petro Castellæ regi omnia infelicitate euenerunt eo quod Ecclesiæ bona diripuerit. 199.9
 petrus, paulus, & ceteri Apostoli præter Ioannem uxores habuerunt. 296.3
Petitorium.
Vide Possessorium.
Pinetum.
 pinetum non licet conductori, vel emphyteutæ cedere, quis semel casum nunquam renascitur, nisi esset destinatum ad cædendum. 282.3
Pena.
 In iniungendis, seu imponendis penis diuersimodè iudicandi homines maioris notæ, quàm minoris. 22.1
 Leges regie minores penas pro delictis imponunt Nobilibus, quàm plebeis. *ibid.* 2
 pena remittenda, vel mitiganda ob artificij, vel magni roboris qualitatem, & excellentiam. *ibid.* 3
 pena duplici non debet quis puniri pro eodem delicto. 54.2.4
 pena minor in iudicio extraordinario Inquisitionis arbitrio Iudicis imponenda. 101.2
 pena ordinaria delicti nunquam puniri potest. *ibid.*

& Verborum.

is, cuius delictum probatur violentissimis indicij.

121.1

Pene feminis intra annum luctus statuitur à iure civili, an videantur omnes iure Canonico abrogate, plures sententia.

211.1

Prima tener solum infamiae penam sublatam videri.

ibid.2

Secunda habet iure Pontifico omnes pene legales à medio sublatae.

ibid.3

Tertia sustinet nullam omnino penam abrogatam videri.

ibid.4

Poenitens.

Poenitentes, qui ob aliquod crimen damnati sunt ad agendam poenitentiam, non sunt exempti à iurisdictione seculari.

319.1

Pollutio.

Pollutionis prouise causam quando teneatur quis euitare?

291.1

Pollutio, siue feminis emissio intrinsecè mala non est.

ibid.3

Pontifex.

Pontifex in terris Principum Christianorum si non habet directè, habet tamen indirectè ex vi Pontificalis officij sufficientem potestatem super omnia negotia secularia, quando id Ecclesiae expediret.

110

Pontifices non videntur approbare leges Civiles quantum ad causas matrimoniales, seu beneficiales.

294.3

Pontifices an aliquando iudicio Imperatorum se subieciunt, ostenditur.

305.1

Vide *Papa*.

Portugalia.

Portugaliae regnum an aliquando subit Imperio ostenditur.

245.2

Possessio.

Possessio in iure sedendi quæritur per septennium.

14.4

Causa possessionis & proprietatis apud eundem Iudicem est discutienda.

96.1

Missus in possessionem causa custodiæ si fructus dissipat, dissipati reuocantur, & cum aliis sequantur.

101.1

Possessione abutens fructus dissipando, eosque consumendo, facit ut ad sequestrem deuenerit.

103.1

Possessione non continuatur, nec extenditur ad alios actus quamuis sint eiusdem speciei ubi manifestè ius resistit.

189.6

Possessor.

Possessor male fidei rem retinere poterit propter expensas factas causa fructuum percipiendorum.

95.3

Possessorium, & Petitorium.

Sententia vnica terminati debet possessorium, & petitorium si de vtroque simul actum fuerit.

97.2

¶ possit, est futuri temporis.

152.2

Potentia.

Potentia concipiendi in feminis post quinquagesimum annum absumitur.

207.3

Potestas.

Potestas Ecclesiastica superior est, & secularis inferior.

309.1

Potestas duplex in iudicio perfectò reperitur.

314.3

Vide *Capitulum*.

Præceptor.

Præceptores Templi pro Domibus suis agere, & il-

Burbo, *Inr. Can. select. Tom. V l.*

las defendere possunt, non obstante quòd sint a religio.

76.1

Præceptum.

Præceptum, obligatio, & ordo fraternæ correctionis vnde sumitur.

68.1

Prædicator.

Prædicator quam ætatem habere debeat, ostenditur.

327.1

Prædium.

Prædium vineatum, ex quo tributum vini soluebatur, si reducatur ad aliam speciem tritici scilicet, dominus prædij tenetur ex illa specie tributo satisfacere.

189.1

Partem fructuum alicuius prædij habens dicitur habere partem prædij.

19.5

Præfulgere.

Omnes in omnibus præfulgere non possunt.

293.4

Prægnantes.

Prægnantes feminæ quando moriuntur debet fieri sectio ventris, vt in eo existentes possit baptizari.

357.3

Prælatu.

Prælatu potest dare in emphyteusim terras incultas, parumque fructuosas Ecclesie.

152.1

Prælatu non tenetur præponere utilitatem suam utilitati Ecclesie.

157.4

Prælatu obligans se cum iuramento ad non alienandum, eo non adstringitur quoad bona in emphyteusim ab antiquo concedi solita.

17.1

Prælatu est tutor Ecclesie, & facit in eius bonis quod tutor in bonis minoris.

181.2

Prælatu, vel clericus debet viles expensas & melioramenta in rebus Ecclesie de bonis ipsius clerici, vel prælati facta deducere.

186.1

Prælatu in infirmitate comparatur usufructuario.

248.5

Prælati, & aliæ personæ ecclesiasticæ compelli possunt edere titulum possessionis regum coram principe laico à quo regalia acceperant.

168.2

Prælati vt iurisdictionis exercitium acquirere possunt, non solum requiritur prouisio, sed etiam expeditio, & transportatio litterarum, & earum ostensio, & præsentatio coram Capitulo.

180.1

Prælatu administrare non debet Ecclesiam, de qua nouè prouisus fuit ad nominationem regis, donec ei faciat reuerentiam.

ibid.3

Prælati electi, & confirmati ad editionem litterarum Capitulo præstendam tenentur atqueam prælatuæ possessionem adipiscantur.

ibid.4

Prælatu peccans tot moribus dignus est, quot ad subditos suos perditionis exempla transmittit.

320.1

Æquitas prima est à se prælatos inchoare.

ibid.4

Præsentatio.

Præsentationes ad beneficia iurisdictionis sunt sub dispositione huius text.

157.9

Intellige si lis sit inter ipsosmet præsentatos, ibidem

Præsumptio.

Iudex procedens ex præsumptionibus debet multum sententiam suam attemperare.

121.2

Præsumptio, quæ præsuppositiua dicitur, aut facti, conscientiam non obligat.

20.4

Præsumptio, quæ definitiua appellatur, vel moralis periculi, conscientiam semper ligat.

ibid.5

Kk 3

Præsum

Index Rerum,

- Præsumptio moralis periculi quando adest, causa legis semper manet, licet nullus inde pendeat effectus. *ibid.* 6
- Præsumptio ubi præsupposita, vel facti est, tunc non tam periculum quam factum creditur fundamentum esse legis. *ibid.* 7
- Præsumptio refulans ex immemoriali consuetudine dicitur iuris, & de iure. 137.8
- Præcarium.*
- Præcarium licet non finitur morte concedentis, finitur tamen morte eius, cui conceditur. 153.1
- Pretium.*
- Pretium iustum, & legitimum dicitur a lege, Republica, vel Iudice taxatum, & nō licet recipere aliquid ultra in quacunque etiā minima quantitate. 158.2
- Iudex in taxatione facienda iusti & legitimi pretij attendere debet necessitatem rei, copiam inopiam, laborem, curam, industriam, &c. 159.3
- Pretium legitimum distinguitur à naturali. *ibid.* 4
- Pretium naturale est arbitrarium, & nulla lege tractatum. *ibid.* 5
- Pretium naturale triplex est; supremum, infimum, & medium. *ibid.* 6
- Iniquitas in triplici pretij specie consistere nequit. *ibid.* 7
- Pretium non ex affectione cuiuslibet constituitur. *ibid.* 8
- Primum.*
- Primum in terris qui desiderauerit, inueniet confusionem in Calis. 299.1
- Primitia.*
- Vide Decima.
- Princeps.*
- Princeps iudicans ex causis probata licet in libello non deducta sententiam pro actore pronuntiat. 75.4
- Princeps semper censetur procedere sola facti veritate inspecta. *ibid.* 5
- Princeps supremus non potest efficere vt exemplo sitis adhibeatur. 116.3
- Princeps debet habere integram omnium notitiam, & specificē illa scire, & de singulis bene esse instructum. 119.5
- Princeps tenetur successorii indiuiduitatem seruare. 122.4
- Princeps potest obligare possidentes iura illi competentia vt titulum suæ possessionis exhibeant, sub pena priuationis. 138.2
- Princeps exigente bono communi constringere potest vasallos ad refectionem pontium, & murorum ciuitatis, & ad constructionem ruriarum. 198.2
- Princeps seculares, siue eius ministri in nullo casu possunt ecclesiasticos coercere. *ibid.* 5
- Princeps seculares attentē considerare debent ne tributis, & exactionibus Ecclesias grauent. *ibid.* 6
- Princeps officia Reip. sollicitantibus denegare debet. 192.2
- Princeps legibus solutus est. 291.1
- Princeps aliquo modo sua lege obligetur. *ibid.* 2
- Principem esse legibus solum nihil aliud videri posse existimant alij, quam penes Principem esse omnem potestatem ferendam, abrogandam, aut derogandam legum. *ibid.* 5
- Princeps quare dicitur solutus legibus vera responsio. *ibid.* 6
- Princeps æqualitatem seruare debet. 293.8
- Princeps cur dicitur in aliquibus iuribus solutus legibus? *ibid.* 10
- Princeps si plures essent, seruari non posset eorum ordo, sed forent confusa omnia. 317.7
- Princeps non solum Ecclesias, sed etiam eorum bona defendere tenetur, non minori cura quam si sua propria bona defenderint. *ibid.* 318.4
- Principatus.*
- Principatus pluralitas regimen percurbat. 317.8
- Prinilegiatus.*
- Prinilegiatus vt non tenetur respondere nisi in certo loco, si in alio respondere, vel soluere promissit, ibi poterit conueniri. 88.1
- Prinilegium.*
- Prinilegia concessa ob benemerita transeunt in contrahentum onerosum, & ideo successores tenentur illa seruare. 88.4
- Prinilegium excludens exceptionem compensationis locum tantum habet in deposito vero, & non in confessato quando ex isto ius tertij laederetur. 157.7
- Prinilegium, quod de iure communi Ecclesiasticis competit, non potest illis coerceri. 163.4
- Probatio.*
- Probationes plures imperfectæ admittuntur ad constituendam vnā perfectam. 112.1
- Procurator.*
- Procurator comparens in iudicio, aut extra illud agendum, siue ad defendendum, aut ad contrahendum, tenetur ostendere mandatum. 35.1
- Procurator etiam post litem contestatam mandatum edere tenetur, secundum aliquos, sed contrarium verius. *ibid.* 2
- Tanquam Procurator alterius nemo audiri debet, nisi mandatum ostendat. *ibid.* 4
- Procurator adeo mandatum edere tenetur, vt nec sufficiat tabellionem in processu fidem facere, qua astat Procuratorem mandatum habere. *ibid.* 8
- Procurator substitutus non est substituentis procurator, sed praxi mandantis. 249.1
- Procurator substitutus non potest se ingerere in negotio à substituto gesto. *ibid.* 4
- Procurator facta substitutione absque vllō mandato remanet. *ibid.* 5
- Procurator ad lites, & procurator ad negotia gerenda, in quo differant remissus. *ibid.* 6
- Procuratores constituti cum libera potestate absque expressione quod vnicuique illorum deligatur in solidum, quilibet eorum comparere, aut contrahere minime poterit. 250.1
- Procuratores plures constituti cum libera non censentur constituti in solidum. 251.2
- Procuratores, an, & quando censentur constituti simpliciter, vel in solidum. *ibid.* 3
- Procurator ad negotia potest quis esse post 16. annum, ad iudicia verò, & lites non potest nisi post 25. 252.1
- Procurator ad matrimonium contrahendum non est minister Sacramenti. *ibid.* 7
- Actum per procuratorem faciens, ipse verè facere dicitur. 253.11
- Procurator ad matrimonium contrahendum datus per seipsum hoc mandatum exequi tenetur. *ibid.* 12
- Procuratoris ad matrimonium contrahendum industria in dubio censetur electa propter magnam quod ex facto tam arduo posset periculum immineere. *ibid.*

Procuratione ad contrahendum matrimonium absque scriptura constitui potest. 254.18
Procurationem constituens ad renuntiandum, licet iuret non reuocare, valet reuocatio, etsi reuocans sit petiurus. 255.24

Prohibitio.
Prohibitio ne quid vendatur nisi in taberna Baronis, non comprehendit Ecclesiasticos. 263.6

Proles.
Proles occisa per martirium matris, saluatur illo martirio. 4.4

Promissio.
Promittens in fide sua, an iurare putetur. 16.12

Proprietas.
Vide Possessio.

Protestatio.
Protestatio & admonitio faciendi est venditori vel liti assistit causamque defendat, vt teneatur de euiditione. 169.8

Providentia.
Providentia est in homine & cogitare futura, & quid accidere potest. 344.11

Prouincia.
Prouincias omnibus non conuenit ipsismet legibus conformiter vti. 288.1

Prouisus.
Prouisus de beneficio per simoniam ignoranter, etiam probabiliter tenetur tali beneficio renuntiare. 224.1

Proximus.
Proximus magis excusandus, quam accusandus. 321.3

Puber.
Puberes necessariò saltem esse debent, qui in ciuilibus causis testes sunt adhibendi. 315.1

Pubertatis.
Pubertati proximus quis dicatur relinquitur arbitrio Iudicis. 239.3

Pubertas.
Pubertas plena in masculo decimo quarto anno, & in femini decimo quarto, exorditur. 140.3

Puer.
Pueri doli capaces excommunicationem incurrunt propter clerici perceptionem. 233

Pueri.
Pueri, vel puella septem annorum doli capaces, culpa peccati sunt compotes, secundum vnā opinionem. 353.2

Pueri doli capaces existimantur ab aliis cum pubertati sunt proximi. ibid.3

Pueri decedentes sine Baptismo quam penam pati debeant? ibid.3

Pueritia.
Pueritia incipit post septimum annum. 219.1
Pueritia vltra decimum quartum annum in masculis, & duodecimum in feminis non progreditur. ibidem 2

Pupillus.
Pupillus & minor 17. anno ab executoris munere arcetur. 262

Purpura.
Purpura cur vestimento cedat. 321.3

Pyromantia.
Pyromantia ex igne priuato, vel publico captatur. 342.15

Q.
Quod quisque iuris in alterum statuit, ipse ferre debet. 293.9

Quodvultdeus.
Quodvultdeus est nomen proprium Episcopi. 42.1

R.
R.

Rabdomanteia.
Rabdomanteia diuinitio erat duorum lignorum equalium, &c. 341.16

Rebaptizatio.
Rebaptizantes pueros vel hereticos baptizant, vel credentes formam, & materiam baptismi aliam esse quam Christus instituit. 266.7

Rector.
Rector qui alienat res Ecclesie absque solemnitatibus hic signatis manet ipso iure beneficio priuatus. 283.12

Recurfus.
Praxim recurrendi ad Iudices seculares, qui defendant. 5.5

Recurfus ad Regia Tribunalia in Ecclesiasticis causis qui deferrentur. ibid.6

Recusatio.
Recusationis exceptio ante litem contestationem proponenda. 116.1

Recusationis exceptio etiam post litem contestatam admittenda, si post eam orta sit, aut de nouo ad noticiam patris perueniat. ibid.4

Redditus.
Redditus quando virtute contractus illiciti percipiuntur, ipso iure sortis imputantur, & eam extinguunt. 181.2

Redditus Episcopales debeantur Episcopis veluti merces suis laboribus deputata. 312.5

Regalia.
Regalia sunt impræscriptibilia. 216.6

Regalia Principis possidentes titulum suæ possessionis edere tenentur. 208.8

Regimen.
Regimen, & dominum ordinari debet secundum dispositionem gentis. 288.2

Regnum.
Regni administrationem an retinere filia, cui regni successio delata est, an verò eius maritus? 145.4

Regnorum pax ex tranquillitas ex iustitia oritur. 289.5

Regna, & imperia aliquando senescunt. ibid.7

Regnanti cuique quatuor conueniunt. 300.4

Regula.
Reg. Acquisitio priuilegio sive diuina acquisitionis consuetudine, aut prescriptione, quo modo intelligenda. 6.13

Reg. Qui certus est, amplius certiorari non debet intellectus. 169.11

Relatio.
Relatio Principi faciendā debet esse vera, clara & specificè facta. 119.8

Relictum.
Relictum pro viduitate an possit hodie intra annum peti remissionem. 312.8

Religiosus.
Religiosus inferior ubi perficitur alicui administrationi sub alio maiori Prelato, potest aliquid iuris licentis in iudicio litigare super iuribus ad eandem administrationem pertinentibus. 76.2

Religiosus iure nouo Concilij Trid. non licet habere annuos redditus, neque de Superiorem licentia. 204.2

Redditus annuos quo casu licet hodie Religiosis. K k 4 habere

Index Rerum,

- habere, ostenditur. *ibid.* 3
Deposita pecuniarum Religiosorum quo iure ho-
die permittantur. *ibid.* 4
Vtensilia superflua Religiosorum quae dicantur,
& intra quem terminum permittenda. *ibid.* 5
- Relocatio.**
Relocans non dominus non potest à domo expellere
illū, cui relocavit, propter propriam necessitatē. 174.0
- Renovatio.**
Renovationem petendi ius competit descendenti-
bus, vel proximioribus vicini feudatarij, eo casu,
quo per illius mortem feudum vacavit. 178.5
- Renuntiatio.**
Renuntiari à contrahente valet beneficium l. 2. C. de
rescind. ve. d. 163.23
Renunciatio tacita beneficij l. 2. C. de rescind. vend.
sufficit nisi addit laesio enormissima. *ibid.* 4
Renunciatio casuum fortuitorum an comprehendat
casus insolitos, & rarissime contingentes. 175.5
- Res.**
Res ab eo retineri non potest, ad quem cum vitio
peruenit. 95.1
Res meliorata pro melioramentis retineri nō potest,
quando cum vitio ad meliorantē peruenit. *ibid.* 2
Res tantum valet, quantum absque fraude, & iniuri-
a homini sciens eius conditionem, & in egestate
non constituto communi ter vendi potest. 179.9
Res consueta emphyteuticari, seu feudum concedi
iterum in emphyteusim, seu feudum concedi
absque noua solemnitate. 177.2
Res sacratae, & cultui diuino dicatae alienari possunt
ad subueniendum pauperis necessitati, & ad ca-
ptiuorum redemptionem. 322.1
- Rescriptum.**
Rescriptum commissionis, in quo iusta de causa ap-
pellatio renouetur, per illam claus. *Appellatione*
remota, validum est. 9.1
Rescriptū speciale derogat generali, quādo speciale
non fecit mentionē de generali antecedente. 10.11
Rescriptum praesumitur verum donec falsitas osten-
datur. 11.2
Rescriptum integrum vitatur, ex fraudulenta sub-
reptione sine obreptione. 11.4
Rescriptum impetratum contra violentum possessio-
nem comprehendit illum, qui scienter succedit in
vitium, ad hoc vt per illud conueniri valeat. 65.1
Rescripta alia realia quae in rem, & alia personalia,
quae in personam dirigitur. 65.3
- Restitutio.**
Restituere habens si pauper sit, quomodo illi suc-
currendum. 99.2
Restitutio differri potest ob grauissimam, vel extre-
mam necessitatem. 127.1
- Retentio.**
Retentio fortius illi competit, cui actio datur. 22.5
- Retractio.**
Retractio nō potest fieri in praedictū tertij. 252.5
- Reuelatio.**
Deus propter suam benignitatem plerique reue-
lat futuras Regni mutationes, pestes, & alia
ventura mala. 344.7
- Renovatio.**
Renovatio mere interna mandati ad contrahendum
matrimonium valet in foro conscientiae. 254.20
- Reus.**
Reus confitens non est statim condemnandus post
confessionem. 54.10
Reus qui confitetur delictum, non est statim con-
demnandus post confessionem. 104.3
- Reus actori sua propria instrumenta edere non tenetur
ad fundandam actoris intentionem. 106.4
Idque probatur, respondetur contrariis. *ibid.* 5, 6
Reus ubi instrumentis ipsis vitatur, ea tunc actori
edere tenetur. 108.8
Reus, qui litigat cum fisco actor, tenetur edere in-
strumenta ad fauorem fisci facientia. 108.11
Reus cum Ecclesia litigans tenetur edere instrumē-
ta ad Ecclesiae fauorem facientia. *ibid.* 12
Reus ante omnia est relaxandus si de facto iude
ad illius capturam in alieno territorio procedat.
273.3
- Rex.**
Reges non omnes, sed aliqui quodam singulari pri-
uilegio dumtaxat inungi possunt. 20.1
Reges an & quando possint vendere, aut alienare loca,
& ciuitates regni. 132.1
Rex vnus, princeps, seu rector in qualibet rep. con-
stituendus. 317.5
Rex vnus, seu princeps debet esse. *ibid.* 6
Rex vel Imperator quando Ecclesiae donat, optima
mensura est immensitas. 318.2
- Rixa.**
Rixae & contentiones quando timeri possunt, an se-
questratio necessaria locū habeat, remissū ē. 103.5
- S.**
- Sacrilegium.**
Sacrilegium à laico commissum ad mixturam for-
mū pertinet. 82.2
Iudex ecclesiasticus aduersus sacrilegum Cano-
nicis spiritualibus poenis procedere poterit, licet
iudex secularis praenotat. 83.3. Intellige
eo casu, quo contingat dubitari de facto. *ibid.*
- Salarium.**
Salarium famulo soluere non tenetur dominus pro
tempore, quo infirmus fuit. 147.1
Salarium integrum seu infirmo soluendum est si
alium in sui defectu possit. *ibid.* 5
Salarium duplex debetur personae in qua duplex
concurrit officium ratione vtriusque. 359.1
- Sancti.**
Sanctorum dicta quando praeualeant scriptis Ponti-
ficum. 285.3
Sanctorum nostrorum laetitia & solemnitas ex his
Deorum superstitionis solemnitatibus sumpta. 345.6
- Satisfactio.**
Satisfactio omnino requiritur vb̄ imoratoria ob ali-
quam aliam quam paupertatis causa concessa est.
183.4
- Saturnalia.**
Saturnalia festa noctis bonae in natali Domini festi-
uitate purgata. 346.10
- Scandalum.**
Scandalum & malum quod timeatur euenturum, si
exequitur Superioris mandatum, debet esse pro-
babile & notabile. 11.2
- Scholaris.**
Scholaris potest expelli à domo conducta ex causa
mala conversationis, nisi locator tempore locatio-
nis sciat scholarem conductorem solitum esse
meretricari. 175.13
Scholarici expelli non possunt etiam à domino do-
mus, ea indigente. 172.1
- Scientia.**
Scire in genere rem gestam non sufficit, nisi quis
sciat rem sic gestam cum integra notitia omnium
qualitatum. 119.6
Scire propriē ille censetur, qui ita instructus est vt
falli non possit. *ibid.* 7
Sciens

Sciens rem, vel actum, & ignorans eius causam, & circumstantias rei, vel actui conuenientes, non habetur pro consensiente, vel ignorante. **ibid. 8**

Sciens verum valorem quando laeditur ex leuitate mentis aperta, seu praesumpta ad vilius vendendum, aut carius emendum, laedens non excusatur a restitutione in foro conscientiae. **ibid. 326.9**

Scriptura.

Scriptura priuata plenam probationem constituit quando ex ea probatione modicum praedictum generatur. **ibid. 112.2**
Scriptura priuata sculpta in monumentis, siue in lapidibus, aut columnis, quando probet, ostenditur. **ibid. 5**
Scriptura priuata fides adhibenda non est. **ibid. 117.1**
Scriptura priuata etiam manu Iudicis scripta nullam fidem facit. **ibid. 2**

Scriptura omnis regulariter praesumitur priuata, & non publica. **ibid. 3**

Scriptura priuata plene probat aduersus illum, qui eam scripsisse fatetur. **ibid. 4**

Scriptura priuata recognita mandatur executioni. **ibid. 5**

Scriptura priuata ex archiuo publico desumpta plene probat. **ibid. 6**

Scriptura priuata ex partium conuentione fides adhibenda. **ibid. 118.7**

Scriptura priuata in iudicio producta probat, si contra eam nihil a parte oppositum sit. **ibid. 8**

Scriptura priuata in actis iudicii reperta plene probat. **ibid. 9**

Scriptura priuata siue schedule relictae apud aliquem fides adhibetur ex relinquente consensu. **ibid. 10**

Scriptura priuata triuo teste munita plene probat. **ibid. 11**

Sedes Episcopalis.

Sedes Episcopalis vacare dicitur donec ostenso litterarum noui propositi fiat. **ibid. 280.2**

Senectus.

Senes qui dicantur, Iudicis arbitrio relinquuntur. **ibid. 92.2**

Senes ad hoc propositum illi dicuntur, qui vergunt ad annum septuagesimum. **ibid. 3**

Senectus facit recedere a communibus Iuris regulis. **ibid. 4**

Senectus qualem quod libidinis suspicione tollit. **ibid. 45.3**

Senis valetudo infirmitas est. **ibid. 194.2**

Senes aliqui licet sint annosi, bona gaudent valetudine. **ibid. 3**

Senes etiam decrepiti aetate valide matrimonium contrahunt. **ibid. 206.1**

Senectus ipsa est morbus. **ibid. 261**

Senes omnes proprie infirmi non sunt, nec aegrotantium numero comprehenduntur. **ibid. 2**

Senes qui septuagesimum annum excedunt, debilem, morbosamque aetatem suam inueniunt. **ibid. 3**

Senes iunioribus in elemosinis sunt praefertendi. **ibid. 308.1**

Senior valde senem significat. **ibid. 313.1**

Seniores dicuntur aetate prouecti. **ibid. 2**

Senes ad testificandum cogi non debent. **ibid. 361**

Senes teneantur testimonium dicere, ubi alij non reperiuntur testes. **ibid. 3**

Senes quamuis maiores aetate fuerint, cogi possunt ad testimonium ferendum, ubi de peccato agitur. **ibid. 4**

Senes vt extra propriam domum testimonium dicere non compellantur, debet esse aetatis septuaginta annorum. **ibid. 5**

Senex decrepitus ille dicitur, cuius annorum numerus septuagesimum excessit, vel quod securius, octuagesimum. **ibid. 148.1**

Senectus decrepitus cur dictus. **ibid. 2**

Senectus defecta quae. **ibid. 3**

Senectus decrepita est postrema. **ibid. 4**

Senibus singula corporis, & animae functiones debilitantur, hebetatur sensus, deperditur memoria, deficit iudicium. **ibid. 5**

Senes decrepiti bis pueri. **ibid. 6**

Sententia.

Sententia lata omnia praesumitur, rite & recte facta

circa ea, quae necessario desiderantur, vt sententia proferri possit. **ibid. 191**

Sententia ex sola exhibitione non potest affirmari, an lute vel iniuriata sit. **ibid. 2**

Sententia per se sola sufficit, nec est necessarius processus, si in ea de processu fiat mentio. **ibid. 3**

Sententiae executio fieri potest aduersus tertium, qui possidet rem obtentam durante litigio. **ibid. 61.2**

Sententia, per quam principalis causa non dirimitur, interlocutoria est. **ibid. 75.6**

Sententia mercedis, eiusque taxationis inappellabilis est. **ibid. 142.5**

per Sententiam Iudicis secularis transiunt in se. **ibid. 142.5**

quae ad haereditatem extraneos transferri possunt. **ibid. 142.5**

Sententia requiritur ad hanc priuationem inducendam. **ibid. 142.5**

Sequestratio.

Sequestratio fructuum etiam loco missionis in possessionem, & euitandum scandalum oblata cautione cum expensis reuocatur. **ibid. 102.1**

Sequester an possideat. **ibid. 2**

Sequestrum est prohibitorium tam de Iure Ciuili, quam Canonico. **ibid. 2**

Sequestratio quamuis non fiat cum appellatur a sententia, fieri tamen potest appellatione pendente quando timetur dissipatio. **ibid. 103.2**

Seruitus.

Seruitus super terrens vineatis imposita, vt ex fructibus persolueretur, realis est. **ibid. 191.4**

Seruum absque iusta causa expellens dominus antequam adimpleat tempus, debet illi soluere integrum salarium. **ibid. 147.4**

Sexagenarius.

Sexagenarii homines, & quinquagenariae feminae lege Regia a matrimoniis retrahuntur. **ibid. 188.1**

Sibylla.

Sibyllae Gentiles fuerunt. **ibid. 298.2**

Sibyllae cultrices demonum. **ibid. 3**

Sibyllae oracula conficta. **ibid. 4**

Sicilia.

Siciliae Regnum olim tam in spiritualibus, quam in temporalibus ad Ecclesiae Romanae patrimonium pertinebat. **ibid. 260.3**

Monarchiae Regni Siciliae ius. **ibid. 4**

Sigillum.

Sigillum quod dicatur authenticum remissum. **ibid. 111.4**

Signum.

Signa diuina, quae ex auius, & aliis rebus sumi solent, Deo ita disponente, prohibita non sunt. **ibid. 341.9**

Simoniacus.

Simoniacus crimen mercedis ecclesiasticum est, solusque ecclesiasticus Iudex de eo cognoscere potest. **ibid. 84.6**

Sodomia.

Sodomiae crimen a laico commissum mixti fori est. **ibid. 34.7**

Sodomiae in crimine minoris anno 16, in testes admittuntur ex Iure Regio Castellae. **ibid. 315.3**

Sodomiae in delicto nullus ante 14 ann. puniuntur. **ibid. 123.5**

Solemnitas.

Solemnitas alia substantialis alia accidentalis. **ibid. 21.1**

Solemnitatis substantialis omisio vitia actum, non sic accidentalis. **ibid. 2**

Solum.

Solum aedificio cedit si aedes sacra inaedificata sit. **ibid. 322.2**

Solutio.

Soluere cessans ob pauperetatem, etiam ubi iuramentum de soluendo appositum fuerit, excusatur. **ibid. 117.1**

Somnia.

Somnia tribus auctoribus ascribuntur Deo, naturae, & Daemoni. **ibid. 346.1**

Somnia diuina sunt, quae a Deo, vel Angelis bonis videntur. **ibid. 2**

Somnia diuinis fides adhibenda sub peccati reatu. **ibid. 3**

Somnia naturalia proficiuntur vel a causa intrinseca, vel extrinseca somniantis. **ibid. 4**

Index Rerum,

- Somnia naturalia licitum est obseruare. *ibid.* 5
 Somnia diabolica sunt illa, quae mali spiritus insidiosis
 immittunt. *ibid.* 6
 Sônis diabolicis fidē adhibere omni iure prohibetur *ib.* 7
Sor.
 Sortes consulatoriae quae sint. 339.1
 Sortes consulatoriae quae exigant conditiones. *ibid.* 2
 Sortes diuisoriae quae sint, & quando illis vendit 340.3
 Ad sortis iudicium recurrendum quando res adeo
 dubia est vt nullatenus veritas haberi possit. *ibid.* 4
Sortilegium.
 Sortilegia ad tentandum alicuius pudicitiam non sunt
 heretica. 266.10
 Sortilegia, in quibus aliquis se baptizat, sunt hereti-
 calia. *ibid.* 6
 Sortilegia heretica sunt si baptizentur i magines, vel
 caput sinu. *ibid.* 8
Spoliatio.
 Spoliatus agens possessionem & peritior, si probat spolia-
 tionem, & non proprietatem, obtinebit in possessione,
 & succumbet in petitorio. 97.1
 Spoliatus audiendus non est priusquam rem ipsam, fru-
 ctusque, & expensas restituat. 99.1
Sponsalia.
 Sponsalia propter superuenientiam alicuius ex morbis,
 de quibus in hoc text. dissoluantur. 129.1
Sportula.
 Sportula quando debeatur iudici ordinario, cui causa
 delegata fuit. 14
Statutum.
 Statuti nomen Iure Ciuili non visitatum. 1.1
 Statuti nomen in Iure Pontificio generale. *ibid.* 2
 Statuta & leges laicorum Ecclesiae, & earum bona nul-
 latenus ligant. 4.1
 Statuta licet penam condemnationem, & exactionē
 imponant non ligant ecclesiasticas personas. 5.4
 Statuta ne laici vendant, molant, coquant panem, aut
 alia seruita ecclesiasticis praestent, sunt contra liber-
 tatem ecclesiasticam. 269.1
 Statutum, quo clerici efficiuntur deterioris conditionis
 quam laici, est contra immunitatem ecclesiasticā. *ibid.* 2
 Statutum si tollat ecclesiasticis id, quod de iure comūi
 illi competit, est contra ecclesiasticā immunitatē. *ib.* 3
 Statutum prohibens extrahi vinum ad vendendum extra
 ciuitatem non comprehendit ecclesiasticos. 263.3
 Statutum laicale etiam ecclesiasticis fauorabile, non po-
 test valere respectu clericorum. *ibid.* 8
Sterilitas.
 Sterilitas dicitur quando, vel nullo omnino fructus
 nascuntur, vel tum pauci vt deducto semine, & ex-
 pensis per colonum nihil sibi superfit. 172.1
Stercoreromanense.
 Stercoreromanense ex quibus operatur, ostēditur. 342.21
Subditus.
 Subditi in executione mandatorum possunt ex causa su-
 perfedere si dubitent de voluntate Principis. 11.1
 Subditos a peccatis arceat, peccatoresque punire & cor-
 rigere ad iurisdictionem ecclesiasticam spectat. 26.3
Subreptio.
 Subreptio est opponenda, probandaque coram illo, qui
 litteris datus est Index. 12.2
 Subreptio est simplicitate, vel ignorantia, an totum scri-
 ptum rescriptum. 13.6
 Subreptio in causis beneficiis, ubi pars aliquā gra-
 tia tenuit, an possit vitare totum si purē ab ignorantia
 processerit, aut simplicitate supplicatis remissuē. *ib.* 8
 An si impetraret quis thesaurum, &c. remissuē. *ib.* 9
Substitutus.
 Substitutus & subrogatus in locum proprietarij abisctis,
 & si suspensus ab officio, debet habere illius emolūmē-
 ta. 30.2 Quamuis absentia proprietarij, de licetoria
- Regis, & ex iusta causa facta fuisset. *ibid.* 3
Successor.
 Successor per electionem tenetur seruare facta sui pre-
 decessoris sub nomine dignitatis. 45.5
 Successor Principis contraueniens factis antecessoris,
 dicitur contrauenire sibi ipsi. *ibid.* 6
 Successor in officio tenetur adimplere contractum sui
 predecessoris, & solvere debitū ab illo promissū. 88.2
 Successor ligatur ad obseruantiam eorum, quae a pre-
 decessore sunt concessa. *ibid.* 3
Superior.
 Superior ad quem pertinet ius instituti & destituen-
 di, potest compellere beneficiarium, vt titulum
 ostendat, quo beneficiū possidet. 248.7
Suspensus.
 Suspensus qui fuit, & postea restitutus, non recuperat
 officij emolumenta a substituto habita. 30.4
Suspensio.
 Difficile aliquē suspicari malū qui bonus est. 321.1
 Vir bonus difficile esse alios improbos suspicari. *ib.* 4
Substitutum.
 Substituti mandatum etiam re integra non expirat
 mortuo substituente. 149.2
 Substitutus potest post mortem substituētis manda-
 tum exercere, quia suum mandatum non dependet
 à substituente, sed à primo mandante. *ibid.* 3
Subtilitas.
 Subtilitas necessaria, vel vtilis ad veritatem indagandā,
 non reprobat in hoc textu, sed vana, & inutilis. 56.2
Sylua.
 Sylua ex duā illa dicitur quae ex diu solita est, & succia
 rursus ex radicibus, vel stirpibus renascitur. 283.11
 T.
Tabellio.
 Tabellionis persona quando est nota, alia compro-
 batione, seu recognitione non indiget instrumentum
 ab eo leuatum. 34.12
 Tabellio si morte praeventus non potuit conficere in-
 strumenta, qualiter alius ea traducere debeat ostē-
 ditur. 119.1
 Vide *Notarium.*
Tactus.
 Tactus Scripturae videtur esse iuriurandū esentialis. 31.3
 Tactus Scripturae requiritur quasi quādam extrinseca
 solemnitas. *ibid.* 4
Testamentum.
 Testamentum in alterius voluntatem collarum quo-
 modo valet? 187.1
Testis.
 Testes quot adhibendi in correctione fraterna? 72.17
 Testes ienes, & velerudinarj ante lris contestationem
 possunt recipi ad perpetuum rei memoriam. 92.1
 Testibus non est credendum qui contrarium illius depo-
 nunt quod deposuerunt antea. 115.1
 Testes sufficiunt ad probandum reuocationem procura-
 tionis constituti ad contrahendū matrimonium. 254.19
 Testes de immemoriali deponentes quinquaginta qua-
 tuor annorum saltem esse debent. 259.1
 Testes de immemoriali deponentes necessario de visu
 quadraginta annorum debent testari. *ibid.* 2
 Testes debent esse ætatis quinquaginta & quatuor an-
 norum completæ, omni eo tempore subdūto, quo
 his coepta fuit. *ibid.* 3
 In criminalibus causis testes non admittuntur, nisi
 qui vigesimum annum peregerint. 319.2
 Licet quinto & vigesimo anno minores repellē-
 dos esse existimauerint alij. *ibid.* 3
 Quid de Iure Castellæ. *ibid.* 4
Titulus.
 Titulus dispensationis super incompatibilitate edere
 tenetur beneficiarius ad petitionem Ordinarij. 247.6
 Tituli

& Verborum.

Tituli beneficiales impræscriptibiles sunt. 247.3
 Titulum aliū edere non tenetur qui immemoriali præscriptione, aut consuetudine munitus fuerit. 257.11
 Etiam si titulum allegauerit, & de illo mentionem fecerit. ibid. 12

Tractatus.

Tractatus solus, & nominatio consanguineorum, consanguinitatis leue ad miniculum est. 112.3

Tributum.

Tributum dicitur reale & prædio inherere, ex eo autē quod debeat de fructibus alicuius prædij, & soli. 191.3
 Tributi ad legitimam & iustitiam requiritur, & necessaria est imponentis auctoritas. 235.1
 Tributorum exactio iure Regaliæ pertinet ad Reges, & ad illos, qui summam potestatem habent. 236.2
 Ius inducens tributum, aut vectigalia consuetudine potest introduci, sicut priuilegio. ibid. 3
 Sed alij contrarium sultinent. ibid. 4
 Tributū quod imponi nō potest Ecclesiasticis, an imponi valeat laicis cū illis contrahentibus, ostēditur. 263.12

Tutela.

Tutela filij, cui regni successio delata est, durat donec in quacumq; adulta ætate matrimonij cōiuxerit. 246.3

V.

Vasallus.

Vasallus etiam clericus in his quæ pertinent ad feudum, subicitur domino feudi. 81.1
 Vasallus ingratus feudo priuatur. 185.6

Vmasio.

Venationibus adolescentes ad militiam, & res bellicas exercentur. 297.3

Venditio.

Venditionis substantialia tria sunt, consensus scilicet contrahentium, res certa ex parte venditoris, & pretium ex parte emptoris. 158.3
 Venditioni exponens res proprias ad victū, & vestitum hominum pertinentes potest cogi ad iustitiam earum venditionem, secus si de his non esset. 159.10, 12
 Venditor publicus ex acquire cogi debet vendere res iusto pretio à Iudice taxato. ibid. 11
 Venditioni exponens res proprias, potest tetrahare se à venditione si iusta adsit causa mutandi propositū. ibid. 13
 Causa iusta nolendi vendere rem iam venditioni expositam si velit eam pro suo vsu retinere. ibid. 14
 Venditio iactus retis valet quando retis eo loco est iacienda, quo spes aliqua sit probabilis piscanda. 161.7
 Venditio facta sub publica subfustatione potest rescindi remedio l. 1. c. de rescind. vendit. 162.18
 Venditor si fuerit enormissimè læsus, tunc emptor ad fructuum restitutionem condemnandus est. 114.26
 Vendens rem suam in ludo collasori, vel eam ludens, si postea euincatur, non tenetur de euictione. 145.1
 Venditor ultra dimidiam iusti pretij læso subuenitur, eique ad rescissionem contractus actio datur, nisi emptor velit iustum pretium supplere. 166.1
 Vendens ius, quod habet ad rem, non tenetur de euictione. 168.2
 Venditor quando comparat postquam iudicium cum emptore inchoatum fuit, in iuro auctore mutationem obtinere non potest. 171.21
 Venditor ad causam admittitur in statu & terminis, in quibus illa reperitur. ibid. 22
 Venditor veniens ad causam post finitam dilationem, nō potest mouas probationes facere, nisi sit minor. ibid.
 Venditor si comp areat non animo nouandi actionem, sed ea salua manente, & actor petat mutari iudicium futurum, venditor audiendus est. ibid. 23
 Nisi ex hac iudicij mutatione actor prætenderit aliud quod præiudicium sibi inferri. ibid. 24

Verbum.

Verba imperatiui modi important præceptum. 70.7
 Verba non sunt de essentia iuramenti. 131.1
 Verba necessaria sunt cū solemnitatem habent requisitam expresse à lege. ibid. 3
 Verba ad fauorem promittentis, ac proferentis interpretationem capiunt. 133.8

Videtur.

Videtur suum ætate quis non debet vt aliū alar. 183.11

Vir.

Viris illustribus ecclesiasticum statum suscipiētibz liberalius per ecclesiastica beneficia proficiendū. 150.1

Virginitas.

Virginitas semel amissa irreparabilis. 349.1
 Virginitas restitui non potest, sophistari tamen potest. ibid. 2
 Virginitas in quo consistat ostenditur. ibid. 3

Vis.

Vis coactiua & directiua differunt. 292.7

Vita.

Annus centesimus est terminus vite humane. 313.3
 Vita illius, qui intra centesimum annum exiit præsumitur. 314.4
 Vita & mors in manu Domini. 314.6
 Centum annorum terminum excedentes vixerunt nonnulli. ibid. 7

Vnatio.

Vnatio Regum assert illis politicam dumtaxat administrationem Regni. 20.4

Vnusquisque.

Vnusquisque licite percipit, & expendit illud quod suis laboribus, velut iusta merces deputatur. 312.4

Vocatus.

Vocatus mandante Iudice censetur in ambigua questione vocatus instante parte. 42.3

Voluntas.

Voluntas magis factis quàm verbis declaratur. 254.16

Votum.

Votum insolemne, & simplex distribui solet, cū tamē nullum inter hæc sit essentiale discrimen. 331.5
 Votens adolescentiæ tempore religionem si adeo senex sit, vt viribus ad religionis onera subeunda destitutus sit, à voti obligatione liber manet. 194.1

Vox.

Vocum in paritate ille debet præferri, qui fuerit de familia fundatoris. 306.1
 Vocum in paritate prælatio competit habenti maiores, & plures qualitates. 307.2

Vtraca Regina.

Vtraca Regina Regis Alphonso filia cū Ecclesiæ bona occupasset, & cum eis extra Ecclesiam podem fixit illico crepauit. 199.10

Vsuræ.

Vsurarum crimen mixti fori esse non solum si de questione facti tractetur, sed etiam iuris. 83.5
 Vsuræ omni iure prohibentur. 123.2
 Vsuras qui promittit & iurauit, tenetur soluere, & solutas postea repetere poterit. 125.6
 Vsurarius cogipotes ad librum suarū rationū eddā. 108.14
 Vsurarij creditores compellendi sunt ad iuramenta super vsuris sibi soluendis relaxanda. 123.1

Vtilitas.

Vtilitas maior resultat ex studio scholastici, quàm ex necessitate domini. 171.2
 Vtilitas publica prepoter priuata. ibid. 3

Vxor.

Vxorum congressu an vti prohibeantur viri à conceptionis initio vsque ad ipsius concepti finitam obligationem. 291.2

F I N I S.

BARBO

COLLECTAN

294